

คำกราบบังคมทูล และ พระราชดำรัส

คณะกรรมการจัดทำเอกสารภาษาไทย
ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
จัดพิมพ์เผยแพร่

พุทธศักราช ๒๕๒๖

เรื่อง คำกราบบังคมทูลและพระราชดำรัส

คณะอนุกรรมการจัดทำเอกสารภาษาไทย ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

จัดพิมพ์เผยแพร่ ครั้งที่ ๑ จำนวน ๘,๐๐๐ เล่ม

๘๙๕.๙๑๕

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ รวบรวม

ก. ๗๒๖ ร

เรื่องคำกราบบังคมทูลและพระราชดำรัส . กรุงเทพฯ,
คณะอนุกรรมการจัดทำเอกสารภาษาไทย ในคณะ-
กรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๒๖
๑๔๔ หน้า.

๑. สุนทรพจน์ ๒. นายกรัฐมนตรี, สำนัก.

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

๓. ชื่อเรื่อง.

ISBN 974 - 7775 -64 -6

คณะบรรณาธิการ

นางกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ ผู้อำนวยการกองหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร

นางสายไหม จบกมลศึก ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองวรรณคดีและประวัติศาสตร์
กรมศิลปากร

คำอธิบายปก

ศิลปวัตถุในพระที่นั่งไพศาลทักษิณ พระบรมมหาราชวัง

จาก หนังสือ พระมหากษัตริย์ในพระบรมราชจักรีวงศ์กับประชาชน

พิมพ์ที่ :

บริษัทประชาชน จำกัด (แผนกการพิมพ์)

๓๕ ซอยพิพัฒน์ ถนนสีลม บางรัก กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐ โทร. ๒๓๔-๒๐๖๒,

นายนิรันดร์ เหนระกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๒๗

คำนำ

ประเทศไทยมีระบอบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลานานกว่า ๗๐๐ ปีแล้ว พระมหากษัตริย์ทรงเป็นที่เคารพสูงสุด เป็นมิ่งขวัญ และเป็นศูนย์รวมแห่งพลังความสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ซึ่งเป็นพลังสำคัญที่ทำให้ประเทศชาติผ่านพ้นภัยพิบัติจากศัตรูทั้งภายนอกและภายในประเทศตลอดมา ประชาชนชาวไทยทั้งมวลจึงมีความจงรักภักดี เกิดทุนสถาบันพระมหากษัตริย์ นับได้ว่าเป็นวัฒนธรรมสำคัญของชาติสืบทอดกันมา

ในรัชกาลปัจจุบันนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ต่างอุทิศพระองค์ ทรงประกอบพระราชกรณียกิจและพระกรณียกิจน้อยใหญ่เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในทุกภูมิภาคของประเทศตลอดเวลา ได้เสด็จพระราชดำเนิน และเสด็จไปในงานพระราชพิธี งานพิธี ตลอดจนทรงเยี่ยมเยียนทุกข์สุขของประชาชน ซึ่งตามปกติผู้จัดงานจะกราบบังคมทูลถวายรายงาน และในบางกรณีก็ทรงมีพระราชดำรัสหรือพระดำรัสตอบ

การกราบบังคมทูลนี้แบ่งเป็นหลายลักษณะตามโอกาส เช่น กราบบังคมทูลถวายพระพรชัยมงคลในงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก หรือในงานเฉลิมพระชนมพรรษา การกราบบังคมทูลรายงานการกิจการต่าง ๆ การเรียบเรียงคำกราบบังคมทูลในโอกาสนั้น ๆ ย่อมมีการใช้ราชาศัพท์ และถ้อยคำสำนวนโวหารแตกต่างกันออกไปตามระเบียบปฏิบัติอันเนื่องด้วยประเพณีที่ถือว่าเป็นวัฒนธรรมและเป็นเอกลักษณ์ของชาติส่วนหนึ่ง

คณะอนุกรรมการจัดทำเอกสารภาษาไทย ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จึงเห็นสมควรรวบรวมตัวอย่างคำกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์บางพระองค์ในโอกาสต่าง ๆ ตีพิมพ์เผยแพร่เพื่อผู้ที่ประสงค์จะเรียบเรียงคำกราบบังคมทูล จะได้ศึกษา และนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติงานได้โดยสะดวกต่อไป อย่างไรก็ตาม การรวบรวมคำกราบบังคม

ทูลและพระราชดำรัสที่พิมพ์เผยแพร่ในครั้งนี้อย่างไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ เนื่องจากมีระยะเวลา
ดำเนินการจำกัด คาดว่าจะมีโอกาสจัดทำให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

คณะอนุกรรมการจัดทำเอกสารภาษาไทย หวังว่า “หนังสือคำกราบบังคมทูลและพระ
ราชดำรัส” นี้ คงอำนวยประโยชน์แก่ผู้สนใจทุกท่าน

คณะอนุกรรมการจัดทำเอกสารภาษาไทย
ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๖

รายนามคณะอนุกรรมการจัดทำเอกสารภาษาไทย

ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

๑. นายสมภพ จันทระประภา	ประธานอนุกรรมการ
๒. ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา	อนุกรรมการ
๓. ม.ร.ว.แสงสุรย์ ลดาวัลย์	อนุกรรมการ
๔. คุณหญิงโสภรต์สมิ์ จันทระประภา	อนุกรรมการ
๕. ศาสตราจารย์ พันตรีหญิง คุณหญิงผะอับ โปษะเกษณะ	อนุกรรมการ
๖. นางกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ	อนุกรรมการ
๗. นางสาวอุทัยศรี ค้อคงคา	อนุกรรมการ
๘. นายทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา	อนุกรรมการ
๙. นายประพัฒน์ ตรีณรงค์	อนุกรรมการ
๑๐. นางสาวนิตา สถิตานนท์	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาหนังสือหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑๒. ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจ่ายเสียงแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑๓. นางสาวใหม่ จบกมลศึก	อนุกรรมการ
๑๔. นางอรสา สุนธิไทย	อนุกรรมการ
๑๕. นายประจวบ จันทระรักษ์	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๖. นางสาวสุมาลี จุดศิริ	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

สารบัญ

หน้า

คำนำ

คู่มือการใช้ราชาศัพท์

- การใช้คำขึ้นต้น สรรพนามและคำลงท้ายในการเขียนหนังสือ และจำหน่ายของ ๑
- การใช้คำขึ้นต้นและคำลงท้ายในการกราบบังคมทูล กราบทูล และทูลด้วยวาจา ๖
- คำกราบบังคมทูล พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการเปิดโรงเรียน
เพาะช่าง เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี เป็นผู้กราบบังคมทูล ๑๑
- พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการเปิดโรงเรียนเพาะช่าง ๑๓
- คำกราบบังคมทูล สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ในการเปิดโรงเรียน
เบ็ญจมราชูทิศ วันที่ ๒๓ ตุลาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๓๐ ๑๗
- พระราชเสาวนีย์ตอบ ๑๙
- คำกราบบังคมทูล ของท่านผู้หญิงดุษฎี มาลากุล ประธานคณะกรรมการฝ่ายวัฒนธรรม
ของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่ง
สหประชาชาติ ประธานอำนวยการงานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทย ณ โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๙ ๒๓
- คำกราบบังคมทูล ของศาสตราจารย์บัญญัติ สุธีวะ นายกเนติบัณฑิตยสภา ประธาน
สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร
แก่ผู้สอบไล่ได้ ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ณ อาคารใหม่สวนอัมพร วันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ ๒๗

Speech by His Excellency Mr. Peter M. Motzfeldt Ambassador of Norway at the presentation of his credentials to His Majesty the King of Thailand on the 28 th. February 1981

๒๙

พระราชดำรัส ในโอกาสที่เอกอัครราชทูตนอร์เว เข้าเฝ้าฯ ถวายพระราชสาส์นตราตั้ง
ณ พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ วันเสาร์ ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔

๓๐

Translation Reply of His Majesty the King

๓๑

Speech by His Excellency Mr. Tae Woong Kwon Ambassador of Korea at the presentation of his credentials to His Majesty the King of Thailand on the 28 th. February 1981

๓๒

Speech by His Excellency Mr. Raymond Leslie Jemyn Ambassador of New Zealand at the presentation of his credentials to His Majesty the King of Thailand on the 26 th. March 1981

๓๓

พระราชดำรัส ในโอกาสที่เอกอัครราชทูตนิวซีแลนด์ เข้าเฝ้าฯ ถวายพระราชสาส์น
ตราตั้ง ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๔

๓๔

Translation Reply of His Majesty the King

๓๕

คำกราบบังคมทูลเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า
ของ ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี เนื่องในการพระราชพิธี
บวงสรวงสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า ณ ท้องสนามหลวง วันจันทร์ ที่
๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๕

๓๖

พระราชดำรัส ในพระราชพิธีบวงสรวงสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า
ณ ท้องสนามหลวง วันจันทร์ ที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๕

๓๗

- คำกราบบังคมทูล ของ ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ สภานายก สภาลูกเสือแห่งชาติ
ในพิธีปฏิบัติญาณตนและสวนสนามเนื่องในงานวันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ
ร่วมสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ณ สนามศุภชลาศัย สนามกีฬาแห่งชาติ
วันพฤหัสบดี ที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ ๔๑
- พระบรมราชาวาท ในพิธีปฏิบัติญาณตนและสวนสนามเนื่องในงานวันคล้ายวันสถาปนา
คณะลูกเสือแห่งชาติ ณ สนามกีฬาแห่งชาติ วันพฤหัสบดี ที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๒๕ ๔๔
- คำกราบบังคมทูลของนายกสภามหาวิทยาลัย สดุดีพระเกียรติคุณและเกียรติคุณ
ผู้ได้รับพระราชทานปริญญาบัตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ในพิธีพระราชทาน
ปริญญาบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๔ วันพฤหัสบดี ที่
๕ สิงหาคม ๒๕๒๕ ๔๕
- คำประกาศสดุดีพระเกียรติคุณ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อถวายปริญญา
เศรษฐศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ๔๗
- คำประกาศสดุดีพระเกียรติคุณ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องใน
การถวายปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ๔๙
- คำกราบบังคมทูลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ในพิธีพระราชทานปริญญา
บัตร วุฒิปัตร ประกาศนียบัตร และเข็มวิทยฐานะแก่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สำเร็จการศึกษา
จากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร วิทยาลัยการทัพบก วิทยาลัยการทัพเรือ วิทยาลัย
การทัพอากาศ โรงเรียนเสนาธิการทหาร โรงเรียนเสนาธิการทหารบก โรงเรียน
เสนาธิการทหารเรือ และโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ ณ อาคารใหม่สวนอัมพร
วันอังคาร ที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๒๕ ๕๑

- พระราโชวาท สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ แทนพระองค์ในพิธี
พระราชทานปริญญาบัตร วุฒิบัตร ประกาศนียบัตร และเข็มวิทยฐานะ แก่ผู้ทรง
คุณวุฒิและผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร วิทยาลัยการทัพบก
วิทยาลัยการทัพเรือ วิทยาลัยการทัพอากาศ โรงเรียนเสนาธิการทหาร โรงเรียน
เสนาธิการทหารบก โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ และโรงเรียนเสนาธิการทหาร-
อากาศ ณ อาคารใหม่สวนอัมพร วันอังคาร ที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๒๕ ๕๕
- คำกราบบังคมทูลถวายรายงาน และคำขอพระราชทานุญัตินำทหารมหาดเล็กรักษาใหม่
ถวายคำสัตย์ปฏิญาณตนของผู้ควบคุมแถวทหารมหาดเล็กรักษาใหม่ ๕๗
- พระราโชวาท สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราช
ดำเนินในงานวันราชวัลลภ ประจำปี ๒๕๒๕ ณ บริเวณกองบังคับการกรมทหารราบ
ที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ ๕๙
- คำกราบบังคมทูล ของพระบรมวงศานุวงศ์ เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
พระพุทศักราช ๒๕๑๒ ๖๐
- คำกราบบังคมทูล ของนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรี ถวายพระพรชัยมงคล ในการพระราชพิธี
เฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๑๒ ๖๒
- คำกราบบังคมทูล ของประธานรัฐสภา ถวายพระพรชัยมงคล ในการพระราชพิธี
เฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๑๒ ๖๔
- พระราชดำรัส ในการเสด็จออกมหาสมาคม ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย วันศุกร์
ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๑๒ ๖๕

Address of Congratulations to His Majesty the King by Ambassador Leonardo Eulalio Do Nascimento E Silva the Brazilian Ambassador, Dean of the Diplomatic Corps, on the occasion of His Majesty's forty-third birthday anniversary.

๖๖

พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะทูตานุทูตและผู้แทนฝ่ายกงสุล ซึ่งเข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคลในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท วันอาทิตย์ ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๑๓

๖๘

Translation of His Majesty's Reply

๖๙

คำกราบบังคมทูล ของพระบรมวงศานุวงศ์ ถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระพุทศักราช ๒๕๑๕ ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย วันอังคาร ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๑๕

๗๐

พระราชดำรัส ในการเสด็จออกมหาสมาคม ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทศักราช ๒๕๑๕ ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย วันอังคาร ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๑๕

๗๒

คำกราบบังคมทูล ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร กราบบังคมทูลพระกรุณาแทนพระบรมวงศานุวงศ์ ถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ มหาสมาคม พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย วันอังคาร ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๑

๗๓

คำกราบบังคมทูล ของนายกรัฐมนตรี ถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันอังคาร ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๑

๗๕

คำกราบบังคมทูล ของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ถวายพระพรชัยมงคลในการพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา วันอังคาร ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๑

๗๘

- พระราชดำรัส ในการเสด็จออกมหาสมาคม ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา
วันอังคาร ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๑ ๘๑
- Address on behalf of the Diplomatic Corps to His Majesty the King on the occasion of
His 51 st Birthday ๘๒
- พระราชดำรัส ตอบคณะทูตานุทูตในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย
วันพุธ ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๒๑ ๘๓
- Royal Reply of His Majesty the King to the Address of congratulations of the Diplomatic
and Consular Corps on the occasion of His Majesty's birthday anniversary at Dusidalai
Hall, Dusit Palace, Wednesday 6th December B.E. 2521 (1978) ๘๔
- คำกราบบังคมทูล ของผู้บัญชาการทหารบก ในพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและ
สวนสนามของทหารรักษาพระองค์ เนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา
ประจำปี ๒๕๒๒ ๘๕
- คำกราบบังคมทูล ของผู้บัญชาการทหารสูงสุด ในพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและ
สวนสนามของทหารรักษาพระองค์ เนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา
วันพฤหัสบดี ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๔ ๘๘
- คำปฏิญาณตน ของทหารรักษาพระองค์ แต่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๙๑
- พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ทหารรักษาพระองค์ ในพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณ
ตน และสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ วันพฤหัสบดี ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๔ ๙๒
- คำกราบบังคมทูล สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร กราบบังคมทูล
ถวายพระพรชัยมงคล ในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา วันเสาร์ ที่ ๕ ธันวาคม
๒๕๒๔ ๙๔

- คำกราบบังคมทูล ของนายกรัฐมนตรี ถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในวันเฉลิมพระ-
ชนมพรรษา วันเสาร์ ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๔ ๔๖
- คำถวายพระพรชัยมงคล ของพลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานรัฐสภา ในการ
พระราชพิธี เฉลิมพระชนมพรรษา วันเสาร์ ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๔ ๔๘
- คำกราบบังคมทูล ของผู้บัญชาการทหารสูงสุด ในพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและ
สวนสนามของทหารรักษาพระองค์ เนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา
วันศุกร์ ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๕ ๑๐๓
- พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่ทหารรักษาพระองค์ ในพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตน
และสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ วันศุกร์ ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๕ ๑๐๕
- คำกราบบังคมทูล ของ ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ถวายพระพร
ชัยมงคล เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันเสาร์
ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๒๕ ๑๐๗
- คำกราบบังคมทูล ของ ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ถวาย
พระพรชัยมงคล เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๕
ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ๑๐๘
- พระราชดำรัส ในการเสด็จออกมหาสมาคม ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา
พุทธศักราช ๒๕๒๕ วันอาทิตย์ ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๕ ๑๑๑
- คำกราบบังคมทูล สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสที่
เสด็จเป็นองค์ประธานเปิดนิทรรศการภาพจดหมายเหตุ เรื่อง สังคมไทยสมัยรัชกาล
ที่ ๕ ณ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ วันที่
๖ กรกฎาคม ๒๕๒๑ ๑๑๕

- พระราชดำรัส สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสเสด็จ
เป็นองค์ประธานเปิดนิทรรศการภาพจดหมายเหตุ เรื่อง สังคมไทยสมัยรัชกาลที่ ๕
ณ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๒๑ ๑๑๗
- คำกราบบังคมทูล สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาส
เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดป้ายอุทยาน พระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระ
พุทธเลิศหล้านภาลัย ณ วัดอัมพวันเจติยาราม อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทร
สงคราม ของอธิบดีกรมศิลปากร วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๒ ๑๑๘
- คำกราบบังคมทูล สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาส
เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดป้าย อุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระ
พุทธเลิศหล้านภาลัย ณ วัดอัมพวันเจติยาราม จังหวัดสมุทรสงคราม วันที่ ๓๑
มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒ ๑๒๐
- คำกราบบังคมทูล สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสที่
เสด็จเป็นองค์ประธานเปิดนิทรรศการภาพจดหมายเหตุ เรื่อง นิทรรศการภาพถ่าย
ของ ร.บุญนาค ณ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิ-
การ วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๒๒ ๑๒๒
- พระราชดำรัส สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทาน
ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินเปิดนิทรรศการภาพจดหมายเหตุ เรื่อง นิทรรศการ-
ภาพถ่ายของ ร.บุญนาค ณ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ วันศุกร์ ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๒๒ ๑๒๔
- คำกราบบทูล สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ในงาน “กรุณาพัฒนา
ชนบท” ณ โรงแรมอิมพีเรียล ๗ ตุลาคม ๒๕๒๔ ๑๒๕

คำกราบทูล สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพรรณวดี เสด็จ
เป็นองค์ประธานงาน “กรุณาพัฒนาชนบท” สมาสตร์แห่งชาติในพระบรมราชินูป-
ถัมภ์ จัดวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๒๕

๑๓๕

คำกราบทูล พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา ในสมเด็จพระ-
บรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพร้อมด้วยพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้า
พัชรกิติยาภา ทรงเปิดงานวันเด็กแห่งชาติปี ๒๕๒๖ ณ บ้านมนังคศิลา ถนนหลาน-
หลวง กรุงเทพมหานคร วันศุกร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๒๖

๑๔๑

คำกราบทูล พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายาในสมเด็จพระบรม
โอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในพิธีเปิดการประชุมโครงการสตรีอาเซียนครั้งที่
ที่ ๒ ณ โรงแรมบางกอกพาเลซ กรุงเทพฯ วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๒๖

๑๔๓

คู่มือการใช้ราชาศัพท์

การใช้คำขึ้นต้น สรรพนาม และคำลงท้าย ในการเขียนหนังสือ และเจ้าหน้าที่ของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

คำขึ้นต้น	ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า ... (ออกชื่อเจ้าของหนังสือ) ... ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส กราบบังคมทูลพระกรุณา ทราบบฝ่าละอองธุลีพระบาท
สรรพนาม	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า
คำลงท้าย	ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ขอเดชะ ข้าพระพุทธเจ้า ... (ลงชื่อ) ... (หรือจะนำคำว่า ขอเดชะ มาไว้ท้ายชื่อเจ้าของหนังสือก็ได้)
คำเจ้าหน้าที่ของ	ขอพระราชทานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ขอเดชะ

สมเด็จพระบรมราชินีนาถ

คำขึ้นต้น	ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า ... (ออกชื่อเจ้าของหนังสือ) ... ขอพระราชทาน พระราชวโรกาส กราบบังคมทูลทราบบฝ่าละอองธุลีพระบาท
สรรพนาม	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า
คำลงท้าย	ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ขอเดชะ ข้าพระพุทธเจ้า ... (ลงชื่อ) ... (หรือจะนำคำว่า ขอเดชะ มาไว้ท้ายชื่อเจ้าของหนังสือก็ได้)
คำเจ้าหน้าที่ของ	ขอพระราชทานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ขอเดชะ

สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช (สยามมกุฎราชกุมาร) และสมเด็จพระบรมราชกุมารี (สยามมกุฎราชกุมารี)

คำขึ้นต้น	ขอพระราชทานกราบบังคมทูล ... (ออกพระนาม) ... ทราบบฝ่าละอองพระบาท
สรรพนาม	ใต้ฝ่าละอองพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า
คำลงท้าย	ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า ... (ลงชื่อ) ...
คำเจ้าหน้าที่ของ	ขอพระราชทานกราบบังคมทูล ... (ระบุพระนาม) ...

สมเด็จพระเจ้าฟ้า

คำขึ้นต้น	ขอพระราชทานกราบทูล ... (ออกพระนาม) ... ทราบบฝ่าพระบาท
สรรพนาม	ใต้ฝ่าพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า
คำลงท้าย	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า ... (ลงชื่อ) ...
คำเจ้าหน้าที่ของ	ขอพระราชทานกราบทูล ... (ระบุพระนาม) ...

พระบรมวงศ์ ชั้น พระองค์เจ้า

คำขึ้นต้น	ขอประทานกราบทูล ... (ออกพระนาม) ... ทราบบฝ่าพระบาท
สรรพนาม	ใต้ฝ่าพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า
คำลงท้าย	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า ... (ลงชื่อ) ...
คำเจ้าหน้าที่ของ	ขอประทานกราบทูล ... (ระบุพระนาม) ...

พระเจ้าวรวงศ์เธอ (ที่มีได้ทรงกรม) พระอนุวงศ์ ชั้น พระวรวงศ์เธอ (ที่ทรงกรม)

คำขึ้นต้น	กราบทูล ... (ออกพระนาม) ... ทราบฝ่าพระบาท
สรรพนาม	ฝ่าพระบาท (ชาย) เกล้ากระหม่อม (หญิง) เกล้ากระหม่อมฉัน
คำลงท้าย	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด
คำเจ้าหน้าที่ของ	กราบทูล ... (ระบุพระนาม) ...

พระอนุวงศ์ ชั้น พระวรวงศ์เธอ (ที่มีได้ทรงกรม)

คำขึ้นต้น	ทูล ... (ออกพระนาม) ... ทราบฝ่าพระบาท
สรรพนาม	ฝ่าพระบาท (ชาย) กระหม่อม (หญิง) หม่อมฉัน
คำลงท้าย	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด
คำเจ้าหน้าที่ของ	ทูล ... (ระบุพระนาม) ...

พระอนุวงศ์ ชั้น หม่อมเจ้า

คำขึ้นต้น	ทูล ... (ออกพระนาม) ...
สรรพนาม	ฝ่าพระบาท (ชาย) กระหม่อม (หญิง) หม่อมฉัน
คำลงท้าย	แล้วแต่จะโปรด
คำเจ้าหน้าที่ของ	ทูล ... (ระบุพระนาม) ...

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า

คำขึ้นต้น	ขอประทานกราบทูล ... (ออกพระนาม) ...
สรรพนาม	ใต้ฝ่าพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า
คำลงท้าย	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
คำอำหน้าของ	ขอประทานกราบทูล ... (ระบุพระนาม) ...

สมเด็จพระสังฆราช

คำขึ้นต้น	กราบทูล ...
สรรพนาม	ฝ่าพระบาท (ชาย) เกล้ากระหม่อม (หญิง) เกล้ากระหม่อมฉัน
คำลงท้าย	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด
คำอำหน้าของ	กราบทูล ... (ระบุพระนาม) ...

สมเด็จพระราชาคณะ รองสมเด็จพระราชาคณะ

คำขึ้นต้น	นมัสการ ...
สรรพนาม	พระคุณเจ้า กระผม ดิฉัน อีฉัน
คำลงท้าย	ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างยิ่ง
คำอำหน้าของ	นมัสการ ...

พระราชอาณัติ

คำขึ้นต้น	นมัสการ ...
สรรพนาม	พระคุณท่าน กระผม ดิฉัน อีฉัน
คำลงท้าย	ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง
คำอำนวยของ	นมัสการ ...

พระภิกษุสงฆ์ทั่วไป

คำขึ้นต้น	นมัสการ ...
สรรพนาม	ท่าน ผม ดิฉัน อีฉัน
คำลงท้าย	ขอนมัสการด้วยความเคารพ
คำอำนวยของ	นมัสการ ...

พระอนุวงศ์ ชั้น พระเจ้าวรวงศ์เธอ และพระวรวงศ์เธอ (ทรงกรม)

คำขึ้นต้น กราบทูลทราบบฝ่าพระบาท

คำลงท้าย ควรมิควรรแล้วแต่จะโปรด

พระอนุวงศ์ ชั้น พระวรวงศ์เธอ (ที่มีได้ทรงกรม) และหม่อมเจ้า

คำขึ้นต้น ทูลฝ่าพระบาททรงทราบ

คำลงท้าย แล้วแต่จะโปรด

ในกรณีที่ผู้รับคำกราบบังคมทูลไม่ทรงรู้จักผู้กราบบังคมทูล ควรแนะนำตัวเองก่อนกราบบังคมทูล ดังนี้ (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว)

“ข้าพระพุทธเจ้า (ออกชื่อตนเอง) (จะแนะนำถึงตำแหน่งหน้าที่การงานของตน หรือตำแหน่งที่ตนทำหน้าที่กราบบังคมทูล ด้วยก็ได้) ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส

กราบบังคมทูลพระกรุณา { พระราชอาณาไม่พันเกล้า
ทราบบฝ่าละอองธุลีพระบาท”

การใช้ถ้อยคำแนะนำตัว ต้องใช้คำพูดลดหลั่นตามพระอิสริยยศศักดิ์ของผู้รับฟัง และพึงหลีกเลี่ยงการใช้คำ “ทราบบฝ่าละอองพระบาท” “ทราบบฝ่าพระบาท” ซ้ำกับคำขึ้นต้น ตัวอย่าง

“ขอพระราชทานกราบบังคมทูล ทราบบฝ่าละอองพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า ... (ออกชื่อ) ... ขอพระราชทานพระราชวโรกาสกราบบังคมทูล สำแดงความปลื้มปิติในพระกรุณา ...”

หมายเหตุ คำอธิบายโดยละเอียด ดูที่ คู่มือการใช้ราชาศัพท์ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
จัดพิมพ์. (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๒๒)

คำกราบบังคมทูล

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

และ

พระราชดำรัส

คำกราบบังคมทูล

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในการเปิดโรงเรียนเพาะช่าง

วันที่ ๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๖

เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี^(๑) ผู้กราบบังคมทูล

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูลรายงานการจัดการศึกษาฝ่ายหัตถกรรม และการที่ได้ก่อสร้างโรงเรียนนี้ขึ้น การศึกษาเมื่อจะว่าแต่โดยย่อก็มี ๒ ประเภท คือ การศึกษาความรู้สามัญอันเป็นกลาง ซึ่งเป็นความรู้อันบุรุษสตรีทั้งหลายจะพึงมีสำหรับตัวทั่วทุกคน มีการสอบวิชาหนังสือ เลขและภูมิศาสตร์เป็นต้นประเภทหนึ่ง การศึกษาวิชาความรู้อันหนึ่งอันใดเฉพาะสิ่งเฉพาะอย่างสำหรับเป็นทางเลี้ยงชีพประเภทหนึ่ง การศึกษาในประเภทซึ่งเรียนความรู้อันเป็นกลางนั้น ได้เจริญขึ้นแล้วโดยลำดับ แต่ความรู้ซึ่งประชาชนได้เล่าเรียนแล้วเพียงเท่านั้น ก็เปรียบดังได้แต่เครื่องมือมาไว้ใช้สำหรับทำการงานเท่านั้น ยังหาได้มีวิชาความรู้ที่จะใช้เครื่องมือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จรูปขึ้นไม่ การศึกษาวิชาพิเศษเฉพาะสิ่งเฉพาะอย่าง จึงเป็นของต้องการอย่างยิ่ง ซึ่งจะบำรุงให้เกิดมีขึ้น ได้แก่การฝึกหัดศิลปการหัตถกรรมเป็นต้น ความประสงค์อันนี้เป็นอันต้องด้วยกระแสพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีตัวอย่างคือ เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินมาประทับ ณ สโมสรสถานของสามัคยาจารย์สมาคม ได้ทอดพระเนตรฝีมือวาดเขียน ของนักเรียนได้ฝึกหัดเขียนในเวลานั้นครั้งหนึ่ง ก็ทรงเอาเป็นพระราชธุระเป็นอันมาก ได้ทรงแนะนำถึงวิธีจะฝึกหัดการวาดเขียนโดยวิธีใหม่และวิธีเก่า และทรงพระราชปรารภถึงการที่จะจัดให้มีโรงเรียนขึ้นเป็นหลักฐาน โดยตั้งพระราชหฤทัยที่จะพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์ มาในสมัยรัชกาลปรัตยุบันได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทก็ได้มีพระราชประสงค์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตัวอย่างคือ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระบรมราชานุญาต ให้กระทรวงธรรมการจัดตั้งการแสดงศิลปหัตถกรรมขึ้นเมื่อปีที่แล้วมาเป็นครั้งแรก ทั้งได้ทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานรางวัลแก่ผู้กระทำได้ดี

(๑) ม.ร.ว. เปีย มาลากุล

และครั้งนี้ได้เป็นที่นิยมยินดีของพระบรมวงศานุวงศ์ทั่วไปด้วย ท่านมีพระทัยและไวยินดีอุดหนุน ได้ช่วยกันออกทรัพย์มาประทานและแจกให้แก่ผู้ควรได้รับรางวัลจนครบถ้วน ผลแห่งความสำเร็จ เพราะพระบรมราชูปถัมภ์และความนิยมของคนทั้งหลาย ในการอันนี้ จึงเป็นเหตุให้กระทรวง ธรรมการเชื่อมั่นว่าถ้าได้จัดการตั้งโรงเรียนหัตถกรรมให้เป็นหลักฐานยิ่งขึ้น ก็จะเป็นประโยชน์ แท้จริง แต่โรงเรียนช่างซึ่งได้มีอยู่ในเวลานั้นเป็นการทำชั่วคราว และไม่เป็นหลักฐานถาวร จึงได้ปรารถนาถึงเงินที่ข้าราชการในกระทรวงธรรมการ ได้เรียกรอไว้สำหรับที่จะก่อสร้างสิ่ง ถาวรวัตถุอันหนึ่ง ถวายให้เป็นที่ระลึกแห่งพระมหากษัตริย์คุณในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัวปิยมหาราชเป็นจำนวนเงินที่รวบรวมได้ ๓๙,๗๗๓ บาท ๗๔ สตางค์ เห็นพร้อมกันว่าควร ที่ใช้เงินรายนี้สร้างสถานที่ฝึกหัดการหัตถกรรม อันเป็นสิ่งที่ต้องพระราชหฤทัยนั้นขึ้นสำหรับ เป็นที่ระลึก ฉลองพระเดชพระคุณตามที่ได้มุ่งหมายไว้จึงได้จัดการก่อสร้างจนสำเร็จมา แต่เงิน จำนวนนั้นหาพอไม่ ได้ใช้เงินผลประโยชน์ของกรมศึกษาธิการเพิ่มเติมลงเป็นจำนวนเงินอีก ๙,๒๒๖ บาท ๒๖ สตางค์ รวมทุนที่ก่อสร้างเป็น ๔๘,๐๐๐ บาท ครั้นการก่อสร้างนี้สำเร็จแล้ว กระทรวงธรรมการได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามโรงเรียนนี้ว่า “โรงเรียนเพาะช่าง” ให้เป็น อนุสาวรีย์ที่ระลึกพระเดชพระคุณในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ข้าพระพุทธเจ้าทั้ง หลายขอพระราชทานอุทิศส่วนกุศลอันนี้ถวายแด่ สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงปิยมหาราชเจ้า และเห็นด้วยเกล้าฯ ว่า วิชาช่างที่จะได้เพาะปลูกขึ้นในโรงเรียนนี้ คงจะแตกดอกออกผลงอกงามให้ เป็นประโยชน์แก่ประชาชนในบ้านเมืองโดยไม่สิ้นสุด ประดุจนามโรงเรียนซึ่งได้โปรดเกล้าฯ พระราชทานนั้น

ณ บัดนี้เป็นมงคลสมัยอันยิ่ง ซึ่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ทรงพระราชอุทิศสาหะเสด็จ พระราชดำเนินมาประทับอยู่ ณ ที่นี้พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ เสนาบดีราชเสวกบริพาร ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูลอัญเชิญใต้ฝ่าละอองธุลี พระบาททรงเปิดนามโรงเรียนเพื่อเป็นสวัสดิมงคลให้วิชาช่างดำเนินไปสู่ผลสำเร็จ เกิดประโยชน์ งอกงามแพร่หลายขึ้นในพระราชอาณาจักร สมดังพระราชประสงค์ และขอพระราชทาน พระบรมราชูปถัมภ์สืบต่อไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

พระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระราชทานในการเปิดโรงเรียนเพาะช่าง

ตามที่เจ้าพระยาพระเสด็จฯ^(๑)อ่านรายงานเรื่องสร้างโรงเรียนนี้ ว่าได้ทำขึ้นเพื่อเป็นอนุสาวรีย์ถวายในสมเด็จพระบรมชนกนาถของเรานั้น เราเชื่อว่า ถ้ามีวิถีสันใดที่กิดคิดอันนี้จะทรงทราบถึงพระองค์ได้ แม้จะเสด็จอยู่ ณ สถานที่ใดก็ตาม คงจะทรงยินดี และพอพระราชหฤทัยเป็นอันมาก เพราะพระองค์ได้มีพระราชประสงค์อยู่นานแล้วที่จะทรงบำรุงศิลปวิชาการของไทยเรา ให้เจริญ ตัวเราเองก็ได้เคยฟังกระแสพระราชดำริอยู่เสมอ และเราเห็นพ้องด้วยกระแสพระราชดำรินั้นตั้งแต่ต้นมา คือเราเห็นว่าศิลปวิชาช่างเป็นสิ่งสำคัญอันหนึ่งซึ่งสำหรับแสดงให้ปรากฏว่า ถ้าได้ถึงซึ่งความเจริญเพียงใดแล้ว วิชาช่างและมีมือการช่างทั้งสองอย่างนี้ เป็นเครื่องแสดงความงามและความประณีต ซึ่งจะมีได้เป็นแต่ในประเทศบ้านเมืองที่สงบราบคาบ และมีการปกครองเป็นอันดี ไฟรฟ้าประชาชนได้รับความสงบร่มเย็น เพื่อประกอบอาชีพได้สะดวก จึงมีเวลาคิดบำรุงความงาม ความประณีตให้เป็นที่น่าสรรเสริญ วัตถุประสงค์งามได้แก่การเขียน การปั้น และก่อสร้าง เหล่านี้เป็นสิ่งต้องการเวลาตรากตรอมและเวลาทำนาน ๆ จึงจะสำเร็จได้ดี ถ้าบ้านเมืองใดต้องกังวลในการต่อสู้ป้องกันข้าศึกศัตรูภายนอก หรือต้องระส่ำระสายในการปราบปรามเหล่าร้าย ภายในบ้านเมืองนั้นก็ไมอาจทำการเหล่านี้ให้สำเร็จไปได้ เพราะฉะนั้นความเจริญในวิชาช่าง จึงเป็นเครื่องวัดความเจริญแห่งชาติ

ชาติไทยเราเคยถึงซึ่งความเจริญมานานแล้ว ดังปรากฏด้วยระเบียบแบบแผน และตำนานของเรา แต่บางสมัยในพงศาวดารของเรา มีข้าศึกศัตรูมาย่ำยีทำลายถาวรวัตถุของเรา และทำความทรุดโทรมให้เป็นอันมาก ครั้นต่อมาเมื่อเราต้องดำเนินตามสมัยใหม่ วิชาช่างของเรา ก็ชวนจะลึ่มไปเสียหมด ไปหลงเพลินไปแต่จะเอาอย่างของคนอื่นเขาถ่ายเดียว ในที่สุดก็คือกรุงเทพฯ เดียวนี้เต็มไปด้วยสถานที่อันเป็นเครื่องรำคาญตาต่าง ๆ แท้จริงเป็นวิชาพื้นเมือง จะเอาอย่างคนอื่นถ่ายเดียวไม่ได้ เพราะงามของเขาไม่เหมาะแก่ตาเรา และฐานะของเขากับของเราต่างกัน ที่ถูกนั้นควรจะแก้ไขพื้นวิชาของเราเองให้ดีขึ้นตามความรู้ และวัตถุอันเกิดขึ้นใหม่ตาม

(๑) เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (ม.ร.ว.เปีย มาลากุล)

สมัย ในข้อนี้สมเด็จพระบรมชนกนาถได้ทรงพระปรารภอยู่มาก และเพื่อจะทรงบำรุงวิชาช่างของไทยเรา ที่มีมาแล้วแต่โบราณให้ถาวรสืบไป จึงได้ทรงสร้างวัดเบญจมบพิตรขึ้นให้เป็นแบบอย่างไว้ เราเห็นชอบด้วยกระแสพระราชดำรินั้น และได้เคยปรารภกับเจ้าพระยาพระเสด็จฯ และผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องด้วย การศึกษาที่จะใช้วิชาของไทยเราตั้งขึ้นใหม่จากพื้นเดิมของเราแล้ว และขยายกิ่งก้านสาขาของกงมยิ่งขึ้น เปรียบเหมือนอาพันธ์พีชของเราเองมาปลูกลงในพื้นแผ่นดินของเรา แล้วบำรุงให้เติบโตงอกงามดีจะไปอาพันธ์ไม้ต่างประเทศมาปลูกลงในพื้นแผ่นดินของเราอันไม่เหมาะสม

โดยความประสงค์เช่นนี้ เมื่อเจ้าพระยาพระเสด็จฯ มาขอชื่อโรงเรียน เราได้ระลึกผูกพันในความเปรียบเทียบกับต้นไม้ดังกล่าวมานี้ เราจึงได้ให้ชื่อโรงเรียนนี้ว่า โรงเรียนเพาะช่าง ในเวลานี้วิชาความรู้ของไทยเราได้ดำเนินไปมากแล้ว สมควรที่เราทั้งหลายจะใช้วิชาความรู้ที่เราได้มาจากต่างประเทศเพาะปลูกและบำรุงต้นไม้ของเรา คือศิลปวิชาช่างไทยให้เจริญต่อไปโดยควรแก่สมัย หนทางที่จะตกแต่งทะนุบำรุงต้นไม้ของเราให้งอกงามผลิดดอกออกผลสมฤกษ์กาลนั้นยังมีอีกมาก เมื่อเราได้ช่วยกันบำรุงให้ดีขึ้นแล้ว ก็จะได้เป็นศรีแก่พระนครฯ และเป็นทางหนึ่งซึ่งจะบำรุงน้ำใจคนไทยให้มีความร่าเริงในที่จะทำความเบิกบาน และจงใจให้คิดในทางที่ดีที่ชอบปรารถนาแต่ในทางที่งาม ไม่อยากจะเห็นของที่ชั่ว หรือเสื่อมทรามต่าง ๆ ข้อนี้เป็นประโยชน์ใหญ่ของการช่าง นอกนั้นก็จะได้เป็นอาชีพะของคนไทยโดยควรแก่กาลและเทศะ

เรามีความยินดีที่ได้เห็นโรงเรียนนี้สร้างขึ้นสำเร็จพอจะเปิดได้ และเต็มใจรับเชิญเป็นผู้เปิดในบัดนี้ ขอให้โรงเรียนเพาะช่างของไทยซึ่งได้เริ่มทำการปลูกเพาะช่างขึ้นแล้วนี้ งอกงามและแตกกิ่งก้านสาขาผลิดดอกออกผล ทำความเจริญให้แก่ชาติบ้านเมืองเราตลอดไปในบัดนี้และเมื่อหน้าเถิด

คำกราบบังคมทูล
สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ

และ
พระราชเสาวนีย์

คำกราบบังคมทูล

สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ

ในการเปิดโรงเรียนเบ็ญจมราชูทิศ

วันที่ ๒๓ ตุลาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๓๐^(๑)

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ในนามของบรรดาผู้ที่ได้อุดหนุนแก่การตั้งโรงเรียน ซึ่งได้พร้อมกันมาคอยเฝ้าทูลละอองธุลีอยู่ ณ ที่นี้ มีท่านผู้หญิงตลับ^(๒) เป็นหัวหน้า ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานกราบบังคมทูล พระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท

ด้วยข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายมีความชื่นชมยินดีเป็นล้นเกล้าฯ ที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงพระราชอุตสาหะเสด็จพระราชดำเนินมาเพื่อจะทรงเปิดโรงเรียนนี้ให้เป็นสวัสดิมงคล กับทั้งได้ทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ ในตำแหน่งนายกของโรงเรียนด้วยกระทำให้ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย รู้สึกความมั่นคงที่จะวัฒนาถาวรเป็นประโยชน์อันใหญ่ยิ่งแก่เหล่าตฤณกุมารีทั้งหลายต่อไปสิ้นกาลนาน โรงเรียนนี้แรกจะเริ่มขึ้นก็โดยความคิดอ่านของผู้หญิงที่มีความระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวปิยะมหาราชด้วยความจงรักภักดี และมันอยู่ในกตัญญูกตเวทีธรรมเมื่อเวลาแรกเสด็จสู่สวรรคต เพื่ออุทิศส่วนกุศลไปถวายสนองพระเดชพระคุณในเวลานั้นสังเกตดูคิดกันทั่วไปเป็นหลายสิ่งหลายอย่างด้วยความเศร้าโศกาลัย บ้างก็คิดสร้างสะพาน บ้างก็คิดสร้างโรงพยาบาล บ้างก็คิดสร้างที่ตั้งอุทกทาน เป็นการใหญ่บ้างเล็กบ้าง ก็ได้สำเร็จจุลลงไปแล้ว โดยเฉพาะการตั้งโรงเรียนนี้ที่ได้จัดการพยายามจนตลอดได้โดยเร็วพลัน ทนเปิดในอภิสิทธิ์สมัยคล้ายกับวันสวรรคตรอบต้นขอบด้วยกาลเวลา มีผู้นิยมยินดีส่งบุตรหลานเข้ามาโรงเรียนจนถึงวันนี้ร้อยเศษแล้ว และกำลังส่งมาเสมอจนต้องขอให้รอไว้ ทั้งนี้ก็ด้วยอาศัยพระบารมีได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าฯ เป็นที่พึ่ง ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายทราบเกล้าฯ อยู่โดยดีแล้วว่า การตั้งโรงเรียนผู้หญิง ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ อุปถัมภ์บำรุงมาหลายโรงเรียนแล้ว มีโรงเรียนราชินี โรงเรียนสวภาและแพทย์หะดุจครรรภ์เป็นต้น พระราชสงเคราะห์ในการตั้งโรงเรียนผู้หญิงนี้ย่อมเป็นคุณเป็นประโยชน์อันใหญ่ยิ่ง ธรรมดาผู้หญิงไม่ว่าประเทศใดมีมากกว่าผู้ชายเสมอ โดยเฉพาะในพระราชอาณาจักรสยาม หรือในกรุงเทพมหานครนี้ ตามบัญญัติสามะโนครวัก็มีผู้หญิง

(๑) พ.ศ. ๒๔๕๔

(๒) ท่านผู้หญิงตลับ ภริยาเจ้าพระยาบรมราช (ปั้น สุขุม) ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราช พ.ศ. ๒๔๓๕-๒๔๕๕

มากกว่าผู้ชาย เมื่อจะกราบบังคมทูลพระกรุณาตามความจริง ผู้หญิงเป็นมารดาของคนทั่วไปไม่มีข้อปฏิเสศ และเด็กตั้งแต่เยาว์มาย่อมอยู่กับมารดามากกว่าบิดา เพราะบิดาทำราชการหรือที่ประกอบกรการทำมาหาเลี้ยงชีพ ก็ไปเสียตั้งแต่เช้าจนค่ำ ถ้ามารดาเป็นผู้ที่ได้เล่าเรียน มีคุณวุฒิ คุณสมบัติตลอดถึงกิริยามารยาทดี ก็อาจจะใช้คุณวุฒิคุณสมบัติแนะนำสั่งสอนบุตรให้มีนิสัยสันดานอันดีมาแต่ยังเยาว์ เสมอว่าได้วางรากเง้าลงไปให้แน่นหนา เมื่อเติบโตใหญ่มีอายุพอจะเข้าโรงเรียนก็จะพอต่อเนื่องกันได้พอดี ครูไม่ต้องหนักอกหนักใจ

เพราะฉะนั้น จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการเล่าเรียนของผู้หญิงให้เจริญขึ้นด้วย ที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงพระราชดำริแล้วชอบประกอบทั้งความทรงพระเมตตาอารี มีพระราชหฤทัยเต็มไปด้วยพระกรุณาธิคุณเป็นเบื้องต้น ทรงสละพระราชทรัพย์นับด้วยหมื่นแสน พระราชทานก่อสร้างแก่วรรณาลัยโรงเรียนสตรีเป็นหลายโรงเรียนนี้ด้วยนั้น ก็นับเนื่องเข้าไปในสังคหวัดอุทยานประการหนึ่ง พระราชกุศลบุญราศียุติคุณนี้คงจะตามสนองทั้งในภพนี้และภพหน้า การสำเร็จเร็วพลันของโรงเรียนที่จะพระราชทานนามว่า “โรงเรียนเบ็ญจมราชูทิศ” นี้ สำเร็จเร็วพลันปราศจากอุปสรรคขัดข้องทั้งหลายฉันใดขอให้ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท เสด็จดำรงอยู่โดยปราศจากพระอุปสรรคขัดข้อง กล่าวคือปราศจากพระโรคพยาธิทั้งหลาย แม้ว่าจะมีขึ้นก็ขอให้หายเร็วพลันฉันนั้น พระราชประสงค์จำนงหมายของได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทผู้ทรงทะนุบำรุงโรงเรียนนี้ก็ดี และความประสงค์ของผู้ที่ได้ก่อสร้างแก่วรรณาลัยด้วยสถานที่บ้าง ด้วยทรัพย์และเครื่องเรียนบ้าง โดยมีพระทัยมีใจเอ็นดูกรุณาแก่เหล่าตฤณกุมารีกิติ เพื่อที่จะทรงพระราชอุทิศ และอุทิศนิตยกุศลถวายสนองพระเดชพระคุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แม้นพระองค์เสด็จสถิตอยู่ในทิพาลโยมรพิมานหรือสถานพิภพใด ๆ ขอได้ทรงทราบด้วยทิพย์จักขุทิพย์สอดญาณ และทรงรับอนุโมทนาส่วนพระราชกุศลและกุศลทักษิณานุทานนี้โดยทรงพระโสมนัสอันดีแล้ว ทรงแบ่งการกุศลพระราชทานแก่ผู้ที่ตั้งอยู่ในความกตัญญูกตเวทีทั้งหลาย ให้ได้ความเกษมสุขสำราญทุกทิพารাত্রีกาล

เวลานี้สมควรแล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานอัญเชิญเสด็จได้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงชักเชือกซึ่งจะได้นำถวาย ณ บัดนี้ เปิดผ้าคลุมนามโรงเรียนเป็นพระฤกษ์ เพื่อเป็นสิ่วสดีมงคลแก่วรรณาลัยและนักเรียนต่อไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

โรงเรียนเบ็ญจมราชูทิศ

ณ วันที่ ๒๓ ตุลาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๓๐

พระราชเสาวนีย์ตอบ

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาพบท่านทั้งหลายบรรดาที่ได้อุทิศตนในการตั้งโรงเรียนนี้ คือท่านผู้หญิงตลับเป็นหัวหน้า กับทั้งได้ฟังถ้อยคำของท่านเจ้าพระยาอมรรราชกล่าวในเวลานี้ เป็นที่จับใจเป็นอันมาก การอุทิศตนบำรุงสตรีซึ่งเป็นเพศเดียวแก่ตน เพื่ออุทิศตนชาติและบ้านเมือง ซึ่งเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของเราทั้งหลาย ข้าพเจ้าได้มีความพอใจที่จะกระทำอยู่เสมอ และได้ทำมาจนนับได้ว่าเห็นผลแล้วตามคำท่านเจ้าพระยาอมรรราชกล่าวก็เป็นพะยานอยู่ว่า ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่พอใจอุทิศตนเพศของตนที่ได้เกิดร่วมชาติกันมาแล้วเป็นอันมาก เพราะฉะนั้นในการที่ท่านทั้งหลายได้มีน้ำใจระลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นพระปิยมหาราชของเราทั้งหลายที่ได้เสด็จสวรรคต ละเรารู้เป็นข้าพระบาทไว้ให้ท่วมไปด้วยความเศร้าโศก ได้พร้อมใจกันบริจาคทรัพย์ตั้งโรงเรียนสตรีชั้นต่ำขึ้นเพื่อฝึกสอนดรุณกุมารีให้ได้รับความรู้สำหรับให้ปฏิบัติตนในทางที่ชอบ ประกอบการหาเลี้ยงชีพโดยชอบธรรม และเป็นประโยชน์แก่ชาติที่จะได้บำรุงความสุขซึ่งกันและกัน และอุทิศส่วนกุศลถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นสิ่งเชิดชูพระเกียรติยศ และพระมหากษัตริย์คุณด้วยความกตัญญูตเวทีต่อพระปิยมหาราชของเราทั้งหลายนั้น ยิ่งกระทำให้ทวีความพอใจของข้าพเจ้ามากขึ้นอีกทางหนึ่ง และขอบใจท่านทั้งหลายหนักหนาที่ได้ต่างพากันระลึกถึงพระเดชพระคุณพระเบญจมราชาแล้ว และคิดกระทำเครื่องเฉลิมพระนามาภิไธยให้ตั้งอยู่ถาวรกาล โดยเหตุว่าโรงเรียนนี้คงจะเป็นประโยชน์แก่ชาติและกรุงสยามเพียงใดก็ไม่พักจะต้องกล่าวอธิบาย ด้วยท่านทั้งหลายคงยอมจะทราบประโยชน์ชัดแล้วว่าจะมีประการใด จึงได้พร้อมใจกันคิดกระทำขึ้น และขอให้ข้าพเจ้าซึ่งเป็นผู้พอใจในการเล่าเรียนของสตรีเป็นนัยิกาในโรงเรียนนี้ ฝ่ายข้าพเจ้าก็ยินดีและเต็มใจจะอุทิศตนจนตลอดเวลาที่จะเป็นไปได้นั้นเต็มกำลังและความสามารถ และหวังว่าท่านทั้งหลายบรรดาผู้ที่มีความกตัญญูตเวทีต่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและรู้สึกรักชาติบ้านเมือง คงจะมีน้ำใจอุทิศตนโรงเรียนเสมอเพื่อให้เจริญอยู่ไม่สิ้นสุดได้ และขออนุโมทนาในส่วนกุศลของท่านทั้งหลาย และขออวยพรให้มีความเจริญสุขทุกถ้วนหน้าirasสรพรภัย ขอให้โรงเรียนนี้จรัสถาวรชั่วนานอย่ามีเวลาเสื่อม แม้แต่สักเล็กน้อยก็ขออย่าได้เป็นไป ในที่สุดนี้ขอขอบใจท่านเจ้าพระยาอมรรราชและท่านผู้หญิงตลับ ที่ได้ตั้งใจจัดการโรงเรียนนี้โดยรุกรันให้สำเร็จได้เปิดรับคนเข้าโรงเรียน เหมาะกับเวลาที่คล้ายกับวันที่เราทั้งหลายได้รับทุกข์สาหัส และได้มาประชุมพร้อมกันถวายพระราชกุศลพระเบญจมราชา ซึ่งเป็นปิยมหาราชของเราทั้งหลาย ณ เวลานั้น^(๑)

(๑) พระราโชวาท พระราชดำรัส คำกราบบังคมทูล คำถวายชัยมงคล... และจดหมายเหตุเมื่อสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีทรงดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน (พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพท้าววรคณานันท์อำพันนครปตานี ม.ร.ว. ปิ่น มาลากุล พ.ศ. ๒๔๘๒)

คำกราบบังคมทูล
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และ
พระราชดำรัส

คำกราบบังคมทูล

ของ

ท่านผู้หญิงคุณหญิง มาลากุล^(๑)

ประธานคณะกรรมการฝ่ายวัฒนธรรม

ของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม

แห่งสหประชาชาติ

ประธานอำนวยการงานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทย

ณ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ในวาระอันเป็นมหามงคลที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดงานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทยในวันนี้ ในนามแห่งกรรมการฝ่ายวัฒนธรรมของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ และคณะกรรมการจัดงานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทย ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูลพระกรุณาแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้า

จำเดิมแต่ข้าพระพุทธเจ้าได้รับแต่งตั้งจากรัฐบาลให้รับหน้าที่เป็นกรรมการในคณะกรรมการแห่งชาติมาเป็นเวลา ๑๕ ปีนี้ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณเป็นอเนกประการ อาทิเช่น ได้เสด็จพระราชดำเนินไปเป็นสิริมงคลแก่การจัดงานสัปดาห์แห่งศิลปะและวรรณคดีนานาชาติ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ อันเป็นงานที่องค์การศึกษาฯ สหประชาชาติให้ความยกย่องเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นยังได้เสด็จพระราชดำเนินในการแสดงดนตรีของศิลปินอิตาเลียน ซึ่งคณะกรรมการฝ่ายวัฒนธรรมฯ ได้จัดขึ้น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างตะวันตกกับตะวันออก เป็นต้น

คณะกรรมการฝ่ายวัฒนธรรมมีหน้าที่ตามโครงการ ซึ่งองค์การศึกษาฯ สหประชาชาติวางไว้หลายแขนงด้วยกัน อาทิเช่น โครงการใหญ่ว่าด้วยวัฒนธรรมตะวันออก ตะวันตก ในเรื่อง

(๑) ขณะนั้นยังเป็น คุณหญิง

นี่นอกจากจะได้มีการติดต่อกับผู้แทนรัฐสมาชิกต่าง ๆ เป็นครั้งคราว เช่น การแสดงศิลปะของศิลปินสำคัญของโลกเกือบจะทุกปีแล้ว ได้จัดทำภาพนิ่งแสดงศิลปะและโบราณสถานของไทยส่งไปเผยแพร่ยังประเทศสมาชิกอื่น ๆ ตามคำขอร้องขององค์การศึกษา สหประชาชาติ และได้มีการแลกเปลี่ยนหนังสือระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอื่น ๆ ด้วย

อนึ่ง ด้วยการเสนอแนะขององค์การฯ คณะกรรมการฝ่ายวัฒนธรรมได้จัดตั้งขึ้น ซึ่งสมาคมเพื่อการรักษาสมบัติทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ เพื่อจะปลูกฝังเป็นอุปนิสัยของประชาชนชาวไทยให้รู้จักหวงแหนสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ และเพื่อให้ได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการจากองค์การศึกษา สหประชาชาติด้วย

ส่วนโครงการทำหนังสือสำหรับผู้เริ่มอ่านหนังสือออกนั้น เป็นโครงการซึ่งคณะกรรมการฝ่ายวัฒนธรรมได้จัดตั้งขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๐ และมอบให้ข้าพเจ้าพระพุทธรเจ้าเป็นประธาน อนุกรรมการคณะนี้ได้พยายามผลิตหนังสือง่าย ๆ แต่น่าสนใจขึ้น ปีละ ๒-๓ เล่ม ตามกำลังเงินซึ่งได้จากการจำหน่ายหนังสือนั่นเอง ครั้นถึง พ.ศ. ๒๕๐๖ องค์การศึกษา สหประชาชาติเห็นความพยายามของอนุกรรมการ จึงให้ความช่วยเหลือโดยรับเข้าเป็นสมาชิกในโครงการ Reading Materials ซึ่งมีศูนย์กลางตั้งอยู่ ณ กรุงการากี ภายหลังที่รับประเทศไทยเป็นสมาชิกแล้ว องค์การก็ได้รับประเทศอื่นเข้าเป็นสมาชิกอีก ในปัจจุบันมีประเทศในทวีปเอเชียเป็นสมาชิกอยู่รวม ๑๐ ประเทศ

เมื่อเข้าเป็นสมาชิกของโครงการนี้แล้ว อนุกรรมการจัดทำหนังสือสำหรับผู้เริ่มอ่านก็มีพันธะเพิ่มขึ้นเป็นอเนกประการ อาทิเช่น ต้องจัดการแสดงหนังสือขึ้นตามโอกาสต่าง ๆ ต้องจัดการประกวดหนังสือดี ต้องจัดการประชุมอบรมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือ ตลอดจนต้องจัดตั้งสมาคมผู้พิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือขึ้น เป็นต้น

การจัดงานแสดงการพิมพ์ในครั้งนี้ เกี่ยวเนื่องกับกิจกรรมดังที่ได้กราบบังคมทูลพระกรุณามา และด้วยความร่วมมือของโรงพิมพ์คุรุสภาจึงสามารถจัดงานขึ้น ณ สถานที่แห่งนี้ได้

เรื่องการพิมพ์ในเมืองไทย ซึ่งเริ่มมีมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๓๗๙ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น พวกมิชชันนารีอเมริกัน ได้นำเครื่องพิมพ์เข้ามาดำเนินการพิมพ์หนังสือ

ขึ้นในเมืองไทยเป็นครั้งแรก ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในขณะที่ยังดำรงพระยศเป็นเจ้าฟ้ามงกุฎและกำลังทรงผนวชอยู่ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ได้ทรงสนพระทัยในกิจการพิมพ์ ก่อนคนไทยทั้งปวงในสมัยนั้น และโปรดให้จัดตั้งโรงพิมพ์ขึ้น เมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์แล้วก็ได้โปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโรงพิมพ์หลวงขึ้นในพระบรมมหาราชวัง ทรงสั่งเครื่องพิมพ์หินเข้ามาใช้อันกล่าวได้ว่าพระองค์ทรงเป็นผู้วางรากฐานการพิมพ์ไว้ในประเทศไทย นับแต่นั้นเป็นต้นมา ผู้ที่มีอาชีพในกิจการพิมพ์ก็ได้รับมรดกการพิมพ์ตกทอดกันมาจนทุกวันนี้ รวมเป็นเวลาล่วงมาถึง ๑๓๐ ปีแล้ว ในปัจจุบันนี้การพิมพ์ในเมืองไทยได้เจริญก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ เช่น การพิมพ์ภาพโปสเตอร์ พิมพ์ปฏิทิน พิมพ์กล่อง สลากสินค้าต่าง ๆ พิมพ์อบสี และพิมพ์งานประณีตต่าง ๆ ซึ่งแต่เดิมมักสั่งพิมพ์จากต่างประเทศ บัดนี้โรงพิมพ์ในประเทศไทยก็สามารถพิมพ์ได้เองและมีคุณภาพดี ทัดเทียมกับต่างประเทศ ทั้งยังได้รับงานพิมพ์จากประเทศใกล้เคียงอีกด้วย

ตามประวัติการพิมพ์ที่ได้เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับนี้ แต่เดิมมาผู้มีอาชีพในการพิมพ์ยังต่างคนต่างประกอบกิจการของตนเองโดยมิได้คำนึงถึงการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน แต่มาในรัชสมัยของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทด้วยเดชพระบารมีปกเกล้าฯ ประเทศไทยได้เจริญก้าวหน้าในด้านวิชาการขึ้น และเล็งเห็นความจำเป็นในอันที่จะต้องร่วมมือปรึกษาหารือหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการซึ่งกันและกัน ในบรรดาผู้พิมพ์ทั้งในประเทศและติดต่อร่วมมือกับนานาประเทศด้วย งานแสดงการพิมพ์นั้นในประเทศที่ก้าวหน้าทางวิชาการ เช่น อังกฤษ เยอรมัน และญี่ปุ่น ได้จัดทำเป็นประจำทุก ๆ ระยะเวลา ๓-๔ ปี บรรดาผู้มีอาชีพทางการพิมพ์ในประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้สละเวลาทุนทรัพย์ และร่วมแรงร่วมใจกันจัดงานแสดงการพิมพ์ขึ้น มุ่งหมายให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์และวิชาการในเรื่องการพิมพ์ระหว่างผู้พิมพ์และโรงพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงคุณภาพการพิมพ์ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป และพร้อมใจกันนำเครื่องจักร เครื่องมือและอุปกรณ์อันทันสมัยมาแสดง เปิดโอกาสให้ผู้มีอาชีพในการพิมพ์ได้เลือกเครื่องมือเครื่องใช้ที่เหมาะสม และเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจเรื่องงานพิมพ์ของเมืองไทยในปัจจุบันด้วย

ในการจัดงานแสดงการพิมพ์ครั้งนี้ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติได้ให้ความร่วมมือให้ทุนในการจัดประชุมทางวิชาการ และการอบรมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือ โดยมอบให้คณะกรรมการฝ่ายวัฒนธรรมของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยองค์

การศึกษา สหประชาชาติและสมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทยเป็น
ผู้ดำเนินการ นอกจากนั้นการจัดงานนี้ ยังได้อาศัยการร่วมแรงร่วมใจเป็นอย่างดีจากสมาคม
การพิมพ์แห่งประเทศไทยสมาคมอื่น ๆ และหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการพิมพ์ ตลอดจน
บรรดาเอกชนผู้มีอาชีพเกี่ยวกับการพิมพ์ การค้าเครื่องจักร และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการพิมพ์
เช่น หมึก กระดาษ น้ำยาเคมี ฟิล์ม และอุปกรณ์อื่น ๆ

ในงานแสดงการพิมพ์ครั้งนี้ มีการแสดงเครื่องจักรทางการพิมพ์ การแสดงชั้นพิมพ์ทั้งที่
พิมพ์ในเมืองไทยและต่างประเทศ แสดงการพิมพ์วิธีต่าง ๆ เช่น พิมพ์บนกระดาษ บนผ้า และ
บนโลหะ แสดงอุปกรณ์ของใช้ต่าง ๆ ในการพิมพ์ แสดงพิพิธภัณฑ์ทางการพิมพ์รวมทั้งเครื่องจักร
เก่า ๆ หนังสือเก่า ๆ อันนับเนื่องเป็นประวัติแห่งการพิมพ์ ส่วนการประชุมทางวิชาการ มีการ
ปาฐกถา การอภิปราย สัมมนาในวิชาการพิมพ์และมีการอบรมโดยเชิญผู้จัดพิมพ์ และผู้จำหน่าย
หนังสือจากทุกภาคในประเทศไทยมาร่วมประชุมอบรมด้วย

ดังได้กราบบังคมทูลพระกรุณามาแล้ว การจัดงานครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความสำเร็จ
แรงร่วมใจของผู้มีอาชีพในการพิมพ์ ซึ่งได้ตกลงกันว่า ถ้าหากมีรายได้จากการจัดงานครั้งนี้ เมื่อ
หักค่าใช้จ่ายแล้ว ก็จะได้มอบสมทบเป็นเงินทุนการศึกษาวิชาการพิมพ์แผนกวิชาช่างพิมพ์
ให้แก่ วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ ทั้งหมด สมทบกับที่เคยมอบไว้แล้วเดิมเมื่อสี่ปีก่อนเป็นเงินสี่
หมื่นบาทเศษ

การที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ทรงพระมหากรุณาเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดงานใน
วันนี้ ย่อมเป็นสิริมงคลและก่อให้เกิดกำลังใจอันสูงส่งแก่บรรดาคณะกรรมการจัดงานตลอดจนผู้มี
อาชีพเกี่ยวข้องกับการพิมพ์ทั้งหมด เป็นที่เชื่อมั่นได้ว่า ด้วยเดชพระบารมีปกเกล้า การพิมพ์ใน
ประเทศไทยจะได้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอน้อมเกล้าฯ ถวายพระพรชัย
มงคล ขอให้ฝ่าละอองธุลีพระบาททั้งสองพระองค์จงทรงพระเจริญยิ่งยืนนานเพื่อเป็นฉัตร
แก้วอันไพศาล กั้นเกศเกล้าฯ ชาวไทยนิรันดร โอกาสนี้ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอพระมหา
กรุณาขอรับพระราชทานกระแสพระราชดำริส และขอพระมหากรุณาทรงเปิดงานแสดงการพิมพ์
แห่งประเทศไทย เพื่อเป็นมหามงคลแก่งานการพิมพ์สืบไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

คำกราบบังคมทูล^(๑)

ของ

ศาสตราจารย์บัญญัติ สุชีวะ นายกเนติบัณฑิตยสภา ประธานสำนักอบรมศึกษากฎหมาย
แห่งเนติบัณฑิตยสภา ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรแก่ผู้สอบไล่ได้
ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๓

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้าในนามของเนติบัณฑิตยสภาและคณะกรรมการอำนวยการอบรม
ศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูล
พระกรุณาแสดงความปิติยินดีเป็นล้นเกล้าล้นกระหม่อม และรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ
หาที่สุดมิได้ ในการที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาททั้งสองพระองค์ได้ทรงพระมหากรุณาเสด็จ
พระราชดำเนินมาพระราชทานประกาศนียบัตรแก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรม
ศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาสมัยที่ ๓๒ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๓

เนติบัณฑิตยสภานี้ ด้วยเดชพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม จำเดิมแต่พระบาทสมเด็จพระ
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสถาปนาขึ้นเป็นสภาในพระบรมราชูปถัมภ์ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๗
ก็ได้มีความมั่นคงและเจริญก้าวหน้าตลอดมาจน พ.ศ. ๒๔๙๑ จึงได้มีการจัดตั้งสำนักอบรม
ศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมการศึกษาวិชาานิติศาสตร์
ให้มีระดับสูงตามพระราชประสงค์แต่เดิมเป็นข้อสำคัญ ซึ่งปรากฏว่านักนิติศาสตร์ส่วนใหญ่ไม่ว่าจะ
เป็นนักนิติศาสตร์ในวงราชการหรือในวงการเอกชน ต่างก็สำเร็จการศึกษาจากสำนักอบรม
ศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภานี้ทั้งสิ้น

ผลของการศึกษาอบรมที่ล่วงมา ๓๑ ปี มีผู้สอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตรวม ๓,๐๔๐
คน เนติบัณฑิตเหล่านี้ส่วนใหญ่ได้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย โดยเข้ารับราชการเป็นผู้

(๑) ถ้อยคำและอักษรวิธีตรงตามต้นฉบับ ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ
ปีพุทธศักราช ๒๕๒๓

พิพากษา อัยการ นิติกรในกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ และประกอบอาชีพอิสระเป็นทนาย-
 ความ เนติบัณฑิตทุกรุ่นทุกคนต่างยึดมั่นในพระบรมราชโองบาทที่เคยพระราชทานแก่เหล่าเนติบัณฑิต
 ทุกสมัยตลอดมาโดยพึงระลึกอยู่เสมอว่า ในการใช้กฎหมายนั้น กฎหมายมิใช่ตัวความยุติธรรม
 แต่เป็นบทบัญญัติที่ตราไว้เพื่อรักษาความยุติธรรมจึงจำเป็นต้องใช้กฎหมายโดยพินิจพิจารณาให้
 ถี่ถ้วนและปราศจากอคติ ผู้ที่ไม่รู้จักกฎหมายหากกระทำการโดยสุจริตก็ควรได้รับความคุ้มครองจาก
 ผู้ใช้กฎหมายเช่นเดียวกัน ซึ่งข้าพระพุทธเจ้าเชื่อเป็นอย่างยิ่งว่า เนติบัณฑิตทุกคนจักปฏิบัติหน้าที่
 ด้วยความสุจริตรอบคอบประกอบด้วย ธรรมจรรยา และช่วยกันพิทักษ์รักษาความยุติธรรมของบ้าน
 เมืองอย่างเต็มสติกำลังตลอดไป

ในปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๒ ที่ผ่านพ้นมา สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่ง
 เนติบัณฑิตยสภาได้ทำการสอบความรู้นักศึกษาเสร็จสิ้นไปอีก ๑ ปี โดยมีผู้สอบสำเร็จการ
 ศึกษาตามหลักสูตรเป็นจำนวน ๔๙๐ คน ซึ่งข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต
 ให้เลขาธิการสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา เบิกตัวเข้าเฝ้า และรับพระราชทาน
 ประกาศนียบัตรเพื่อความสวัสดิามงคลแก่สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
 และเนติบัณฑิตใหม่ทั้งหลายสืบไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

SPEECH

by

**His Excellency Mr. Peter M. Motzfeldt
Ambassador of Norway**

at

the presentation of his credentials

to

**His Majesty the King of Thailand
on the 28 th. February 1981**

May it please Your Majesty,

I have the honour to present to Your Majesty the Letter of Recall of my predecessor, Mr. Finn Koren, and the Letter of Credence by which it has pleased His Majesty King Olav V, to accredit me as His Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary to the Kingdom of Thailand.

His Majesty has charged me to convey to Your Majesty his warm personal greetings and to express the most sincere wishes of the Norwegian people for the prosperity and well-being of the people of Thailand.

It is the firm belief of my Government that in our time economic and social progress can best be achieved through close cooperation and understanding between nations. As members of the United Nations, Norway and Thailand have a mutual interest in strengthening the cooperation within the framework of this organization in promoting peace, security and well-being in the international society.

Norway and Thailand have a long tradition of friendly relations, especially in the fields of trade and shipping. It is the view of my Government that there are possibilities for further development of the economic and commercial relations between our two countries.

I wish to assure Your Majesty that I will spare no effort in my endeavours to work for a further strengthening of the friendly and good relations between our two nations and for a wider cooperation in the fields of politics, culture, commerce and shipping. I am confident that in the execution of my mission, I shall benefit from the full support of Your Majesty and the Government of Thailand.

May I, in conclusion, express my deep respect to Your Majesty and my most sincere wishes for the well-being and happiness of the Government and the people of Thailand.

พระราชดำรัส

ในโอกาสที่เอกอัครราชทูตนอร์เว เข้าเฝ้าฯ ถวายพระราชสาส์นตราตั้ง

ณ พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์

วันเสาร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔

ท่านเอกอัครราชทูต

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้รับพระราชสาส์นตราตั้งจากสมเด็จพระราชาธิบดีโอลาฟ ที่ ๕ แห่งนอร์เว ทรงแต่งตั้งท่านเป็นเอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มแห่งนอร์เวประจำประเทศไทย พร้อมด้วยพระราชสาส์นถอนเอกอัครราชทูตคนก่อน

ขอขอบพระทัยสมเด็จพระราชาธิบดีโอลาฟ ที่ ๕ ในพระราชปรารภนาดีที่ทรงมีต่อข้าพเจ้า และประชาชนชาวไทย ขอถวายพระพรให้ทรงพระเกษมสำราญ ทั้งขอให้ประเทศและประชาชนชาวนอร์เวประสบความสำเร็จรุ่งเรืองสืบไป

สัมพันธไมตรีระหว่างประเทศนอร์เวกับประเทศไทย มีความสนิทสนมแน่นแฟ้นตลอดมา โดยต่างฝ่ายต่างร่วมมือในกิจการด้านต่าง ๆ มาด้วยดีเป็นเวลานาน ในปัจจุบันความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือซึ่งกันและกันนับวันจะเพิ่มพูนยิ่งขึ้น ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่า ความร่วมมือระหว่างประเทศของเรา โดยต่างฝ่ายต่างเคารพไว้วางใจและเห็นอกเห็นใจกัน จะช่วยธำรงและส่งเสริมความสัมพันธ์ที่มีอยู่อย่างมั่นคง และราบรื่นให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

ข้าพเจ้ารู้สึกชื่นชม ที่ท่านจะพยายามส่งเสริมสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศของเราทั้งสอง ในกรณีนี้ ขอให้ท่านมั่นใจได้ว่า ท่านจะได้รับการสนับสนุนจากข้าพเจ้าอย่างเต็มที่ และทางราชการไทยจะได้อำนวยความสะดวกและความช่วยเหลือทุกประการเท่าที่จะกระทำได้ เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลในหน้าที่ของท่าน

TRANSLATION
REPLY OF HIS MAJESTY THE KING

Excellency,

I am pleased to receive from His Majesty King Olav V of Norway the Letters of Credence accrediting you as Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of Norway to Thailand as well as the Letters of Recall of your predecessor.

I would ask you to convey to His Majesty King Olav V My sincere thanks for the kind sentiments expressed to Me and to the Thai people. I wish also to express, in return, My best wishes for His Majesty's personal happiness and good health as well as for the continued prosperity of Norway and her people.

The relations between Norway and Thailand have for years been marked by very close cooperation in many fields. Today the need for that cooperation has been more increased. I am confident that such cooperation based on mutual trust, respect and sympathetic understanding will maintain and promote even further the already firm and happy ties between our two countries and peoples.

I am also appreciative to learn of your desire to dedicate all your efforts to strengthen further the cordial relations between our two countries.

In this connection, you can be sure that you will receive My full support and that the Thai authorities will accord you all possible facilities and assistance for the fulfilment of your mission.

SPEECH

by

**His Excellency Mr. Tae Woong Kwon
Ambassador of the Republic of Korea**

at

the presentation of his credentials

to

**His Majesty the King of Thailand
on the 28 th February 1981****Your Majesty,**

It is a great honour for me to be received in audience today by Your Majesty and to present the Letters of Credence by which His Excellency Chun Doo Hwan, President of the Republic of Korea, accredits me as Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Republic of Korea to the Kingdom of Thailand. I have also the honour to submit the Letters of Recall of my predecessor.

At the same time, His Excellency President Chun Doo Hwan has entrusted me to convey to Your Majesty his most cordial salutations and sincere wishes for Your Majesty's continued good health and happiness and for greater progress and prosperity of the people of the Kingdom of Thailand.

Your Majesty,

I am particularly inspired to note that the Republic of Korea and the Kingdom of Thailand, both belonging to Asia, not only share much in common in spiritual value and cultural heritage, but also have been pursuing the same ideals and aspirations of peace and development. Because of this common bondage, the friendly relations and mutual cooperation between our two countries have been steadily strengthened and promoted since the establishment of the formal links between the two countries three decades ago. It is with heartfelt gratitude on this solemn occasion to recall the invaluable contribution which brave sons of this Kingdom made in helping us to defend freedom and independence during the Korean War. Our great debt to those who fought for the noble cause of freedom and peace will always remain in the hearts of the Korean people. It also gives me a great deal of encouragement to note that in time of peace, we have been most friendly and cooperative partners, extending mutual coordination and support in the various international forums.

SPEECH

by

**His Excellency Mr. Raymond Leslie Jermyn
Ambassador of New Zealand**

at

the presentation of his credentials

to

**His Majesty the King of Thailand
on the 26 th March 1981**

May it please Your Majesty,

I have the honour to present to Your Majesty the Letter by which Her Majesty Queen Elizabeth II has accredited me to Your Majesty as Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary for New Zealand. I have the honour also to present the Letter of Recall of my predecessor, Richard Basil Taylor.

It is an honour and a privilege to be appointed to the Kingdom of Thailand. May I assure Your Majesty that it will be my constant purpose to work with all means at my disposal to extend and strengthen the close and friendly relations which already exist between the Governments and peoples of New Zealand and Thailand.

I need hardly declare to Your Majesty the warm friendship which New Zealand and Thailand enjoy. Among its happiest manifestations was the memorable visit paid by Your Majesty and Her Majesty the Queen to New Zealand in 1962. Our bilateral relations today are so wide-ranging that they present many opportunities for our peoples to become ever better acquainted and to appreciate how closely bound together are the interests of each other. We recall in particular the many young people of Thailand who have gone to New Zealand to study and who have brought to New Zealand a deeper understanding to another people and another way of life. My Government places great store on its relationship with Thailand, and on our joint efforts in international and regional organizations to improve the quality of life and peoples of all nations and to promote international peace and understanding.

Please be assured, Your Majesty, that my Government is fully aware of the major difficulties faced by Thailand in recent years, and has watched with sympathy and admiration the manner in which Your Majesty's Government has approached, with patience and understanding, the significant new burdens imposed by the flight into Thailand of many thousands of refugees. My Government is also very conscious of the magnitude of the tasks confronting your Government at home in Thailand, and applauds the energy with which your Government is striving to improve the economic and social well-being of the people of the Kingdom.

I enter upon my duties as New Zealand's Ambassador to the Kingdom of Thailand with a sense of great personal honour and pleasure. It is my hope, Your Majesty, that I may be able to make a contribution towards strengthening the bonds between us.

พระราชดำรัส

ในโอกาสที่เอกอัครราชทูตนิวซีแลนด์ เข้าเฝ้าฯ ถวายพระราชสาส์นตราตั้ง
ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๔

ท่านเอกอัครราชทูต

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้รับพระราชสาส์นตราตั้งจากสมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธ
ที่ ๒ แห่งนิวซีแลนด์ ทรงแต่งตั้งท่านเป็นเอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มแห่งนิวซีแลนด์
ประจำประเทศไทย พร้อมด้วยพระราชสาส์นถอนเอกอัครราชทูตคนก่อน

สัมพันธไมตรีระหว่างนิวซีแลนด์กับประเทศไทย มีมาอย่างสนิทสนมแน่นแฟ้น ต่างร่วมมือ
ในกิจการด้านต่าง ๆ มาด้วยดีเป็นเวลาช้านาน ไมตรีจิตมิตรภาพดังกล่าวนี้ในวันจะเพิ่มพูนยิ่ง
ขึ้น ทั้งนี้ เพราะประเทศของเราทั้งสองต่างมีมิตรไมตรีและความเข้าใจอันดีต่อกัน ทั้งพร้อมที่จะช่วย
เหลือเกื้อกูลกันและกันโดยบริสุทธิ์ใจ ประเทศไทยพร้อมที่จะร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ในความ
เพียรพยายามที่จะเสริมสร้างความสงบเรียบร้อยและความมีสันติสุขให้เกิดขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้
อยู่ดีกินดีมีความสุขสงบที่ยั่งยืนแน่นอน ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่า ความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งสอง
ของเรา ด้วยความเห็นอกเห็นใจและความปรารถนาดีต่อกัน จะช่วยส่งเสริมและกระชับมิตรภาพ
และความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศและประชาชนทั้งสองของเราให้สนิทสนมแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

ข้าพเจ้ามีความพอใจที่ท่านจะพยายามส่งเสริมและกระชับสัมพันธไมตรีที่มีอยู่แล้ว
ระหว่างประเทศของเราทั้งสองให้แน่นแฟ้นและกว้างขวางยิ่งขึ้น ในการนี้ ขอให้ท่านมั่นใจได้
ว่า ท่านจะได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากข้าพเจ้า และทางราชการไทยจะได้อำนวยความสะดวก
สะดวกและความช่วยเหลือทุกประการเท่าที่จะกระทำได้ เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลในหน้าที่ของท่าน

TRANSLATION

REPLY OF HIS MAJESTY THE KING

Excellency,

I am pleased to receive from Her Majesty Queen Elizabeth II of New Zealand the Letters of Credence accrediting you as Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of New Zealand to Thailand as well as the Letters of Recall of your predecessor.

New Zealand and Thailand have long enjoyed close and freindly relations as well as effective co-operation in various fields. Such friendship and mutual goodwill are constantly enhanced because both our countries maintain friendly relations and mutual good understanding and both stand always ready to be of sincere support and assistance to each other. Thailand is ever ready to co-operate with all countries in working towards the establishment of orderly existence and lasting peace wherein people can enjoy a permanent welfare and untroubled happiness. I sincerely believe that co-operation between our two nations on the bases of mutual sympathy and goodwill will help to promote and strengthen the friendship and good understanding between our two nations and peoples.

I am thus gratified by your assurance that you will endeavour to extend and strengthen the close and friendly relations which already exist between our two countries. In such a task, you can be sure that you will have My full support and that the Thai authorities will provide you with all possible assistance and facilities in the accomplishment of your mission.

คำกราบบังคมทูล^(๑)

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า

ของ

ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี

เนื่องในการพระราชพิธีบวงสรวงสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า^(๒)

ณ ท้องสนามหลวง

วันจันทร์ที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๕

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ในนามคณะรัฐมนตรี ข้าราชการทั้งฝ่ายทหาร ตำรวจ พลเรือน และประชาราษฎร์ทุกหมู่เหล่า ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูลพระกรุณาแสดงความปิติยินดีในวันมหามงคลนี้ ซึ่งได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท พร้อมด้วยพลสไนกร กระทำบวงสรวงสุดดีถวายสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า ในโอกาสฉลองพระมหานคร นับแต่ได้ประดิษฐานกรุงเทพมหานครอมรรัตนโกสินทร์มาครบ ๒๐๐ ปี ในปีพุทธศักราช ๒๕๒๕ นี้ อันเป็นโอกาสที่น่ายินดี จึงกระทำการเฉลิมฉลองเพื่อสนองพระเดชพระคุณแด่พระบรมราชจักรีวงศ์ ที่ดำรงราชอาณาจักรไทยให้สถิตสถาพรสืบมาโดยสวัสดิภาพตราบจนปัจจุบันกาล ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย จึงขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต กราบบังคมทูลสำแดงกตัญญูกตเวทิตาธรรมต่อพระมหากษัตริย์ในพระบรมราชจักรีวงศ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจักรีบรมนาถ พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก พระปฐมบรมกษัตริย์ผู้มีพระเดชพระคุณเป็นล้นพ้นแก่ชาติไทย

สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าในพระบรมราชจักรีวงศ์นั้น แต่ละพระองค์ล้วนทรงพระปรีชาพิเศษ สามารถในพระราชกิจเหมาะแก่สมัยเวลานั้น จำเดิมตั้งแต่พระปฐมบรมกษัตริย์ได้ทรงปลูกฝังความมั่นคงให้แก่ราชอาณาจักรไทยแล้ว รัชกาลต่อมาก็ทรงทำนุบำรุงบ้านเมืองด้วยการสร้างสรรค์วัฒนธรรมทุกสาขา ทรงเชิดชูพระบวรพุทธศาสนา และสั่งสม

(๑) ถ้อยคำและอักขรวิธีตรงตามต้นฉบับ

(๒) ในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี

ความมั่งคั่งสมบูรณ์แก่ประเทศสืบช่วงต่อกันโดยลำดับ ครั้นถึงสมัยที่ไทยต้องติดต่อกับโลกภายนอก ก็ทรงดำเนินรัฐธิปไตยนโยบายสุขุมคัมภีรภาพ รักษาเอกราชของชาติมาได้โดยตลอด พร้อมกับทรงเร่งรัดสร้างความสำเร็จเช่นอารยชาติ เป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน โดยทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้วยพรหมวิหารธรรมอันเป็นธรรมะของบิดา จึงเป็นการแสดงให้เห็นชัดว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทยเราทุกรัชกาลในพระบรมราชวงศ์นี้ได้ทรงปฏิบัติพระองค์เป็นกุลบิดรของชาติไทย รับทั้งผิดและชอบของประชาชน สมกับที่เคยเรียกกันว่าพ่อเมืองเป็นอย่างยิ่ง

ในส่วนพระองค์ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจักรีบรมนาถ พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกนั้นเล่า พระองค์ทรงเป็นเอกอัครอัจฉริยบุรุษโดยแท้ เพราะนอกจากจะทรงสถาปนาความมั่นคงให้แก่ชาติไทยแล้ว ยังได้ทรงสร้างกรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์รวมแห่งความเจริญรุ่งเรืองอันได้แผ่ขยายความสุขสำราญออกไปสู่พสกนิกรทั่วราชอาณาจักร ทรงจัดระเบียบการปกครองด้วยการชำระพระราชกำหนดกฎหมาย ให้บริบูรณ์และชอบด้วยยุติธรรม ทรงอาราธนาคณะสงฆ์ร่วมกันสังคายนาพระไตรปิฎกให้บริสุทธิบริบูรณ์ เป็นหลักตราบเท่าปรัตยुบันกาลพร้อมกันนั้นก็ทรงฟื้นฟูวัฒนธรรมของชาติทุกสาขา อาทิวรรณกรรม และงานศิลปหัตถกรรม อันงดงามเป็นแบบฉบับแก่ช่างรุ่นต่อมา ด้วยเหตุนี้ เมื่อนักประวัติศาสตร์ได้ศึกษาถึงพระราชกรณียกิจ อันเป็นคุณประโยชน์อันเนกประการแล้ว จึงได้เผยแผ่ให้ทั้งฝ่ายราชการและประชาชนทราบ ซึ่งต่างก็เกิดความเลื่อมใสในพระบรมราชกฤดาภินิหารเป็นล้นพ้น จึงพร้อมใจกันมีสมานฉันท์ที่จะถวายพระราชสมัญญาว่า “พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช” เป็นเครื่องรำลึกถึงพระเดชพระคุณ และเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ผู้เป็นข้าขอบขัณฑสีมาอาณาจักรไทย เพราะเหตุที่ได้บูชาพระมหามุรุษรัตน์ ผู้ควรบูชาอย่างยิ่งสืบไป

และเมื่อหวนรำลึกถึงเหตุการณ์ปัจจุบันในรัชกาลของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ก็ตระหนักชัดในดวงจิตของพสกนิกรชาวไทยทุกผู้ทุกนามว่า ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงดำเนินพระราชกรณียกิจ ครองแผ่นดินด้วยความเป็นธรรม ทรงนำความเรียบร้อยร่มเย็นมาสู่อาณาจักรราษฎร์โดยทั่วถึง มีพระราชหฤทัยจำนงที่จะทรงพยายามยังวัฒนธรรม ให้บังเกิดแก่ประชาชนและบ้านเมือง จึงพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมราชวงศ์ สู้ทนลำบากตรากตรำพระวรกาย เสด็จเยี่ยมเยียนประชาชนทั่วทุกถิ่นแม่ในแดนทิวกันดาร เพื่อแนะนำส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน ในรูปของโครงการต่าง ๆ ตามพระราชดำริบ้าง พระราช

ประสงค์บ้าง อันเป็นการให้การศึกษา แก่ความยากจน และป้องกันรักษาโรคภัยไข้เจ็บ พร้อมทั้งพระราชทานพระราชทรัพย์เพื่อการเหล่านี้เป็นอันมาก ราษฎรทั้งหลายต่างสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นอย่างยิ่ง

ณ วาระนี้ บรรดาข้าพระพุทธเจ้าซึ่งได้ร่วมชุมนุมอยู่เบื้องพระยุคลบาท ด้วยความปิติโสมนัส ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสถวายชัยมงคล เดชะสัจจะวาจาที่ได้กราบบังคมทูลพระกรุณามานี้ และคุณพระศรีรัตนตรัยอันเป็นรัตนประเสริฐสุด ไม่มีรัตนใดบริสุทธ์ยิ่งกว่าได้โปรดอภิบาลรักษาใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ให้เจริญพระชนมายุยืนนาน ทรงพระเกษมสำราญอยู่ในรัตนราไชศูรย์ พระเกียรติคุณแผ่ไพศาลไปทั่วทิศานุทิศ ขอให้พระบรมราชจักรีวงศ์ดำรงราชสันตติ เสวยสิริราชสมบัติผ่านพ้นพิบัติอุปัทวันตรายทั้งปวง และข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอตั้งจิตอธิษฐาน ให้กรุงรัตนโกสินทร์ทวีความรุ่งเรืองไพบูลย์ อาณาประชาราษฎร์เพิ่มพูนความผาสุกสืบไปชั่วกาลนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

พระราชดำรัส

ในพระราชพิธีบวงสรวงสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า^(๑)

ณ ท้องสนามหลวง

วันจันทร์ ที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๕

ข้าพเจ้ามีความปิติชื่นชมยิ่งนัก ที่ประชาชนชาวไทยจัดงานเฉลิมสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ได้ตั้งความยิ่งใหญ่ และพร้อมเพรียงกันทุกฝ่ายเช่นนี้ เป็นนิมิตหมายสำคัญ แสดงความจริงให้ประจักษ์ชัดโดยปราศจากข้อสงสัย ว่าคนไทยนั้นยังมีความจงรักภักดีในแผ่นดินอยู่อย่างมั่นคงลึกซึ้ง ทั้งมีความสมัครสามัคคีอันแน่นแฟ้น พร้อมทั้งจะร่วมแรงร่วมใจกันประกอบกิจทั้งปวงที่เป็นธรรมสุจริต ความพร้อมเพรียงกันในการทำความดีนี้ ช่วยให้ไทยรักษาอิสรภาพอันไพบูรณ์มาได้สองร้อยปีแล้ว จึงเชื่อมั่นว่าชาติไทยจะดำรงความเป็นไทยอยู่ตลอดไป

ส่วนการที่นายกรัฐมนตรีได้กล่าวพรรณนาในนามของประชาชน ถึงความสำนึกตระหนักในพระเดชพระคุณแห่งสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์ พร้อมทั้งแสดงความประสงค์อันแรงกล้า ที่จะเทิดทูนเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกให้สูงส่งขึ้น โดยถวายพระราชสมัญญาเป็น “มหाराช” นั้น เป็นข้อยืนยันอย่างสำคัญว่าคนไทยทุก ๆ ฝ่ายมีความนิยมเลื่อมใสในคุณความดี และปรารถนาปรารถนาที่จะตั้งตนอยู่ในคุณความดีนั้น

การรักษาอิสรภาพและความเป็นไทยให้ดำรงมั่นคงยืนยาวไป ถือว่าเป็นกรณีกิจอันสำคัญสูงสุด นอกจากต้องอาศัยการบริหารประเทศที่ฉลาดสามารถ และสุจริตเป็นธรรมแล้ว ยังต้องอาศัยความร่วมมือสนับสนุนจากประชาชนทั้งประเทศด้วย คือประชาชนแต่ละคนจะต้องชวนช่วยสร้างสรรค์ประโยชน์ และดำรงอยู่ในคุณธรรมอันสมควรแก่ฐานะของตน ๆ คุณธรรมที่ทุกคนควรจะศึกษาและน้อมนำมาปฏิบัติ มีอยู่สี่ประการ ประการแรก คือการรักษาความซัจความจริงใจต่อตัวเอง ที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม ประการที่สอง คือการรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความซัจความดีนั้น ประการที่สาม คือการอดทน อดกลั้น และอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความซัจสุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด

(๑) ในงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี

ประการที่สี่ คือการรู้จักวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง คุณธรรมสี่ประการนี้ ถ้าแต่ละคนพยายามปลูกฝังและบำรุงให้เจริญงอกงามขึ้นโดยทั่วกันแล้ว จะช่วยให้ประเทศชาติบังเกิดความสุข ความร่มเย็น และมีโอกาสที่จะปรับปรุงพัฒนาให้มั่นคงก้าวหน้าต่อไปได้ดังประสงค์

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลพิภพ จงอภิบาลรักษาท่านทั้งหลายให้มีความสุขสวัสดิ์ แคล้วคลาดจากภัยอันตรายและสิ่งชั่วร้ายทั้งปวง บันดาลให้มีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญาอันเข้มแข็งสมบูรณ์ สามารถที่จะประกอบกิจการงานน้อยใหญ่ในหน้าที่ ให้บรรลุประโยชน์และความเจริญก้าวหน้าตามที่มุ่งหมายได้ทุกประการ

คำกราบบังคมทูล^(๑)

ของ

ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ สภานายก สภาลูกเสือแห่งชาติ
 ในพิธีปฏิญาณตนและสวนสนามเนื่องในงานวันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ
 ร่วมสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี
 ณ สนามศุภชลาศัย สนามกีฬาแห่งชาติ
 วันพฤหัสบดี ที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๕

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ สภานายก สภาลูกเสือแห่งชาติ พร้อมด้วย ลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือทุกหน่วยเหล่า และข้าทูลละอองธุลีพระบาท ซึ่งมาร่วมชุมนุมถวาย ความจงรักภักดีอย่างพร้อมเพรียงอยู่ ณ ที่นี้ ต่างมีความปลื้มปิติโสมนัส และสำนึกในพระมหา กรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้าล้นกระหม่อม ที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม ราชินีนาถ พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตน- ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ และพระเจ้า วรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม เสด็จพระราชดำเนินมาเป็นองค์ประธานในพิธีปฏิญาณตนและสวนสนามของลูกเสือ เนื่องใน โอกาสวันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติในวันนี้อีกวาระหนึ่ง

ในฐานะสภานายก สภาลูกเสือแห่งชาติ ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราช- วโรกาส กราบบังคมทูลถวายรายงานกิจการลูกเสือที่ได้ปฏิบัติไปแล้วในรอบปีที่ผ่านมา ดังต่อไปนี้

ด้านการบริหาร ได้ดำเนินกิจการลูกเสือให้เจริญก้าวหน้าทันสมัย และทัดเทียมกับ ประเทศในเครือสมาชิกลูกเสือโลก จัดให้มีการประชุมสภาลูกเสือแห่งชาติ เพื่อรับฟังนโยบาย และข้อแนะนำในอันที่จะประกอบการวางแผนดำเนินงานกิจการลูกเสือให้ราบรื่นต่อไป กับได้ ติดต่อบริหารงานกับหน่วยงานลูกเสือทั่วราชอาณาจักร และหน่วยงานอื่นที่ช่วยเหลือสนับสนุน

(๑) ถ้อยคำและอักขรวิธีตรงตามต้นฉบับ

กิจการลูกเสือ ตลอดจนผู้มีจิตศรัทธาอุปการคุณ ในการร่วมจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปีนี้เป็นปีที่ทางรัฐบาลได้จัดให้มีงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี จึงได้จัดให้ลูกเสือได้มีกิจกรรมและบทบาทร่วมงานดังกล่าวเป็นพิเศษขึ้นหลายโครงการ เพื่อสนับสนุนนโยบายและปรับปรุงโครงการเดิมที่จัดอยู่เป็นประจำให้สอดคล้องและเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองด้วย กับทั้งให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นของรัฐและเอกชนเต็มกำลังความสามารถ มีลูกเสือ เนตรนารี และผู้บังคับบัญชา เข้าร่วมปฏิบัติงานตามโครงการจำนวน ๑๗,๐๓๐ คน

ด้านการฝึกอบรม ได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือให้ทันสมัย สอดคล้องตามแนวนโยบายของสำนักงานลูกเสือโลก โดยจัดทำเอกสารประกอบและหลักสูตรคู่มือ จัดให้มีการฝึกอบรม ทดลอง และสาธิตวิชาผู้กำกับลูกเสือทุกประเภททุกระดับ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นต้นมา และได้ประกาศใช้หลักสูตรการฝึกอบรมแบบใหม่ไป ๒ ประเภทแล้วคือ ลูกเสือสำรอง และสามัญ ส่วนอีก ๒ ประเภท คือ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และวิสามัญ ขณะนี้กำลังทดลองและสาธิตหลักสูตรอยู่ และคาดว่าจะประกาศใช้หลักสูตรทั้ง ๒ ประเภทได้ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ นอกจากนี้ยังจัดให้มีการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือระดับต่าง ๆ จัดสัมมนาในระดับหัวหน้าผู้บริหารงานลูกเสือ สัมมนาผู้บริหารงานลูกเสือ สัมมนาว่าด้วยการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ จัดงานชุมนุมผู้บังคับบัญชาลูกเสือแห่งชาติครั้งแรก ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ จัดให้ลูกเสือ เนตรนารีโรงเรียนต่าง ๆ เดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรมอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังได้จัดให้มีการอบรมนายหมู่ลูกเสือ ลูกเสือพยาบาล ลูกเสือจราจร ลูกเสือบรรเทาสาธารณภัยขึ้น ณ สถานที่ต่าง ๆ หลายครั้งทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ด้านวิชาการ ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรวิชาลูกเสือทุกประเภท หลักสูตรวิชาพิเศษ พร้อมทั้งได้แก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของชาติ แนวนโยบายของสำนักงานลูกเสือโลก และเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่นกับจัดให้มีการฝึกอบรมลูกเสือสังคมสงเคราะห์ร่วมกับกรมประชาสงเคราะห์ ณ จังหวัดต่าง ๆ รวม ๑๐ ครั้ง มีลูกเสือเข้ารับการอบรมจำนวน ๔๐๐ คน จัดให้มีการสอบวิชาพิเศษลูกเสือและเนตรนารีทุกประเภท รวม ๑๔๑ ครั้ง จำนวนลูกเสือและเนตรนารี ๒๐,๙๗๕ คน กับทั้งจัดให้มีการแข่งขันยิงปืนชิงโล่คณะลูกเสือแห่งชาติ และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ของทางราชการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับกิจการลูกเสือ เพื่อเผยแพร่กิจการลูกเสือให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ด้านวิเทศสัมพันธ์ ได้ติดต่อประสานงานกับสำนักงานลูกเสือโลก สำนักงานลูกเสือเขตเอเชีย-แปซิฟิก และสมาคมลูกเสือประเทศต่าง ๆ โดยได้ส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทยไปร่วมการประชุมสมัชชาลูกเสือโลก ครั้งที่ ๒๘ ณ ประเทศเซเนกัล และส่งผู้แทนไปเข้ารับการเลือกตั้งเป็นกรรมการลูกเสือโลก ผลปรากฏว่าผู้เข้ารับการเลือกตั้ง คือ นายแพทย์บุญสม มาร์ติน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รองประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ได้รับตำแหน่งกรรมการลูกเสือโลก และจะดำรงตำแหน่งนี้อยู่ในวาระ ๖ ปี นับเป็นเกียรติประวัติและชื่อเสียงแก่ประเทศไทยเป็นครั้งที่ ๒ นอกจากนี้ยังได้ส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทยไปร่วมการประชุม และชุมนุมลูกเสือเขตเอเชีย-แปซิฟิก ณ ประเทศอินโดนีเซีย ส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทยไปร่วมการสัมมนานานาชาติ ว่าด้วยการลูกเสือสำหรับคนพิการ และส่งลูกเสือไปร่วมการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือพิการ ณ ประเทศญี่ปุ่น และฮ่องกงตามลำดับ กับส่งเจ้าหน้าที่ลูกเสือไปเข้ารับการศึกษาผู้บริหารงานลูกเสืออาชีพและเป็นวิทยากรร่วม ณ ประเทศฟิลิปปินส์ และเนปาล ส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทยไปร่วมงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ณ สหรัฐอเมริกา และส่งลูกเสือเนตรนารีไปร่วมงานชุมนุมลูกเสือ ณ ประเทศมาเลเซีย เกาหลี และญี่ปุ่นอีกด้วย

ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ได้ดำเนินการจัดส่งหน่วยบริการ หน่วยพยาบาล ไปอำนวยความสะดวกและปฐมพยาบาลแก่ประชาชน ร่วมกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนในโอกาสสำคัญ ๆ หลายครั้ง กับทั้งได้จัดให้มีโครงการลูกเสือบริการประชาชนภาคฤดูร้อน ณ สถานีขนส่งมวลชนต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร และบางจังหวัดที่สามารถจัดได้

การปฏิบัติงานของคณะลูกเสือแห่งชาติ ดังที่ได้กราบบังคมทูลมานี้สำเร็จได้ด้วยความเรียบร้อย ทั้งนี้ เนื่องด้วยพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อมเป็นสำคัญ จึงดลบันดาลให้ได้รับความร่วมมือร่วมใจ และแรงศรัทธาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คณะลูกเสือแห่งชาติรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นอุดมมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส พระราชทานเหรียญลูกเสือสรรเสริญให้แก่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือผู้บำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือชีวิตผู้อื่นให้รอดพ้นจากการเสียชีวิต รวม ๖ คน และขอพระราชทานพระบรมราโชวาทเพื่อเป็นสิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคลแก่บรรดาลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและบรรดาผู้ที่มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายความจงรักภักดีอย่างเปี่ยมล้นอยู่ ณ ที่นี้ โดยทั่วกัน.

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

พระบรมราชาวาท

ในพิธีปฏิบัติตนและสวนสนามเนื่องในงานวันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ

ณ สนามศุภชลาศัย สนามกีฬาแห่งชาติ

วันพฤหัสบดีที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๒๕

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีปฏิบัติตนและสวนสนามของลูกเสือ ณ ท่ามกลาง สันนิบาตของคณะลูกเสือแห่งชาติ อีกวาระหนึ่ง และมีความพอใจมาก ที่ได้ทราบตามรายงานของ สภานายก ว่ากิจการลูกเสือทุก ๆ ด้านดำเนินก้าวหน้ามาด้วยความมั่นคง และก่อให้เกิดประโยชน์ ส่วนรวมอย่างกว้างขวาง แสดงว่าคณะลูกเสือมีความตั้งใจจริงและพร้อมเพรียงกัน ในการที่จะ ปฏิบัติตนปฏิบัติหน้าที่ให้บังเกิดผลตามอุดมคติและความมุ่งหมายที่ตั้งไว้

การจัดให้นักเรียนเข้ามารับการฝึกอบรมเป็นลูกเสือและเนตรนารีนั้น เป็นกิจที่สำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะเยาวชนที่กำลังเล่าเรียนวิชาการต่าง ๆ อยู่ในโรงเรียน จำเป็นจะต้องได้ รับการฝึกหัดขัดเกลาทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างถูกต้องเหมาะสม พร้อมกันไปด้วย เพื่อให้ ร่างกายและจิตใจที่ได้รับการฝึกหัดขัดเกลาให้แข็งแรง คล่องแคล่ว สะอาดหมดจด ซื่อสัตย์ สุจริต มีเมตตา และเป็นระเบียบแล้วนั้น ได้เป็นรากฐานอันมั่นคง สำหรับรองรับความรู้ความ สามารถทางวิชาการต่อไป และจะอดหนุนส่งเสริมให้แต่ละคนสามารถตัดสินใจใช้วิทยาการ ทำประโยชน์ช่วยตน ช่วยส่วนรวม ได้อย่างถูกต้อง หลักการและกิจกรรมของลูกเสือมีจุด ประสงค์เพื่อการอบรมดังกล่าวโดยตรง ดังนั้น การที่ลูกเสือและเนตรนารีทั้งหลายเข้ามารับการ ฝึกหัดนี้ จึงชื่อว่าได้กระทำในสิ่งที่ถูกที่ควรที่สุดแล้ว ถ้าตั้งใจศึกษาและฝึกหัดปฏิบัติตนตาม ระเบียบวินัยและแบบธรรมเนียมของลูกเสือให้แน่วแน่ต่อไป ก็จะสามารถถึงความสำเร็จ ความดี ความเจริญในชีวิตอย่างสูงได้เป็นแน่นอน และจะสามารถจรจรโลงประเทศชาติของเราให้ถาวร วัฒนายิ่งขึ้นต่อไปได้ในที่สุด

ขออวยพรให้งานของคณะลูกเสือแห่งชาติดำเนินไปด้วยความราบรื่นและสวัสดิ์ ทั้งให้ สำเร็จผลสมตามความมุ่งประสงค์ทุกประการ ขอให้ลูกเสือ ผู้บังคับบัญชา ผู้บริหาร และทุก ๆ ท่านที่มาชุมนุมอยู่ในพิธีนี้ประสบแต่ความสุขความเจริญจงทั่วกัน.

คำกราบบังคมทูล

ของนายกสภามหาวิทยาลัย

สฤติพระเกียรติคุณและเกียรติคุณ

ผู้ได้รับพระราชทานปริญญาบัตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๔

วันพฤหัสบดีที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๒๕

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม^(๑)

ด้วยสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้มีมติให้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายปริญญาเศรษฐศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร และปริญญารัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ แต่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ โดยที่ทั้งสองพระองค์ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้วยพระวิริยะอุตสาหะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและพสกนิกรของพระองค์เป็นอเนกประการ สดุดจะพรรณนาให้ครบถ้วนและถูกต้องได้อันเป็นผลให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีการกินดีอยู่ดีและมีความร่มเย็นเป็นสุขโดยทั่วหน้าตลอดมาจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งยังได้พระราชทานทรัพย์สินและเงินทองส่วนพระองค์เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นนิจ และยังได้ทรงแนะนำอาชีพให้พสกนิกรได้ยึดถือเพื่อประกอบสัมมาชีพสามารถช่วยตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้า ทรงปลูกฝังคุณธรรมให้เกิดความรักชาติ ความสามัคคีในชาติ และมีความขยันหมั่นเพียรและประหยัด อดทน เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต โดยมีหลักธรรมะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจซึ่งเป็นคุณประโยชน์ในด้านการปกครองอย่างที่สุดด้วย

พระราชกรณียกิจทั้งหลายของทั้งสองพระองค์ เท่าที่ได้กล่าวมาเป็นเพียงส่วนน้อย เป็นการแสดงออกซึ่งพระปรีชาสามารถอย่างยิ่งยวดของทั้งสองพระองค์ไม่ว่าในด้านการเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง สภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้กราบบังคมทูลถวายปริญญาเศรษฐศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้า-

(๑) ได้แก้ไขคำขึ้นต้นจากเดิม ให้ตรงตามคู่มือการใช้ราชาศัพท์

อยู่หัวและปริญญารัฐศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แต่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ
เพื่อเฉลิมพระเกียรติให้ปรากฏสืบไป

อนึ่ง สภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ยังได้มีมติให้ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่
ผู้ทรงคุณวุฒิความรู้ความสามารถ มีเกียรติประวัติผลงานดีเด่นอีก ๒ ท่าน อีกทั้งยังมีผู้ได้
รับปริญญาพาณิชยศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ในปี ๒๕๒๓ อีก ๑ ท่าน แต่ยังไม่ได้รับ
รับพระราชทานปริญญาดังกล่าว เนื่องจากติดราชการไปต่างประเทศจึงขอพระราชทาน
พระราชานุญาตเพื่อเข้ารับครั้งนี้ด้วย

ด้วยเหตุผลดังที่ได้กราบบังคมทูลพระกรุณามานี้ ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทาน
พระราชทานโรกาสกราบบังคมทูลอัญเชิญ และเบิกผู้ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์เข้า
รับพระราชทานปริญญาบัตรดังต่อไปนี้

คุณหญิงจันทนี สันตะบุตร สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
ศาสตราจารย์ นายแพทย์สุต แสงวิเชียร สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาดุษฎีบัณฑิต
กิตติมศักดิ์

ศาสตราจารย์ ดร.สุธี สิงห์เสน่ห์ พาณิชยศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

คำประกาศสดุดีพระเกียรติคุณ^(๑)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เพื่อถวายปริญญาเศรษฐศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์^(๒)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติบรมราชาภิเษกมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๘๙ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน นับเป็นเวลา ๓๖ ปีแล้ว ได้ทรงปกครองประเทศชาติและพสกนิกรด้วยทศพิธราชธรรม ได้ทรงนำประเทศชาติให้ผ่านพ้นอุปสรรคและภัยพิบัติด้วยดีตลอดมาโดยลำดับ ได้ทรงร่วมทุกข์ร่วมสุขกับพสกนิกรอยู่ทุกเวลา ตลอดรัชสมัยของพระองค์ได้ทรงอุทิศพระวรกายบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้วยพระวิริยะอุตสาหะ เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและพสกนิกรของพระองค์เป็นอเนกประการ สุดจะพรรณนาให้ครบถ้วนและถูกต้องได้ อันเป็นผลให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีการกินดีอยู่ดี และมีความร่มเย็นเป็นสุขโดยทั่วหน้าตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

พระราชกรณียกิจส่วนหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงช่วยบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่พสกนิกรด้วยพระองค์เอง ทั้งนี้เพราะทรงตระหนักในพระราชหฤทัยว่าความทุกข์ยากของพสกนิกรคือความทุกข์สุขของพระองค์เอง ดังนั้นเมื่อความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทถึงความเดือดร้อนหรือความต้องการของอาณาประชาราษฎร์แล้ว จะทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานกระแสพระราชดำริสและข้อแนะนำเพื่อบรรเทาและขจัดความเดือดร้อนนั้น ๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของชาติ ทั้งได้ทรงพระปรีชาทรงเห็นการณ์ไกล ทรงให้จัดตั้งโครงการในด้านการพัฒนาการเกษตร อุตสาหกรรมในรูปแบบต่าง ๆ อาทิเช่น โครงการชลประทานตามภูมิภาคทั่วไปทุกภาค เพื่อจัดหาแหล่งน้ำสร้างเขื่อน ฝาย อ่างเก็บน้ำ คลองส่งน้ำ ตลอดจนคลองระบายน้ำตามความเหมาะสมของแต่ละท้องที่และตามสภาพของท้องถิ่น ในด้านการสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และการอนุรักษ์ป่าไม้และต้นน้ำลำธาร ก็ได้ทรงให้จัดตั้งโครงการพัฒนาที่ดินขึ้นทุกภาคเพื่อให้พสกนิกรมีที่ดินทำกินของตนเองและป้องกันแก้ไขทำลายป่าและต้นน้ำลำธาร โดยมีการปลูกป่าทดแทน ทรงมีพระราชดำริในหลักเกษตรกรรมแผนใหม่ โดยทรงให้จัดตั้งโครงการ

(๑) ถ้อยคำและอักษรวิธีตรงตามต้นฉบับ

(๒) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เกษตรหลวง โครงการพัฒนาชาวเขา โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ ทั้งยังได้ทรงให้จัดตั้งธนาคารข้าวและธนาคารโคกระบือ เพื่อกระจายความช่วยเหลือไปยังเกษตรกรที่ยากจนทั่วประเทศ ได้ทรงให้จัดตั้งโครงการประมงพระราชทาน มีการเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์ปลา เพื่อให้ประชาชนมีเนื้อสัตว์บริโภคอย่างเพียงพอ ทั้งยังได้พระราชทานทรัพย์เงินและเงินทองส่วนพระองค์เป็นจำนวนมากมาที่สุดที่จะคนานับ เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่นต่าง ๆ อยู่เป็นนิจ ได้ทรงเอาพระทัยใส่และเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนและติดตามผลตามโครงการพระราชดำริอยู่เป็นประจำและโดยใกล้ชิด ทรงพระปรีชาสามารถที่จะพระราชทานคำแนะนำปรับปรุงงานต่าง ๆ ให้ได้ผลดีขึ้น เป็นกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และยังความชื่นชมโสมนัสและความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณแก่พสกนิกรของพระองค์ท่านโดยทั่วกัน โครงการต่าง ๆ ตามพระราชดำริล้วนแต่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและอาณาประชาราษฎร์ทั้งสิ้น นับว่าพระองค์ท่านได้ทรงเป็นผู้ริเริ่มโครงการผสมผสานเพื่อขจัดความยากจนของประชาชนก่อนบุคคลอื่นใด

พระราชกรณียกิจทั้งหลายทั้งปวงของพระองค์ท่านในงานส่วนย่อยส่วนนี้ เป็นการแสดงออกซึ่งพระปรีชาสามารถอย่างยิ่งวดในด้านการเศรษฐกิจ สภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้กราบบังคมทูลถวายปริญญาเศรษฐศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติให้ปรากฏสืบไป

คำประกาศสดุดีพระเกียรติคุณ^(๑)

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

เนื่องในการถวายปริญญารัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์^(๒)

นับตั้งแต่สมเด็จพระบรมราชินีนาถได้ทรงอภิเษกสมรสกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๔๙๓ พระองค์ต้องทรงรับภารกิจอันใหญ่หลวง ทั้งนี้เนื่องจากเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปในหมู่ชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น พระองค์ทรงมีพระราชกรณียกิจในด้านต่าง ๆ เป็นอันมาก แทบจะหาเวลาว่างไม่ได้ พระราชภาระของพระองค์มีทั้งในด้านการเมือง การปกครอง การทหาร การเศรษฐกิจ การสังคมสงเคราะห์ การศาสนา การศึกษา การสาธารณสุข ความอยู่ดีกินดีของพสกนิกรของพระองค์ และพระราชภาระอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก

พระราชกรณียกิจดังกล่าวข้างต้นของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นั้น สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ได้ทรงมีส่วนร่วมในพระราชภาระต่าง ๆ เป็นอันมาก พระองค์ได้เสด็จร่วมกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการทรงเยี่ยมพสกนิกรในทุก ๆ แห่ง ไม่ว่าแห่งนั้นจะทุรกันดารอย่างไร ในยามที่พสกนิกรได้รับความเดือดร้อนจากภัยพิบัติต่าง ๆ ก็ได้พระราชทานเครื่องอุปโภคบริโภคให้ผู้ประสบเคราะห์ทั้งหลายโดยทั่วหน้า และยังได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ทำการตรวจรักษาผู้ป่วยเจ็บและแจกจ่ายยารักษาโรคเป็นประจำเสมอมิได้ขาด และหากทรงพบว่าราษฎรผู้ป่วยเจ็บรายใดมีอาการรุนแรงก็จะทรงรับไว้เป็นคนไข้ในพระบรมราชานุเคราะห์ จัดเข้ามาทำการตรวจรักษาที่โรงพยาบาลในต่างจังหวัดและกรุงเทพมหานคร โดยพระราชทานค่ารักษาพยาบาลให้ทั้งสิ้น อันนำมาซึ่งความชื่นชมแก่ประชาชน ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ อันเป็นผลทำให้ประชากรราษฎรชาวซึ่งในพระมหากษัตริย์คุณอันเป็นประโยชน์แก่การปกครองของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ทั้งยังได้พระราชทานทรัพย์สินและเงินทองส่วนพระองค์เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นนิจ และยังได้ทรงแนะนำอาชีพให้พสกนิกรได้ยึดถือเพื่อประกอบสัมมาชีพสามารถช่วยตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้า ทรงปลูกฝังคุณธรรมให้เกิด

(๑) ถ้อยคำและอักขรวิธีตรงตามต้นฉบับ

(๒) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ความรักชาติ ความสามัคคีในชาติ และมีความขยันหมั่นเพียรและประหยัด อดทนเสียสละ
ซื่อสัตย์สุจริต โดยมีหลักธรรมะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจซึ่งเป็นคุณประโยชน์ในด้านการ
ปกครองอย่างที่สุด

นอกจากนี้ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ พระองค์ยังได้ทรงเสด็จร่วมกับ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ไปเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศต่าง ๆ อันเป็นผลทำให้
ประเทศไทยได้มีความสัมพันธ์กับต่างประเทศเป็นอย่างดี อันนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้า
ของประเทศ และทำให้ประเทศไทยได้เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในนานาอารยประเทศ

พระราชภาระอันสำคัญยิ่งของพระองค์อีกประการหนึ่ง ที่ได้ทรงกระทำแก่บ้านเมือง
คือ พระองค์ได้ทรงรับพระราชภาระ ทรงดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ใน
ระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเสด็จออกผนวช เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๙ ในขณะที่
พระองค์ทรงดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระองค์ได้ทรงปฏิบัติหน้าที่สำเร็จ
ลุล่วงไปได้โดยดีอันแสดงถึงพระปรีชาสามารถของพระองค์ในกิจการบ้านเมือง

พระราชกรณียกิจทั้งหลายของพระองค์เท่าที่ได้กล่าวเป็นส่วนน้อยนี้ แสดงถึงพระปรีชา
สามารถของพระองค์ในด้านการเมือง การปกครอง สภามหาวิทยาลัยจึงมีมติเป็นเอกฉันท์
ให้กราบบังคมทูลถวายปริญญารัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติให้
ปรากฏสืบไป

คำกราบบังคมทูล^(๑)

ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร วุฒิบัตร ประกาศนียบัตร และเข็มวิทยฐานะ

แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

วิทยาลัยการทัพบก วิทยาลัยการทัพเรือ วิทยาลัยการทัพอากาศ

โรงเรียนเสนาธิการทหาร โรงเรียนเสนาธิการทหารบก

โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ และโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ

ณ อาคารใหม่สวนอัมพร

วันอังคารที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๒๕

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้าและบรรดาผู้สำเร็จการศึกษา มีความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ เป็นล้นเกล้าล้นกระหม่อม ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ มาพระราชทาน ปริญญาบัตร วุฒิบัตร ประกาศนียบัตร และเข็มวิทยฐานะ แก่ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นกิตติมศักดิ์ และผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร วิทยาลัยการทัพบก วิทยาลัยการทัพเรือ วิทยาลัยการทัพอากาศ โรงเรียนเสนาธิการทหาร โรงเรียนเสนาธิการทหารบก โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ และโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ ในวันที่ ข้าพระพุทธเจ้า พร้อมด้วยผู้สำเร็จการศึกษา และผู้มาร่วมในพิธี รู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้าล้นกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูลพระกรุณา ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ถึงความเป็นมาและผลการศึกษาของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

๑. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ได้เปิดการศึกษา รุ่นที่ ๒๔ เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๔ ปิดการศึกษาเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๕ ระยะเวลา

(๑) ถ้อยคำและอักขรวิธีตรงตามต้นฉบับ

การศึกษา ๑๒ เดือน จำนวนผู้สำเร็จการศึกษารุ่นนี้ เป็นข้าราชการฝ่ายทหาร ๔๐ นาย ข้าราชการฝ่ายพลเรือน ๓๓ นาย และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ๒ นาย รวม ๗๕ นาย

หลักสูตรการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ มีความมุ่งหมายให้นักศึกษาซึ่งเป็นข้าราชการ ทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน ตลอดจนพนักงานรัฐวิสาหกิจชั้นผู้ใหญ่ได้รับความรู้ความเข้าใจ ในความรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ มีความสามารถในการกำหนด หรือพัฒนา นโยบาย แผน ตลอดจนการบริหารงานความมั่นคงแห่งชาติได้เป็นอย่างดี

นักศึกษารุ่นนี้ ได้มีส่วนในการเสนอแนวความคิดในการพัฒนาประเทศตามนโยบาย ของทางราชการหลายเรื่อง นับว่าเป็นประโยชน์แก่ทางราชการและประชาชนชาวไทยอย่างยิ่ง

๒. วิทยาลัยการทัพบก ได้เปิดการศึกษารุ่นที่ ๒๗ เมื่อวันที่ ๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๕ ปิดการศึกษาเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๒๕ ระยะเวลาการศึกษา ๘ เดือน จำนวนผู้สำเร็จการศึกษารุ่นนี้ เป็นนายทหารสังกัดกองทัพบก ๖๒ นาย และเป็นข้าราชการนอกสังกัดกองทัพบก ๑๙ นาย รวม ๘๑ นาย

๓. วิทยาลัยการทัพเรือ ได้เปิดการศึกษารุ่นที่ ๑๔ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๕ ปิดการศึกษาเมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๕ ระยะเวลาการศึกษา ๖ เดือน จำนวนผู้สำเร็จการศึกษารุ่นนี้ เป็นนายทหารสังกัดกองทัพเรือ ๔๑ นาย สำนักงาน ปลัดกระทรวงกลาโหม ๑ นาย กองบัญชาการทหารสูงสุด ๑ นาย กองทัพบก ๑ นาย กองทัพ- อากาศ ๒ นาย นายตำรวจจากกรมตำรวจ ๑ นาย และข้าราชการจากกรมเจ้าท่า ๑ นาย รวม ๔๘ นาย

๔. วิทยาลัยการทัพอากาศ ได้เปิดการศึกษารุ่นที่ ๑๖ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พุทธ- ศักราช ๒๕๒๔ ปิดการศึกษาเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๕ ระยะเวลาการศึกษา ๑๐ เดือน จำนวนผู้สำเร็จการศึกษารุ่นนี้ เป็นนายทหารสังกัดกองทัพอากาศ ๑๗ นาย สำนักงาน ปลัดกระทรวงกลาโหม ๑ นาย กองบัญชาการทหารสูงสุด ๑ นาย กองทัพบก ๑ นาย กองทัพ- เรือ ๑ นาย นายตำรวจจากกรมตำรวจ ๑ นาย และข้าราชการจากกรมการปกครอง กระทรวง มหาดไทย ๑ นาย รวม ๒๓ นาย

วิทยาลัยการทัพบก วิทยาลัยการทัพเรือ และวิทยาลัยการทัพอากาศ เป็นสถาบัน การศึกษาชั้นสูงของเหล่าทัพ หลักสูตรการศึกษามีความมุ่งหมายที่จะเพิ่มพูนความรู้ความ

สามารถ และประสบการณ์ ให้แก่นายทหารชั้นผู้ใหญ่ในด้านการทหาร การเมือง การเศรษฐกิจ การสังคมจิตวิทยา และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ตลอดจนให้มีความรู้อย่างกว้างขวางในเรื่อง ยุทธศาสตร์ทหาร ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถเป็นฝ่ายอำนวยการระดับสูง และเป็น ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับส่วนราชการ ต่าง ๆ ของรัฐบาลได้เป็นอย่างดี

๕. โรงเรียนเสนาธิการทหาร ได้เปิดการศึกษารุ่นที่ ๒๓ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔ ปิดการศึกษาเมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๒๕ ระยะเวลาการศึกษา ๙ เดือน จำนวนผู้สำเร็จการศึกษารุ่นนี้ เป็นนายทหารสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ๑ นาย กองบัญชาการทหารสูงสุด ๒๑ นาย กองทัพบก ๑๓ นาย กองทัพเรือ ๑๐ นาย กองทัพอากาศ ๙ นาย และนายตำรวจจากกรมตำรวจ ๒ นาย รวม ๕๖ นาย

หลักสูตรการศึกษามุ่งหมายให้นายทหารฝ่ายเสนาธิการอาวุโสของกองบัญชาการทหารสูงสุด และเหล่าทัพทั้งสาม ได้เรียนรู้ศิลปแห่งการยุทธรวมเพื่อประสานงานและให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันโดยใกล้ชิด กับเรียนรู้ศิลปแห่งการยุทธผสม เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ฝ่ายเสนาธิการในการยุทธผสม ซึ่งจะต้องผสมกำลังของไทยกับกำลังของประเทศสัมพันธมิตร และให้เรียนรู้ถึงยุทธศาสตร์ทหารเพื่อให้สามารถปรับปรุงกองทัพไทยให้เหมาะสมกับยุทธศาสตร์ชาติ และสถานการณ์ในอนาคตได้

๖. โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ได้เปิดการศึกษาเป็นหลักสูตรหลักประจำรุ่นที่ ๖๐ เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔ ปิดการศึกษาเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๕ ระยะเวลาการศึกษา ๑๒ เดือน จำนวนผู้สำเร็จการศึกษารุ่นนี้ เป็นนายทหารสังกัดกองทัพบก ๑๙๑ นาย กองทัพเรือ ๓ นาย กองทัพอากาศ ๔ นาย นายตำรวจจากกรมตำรวจ ๔ นาย นายทหารจากประเทศสหรัฐอเมริกา ๑ นาย ประเทศออสเตรเลีย ๑ นาย ประเทศมาเลเซีย ๑ นาย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ๑ นาย และสาธารณรัฐสิงคโปร์ ๑ นาย รวม ๒๐๗ นาย

๗. โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ ได้เปิดการศึกษารุ่นที่ ๔๒ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔ ปิดการศึกษาเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๕ ระยะเวลาการศึกษา ๑๒ เดือน จำนวนผู้สำเร็จการศึกษารุ่นนี้ เป็นนายทหารสังกัดกองทัพเรือ ๒๐ นาย

สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ๑ นาย กองบัญชาการทหารสูงสุด ๘ นาย กองทัพบก ๒ นาย กองทัพอากาศ ๒ นาย และนายตำรวจจากกรมตำรวจ ๑ นาย รวม ๓๔ นาย

๘. โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ ได้เปิดการศึกษารุ่นที่ ๒๖ เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๔ ปิดการศึกษาเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๕ ระยะเวลาการศึกษา ๑๑ เดือน จำนวนผู้สำเร็จการศึกษารุ่นนี้ เป็นนายทหารสังกัดกองทัพอากาศ ๖๙ นาย สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ๑ นาย กองบัญชาการทหารสูงสุด ๓ นาย กองทัพบก ๔ นาย นายตำรวจจากกรมตำรวจ ๒ นาย และนายทหารจากประเทศมาเลเซีย ๑ นาย รวม ๘๐ นาย

โรงเรียนเสนาธิการทหารบก โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ และโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ ได้กำหนดหลักสูตรให้มีการศึกษาทั้งในห้องเรียนและในภูมิประเทศ วิชาที่ศึกษาส่วนใหญ่หนักไปในทางยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี หลักการของสงครามแห่งการยุทธร่วม ยุทธผสม ยุทธศาสตร์ทหาร และวิธีการอื่น ๆ อันจำเป็น เพื่อประสานงานและให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันโดยใกล้ชิด ตลอดจนสามารถปฏิบัติหน้าที่นายทหารเสนาธิการของเหล่าทัพ และเป็นผู้บังคับบัญชาในระดับสูงขึ้นไปได้

ผลการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตามที่ได้กราบบังคมทูลมาโดยลำดับนั้น ปรากฏว่าได้รับผลสมความมุ่งหมายของทางราชการทุกประการและเป็นที่ยังได้ว่าบรรดาผู้สำเร็จการศึกษาในครั้งนี้จะได้นำความรู้ความสามารถไปบริหารราชการตามตำแหน่งหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นผลดียิ่งต่อไป

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมหามงคลฤกษ์แล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูลอัญเชิญใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานปริญญาบัตร วุฒิบัตร ประกาศนียบัตร และเข็มวิทยฐานะ แก่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ พร้อมทั้งขอรับพระราชทานพระบรมราโชวาท เพื่อเป็นเกียรติประวัติและเป็นสิริมงคลแก่ผู้ได้รับพระราชทานสืบไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

พระราชโฆวาท

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

เสด็จฯ แทนพระองค์ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร วุฒิปัตร์

ประกาศนียบัตร และเข็มวิทยฐานะ แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ

และผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

วิทยาลัยการทัพบก วิทยาลัยการทัพเรือ วิทยาลัยการทัพอากาศ

โรงเรียนเสนาธิการทหาร โรงเรียนเสนาธิการทหารบก

โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ และโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ

ณ อาคารใหม่สวนอัมพร

วันอังคารที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๒๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ข้าพเจ้า มาทำพิธีมอบปริญญาบัตร วุฒิปัตร์ ประกาศนียบัตรและเข็มวิทยฐานะ แก่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รวมทั้งสถาบันการศึกษาชั้นสูงของเหล่าทัพทั้งสาม แทนพระองค์ ในวันที่ ขอสแสดงความชื่นชมกับทุก ๆ ท่านที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

การรักษาความมั่นคงของประเทศนั้น เป็นภารกิจที่กว้างขวางลึกซึ้ง มีกลไกอันละเอียดซับซ้อนเกี่ยวพันกับงานของบ้านเมืองทุกส่วน ทั้งมีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทางราชการจึงต้องจัดให้ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของหน่วยงานสำคัญทั้งฝ่ายทหารและพลเรือนเข้ารับการอบรมพิเศษ ในสถาบันการรักษาความมั่นคงระดับสูงของชาติ เพื่อให้มีความเจนจัดรอบรู้ในสรรพวิทยาการ อันเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคง และในกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษอบรมดังกล่าว นอกจากจะทำให้มีความรู้ความสามารถพิเศษเพิ่มพูนขึ้นแล้ว ยังถือว่าทำให้แต่ละคนและทุกคนได้เล็งเห็นโดยถ่องแท้ว่า การที่ประเทศชาติจะมั่นคงอยู่ได้นั้น สำคัญที่สุดอยู่ที่ผู้ปฏิบัติบริหารงานแผ่นดิน จะต้องใช้วิทยาการนั้นด้วยความฉลาด สามารถ

และด้วยความสุจริตเที่ยงตรง พร้อมทั้งความเข้มแข็งเสียสละอย่างแท้จริง ดังนั้นจึงสมควรและจำเป็นที่สุดที่ท่านทั้งหลายจะต้องตั้งใจพยายามนำเอาความคิดวิหยาการไปใช้ในการปฏิบัติบริหารงานให้เกิดประโยชน์เต็มที่ พร้อมทั้งระมัดระวังที่จะตั้งตัวตั้งใจให้แน่วแน่อยู่ในความสุจริต เที่ยงธรรม ในความฉลาดรอบคอบ ประกอบด้วยสติที่มั่นคงอยู่ตลอดเวลา เพื่อป้องกันมิให้ปฏิบัติการของแต่ละคน คลาดเคลื่อนจากเป้าหมายอันสูงส่งที่ตั้งไว้ ผลดีที่พึงประสงค์ คือความปลอดภยมั่นคงและความวัฒนาผาสุกจึงจะบังเกิดมีแก่ชาติไทยของเราได้

ขออวยพรให้ทุกท่านมีความกล้าหาญเข้มแข็ง เฉลียวฉลาด หนักแน่น ทั้งในความคิดจิตใจ และการกระทำทุกสิ่ง เพื่อสามารถคุ้มครองชาติประเทศให้ดำรงอยู่ด้วยความเป็นอิสระ ทั้งขอให้ประสบความสำเร็จ ความสวัสดิ์จึงทุกเมื่อทั่วกัน

คำกราบบังคมทูล^(๑)

ถวายรายงานและคำขอพระราชทานุญาตนำทหารมหาดเล็กฯ ใหม่ถวายคำสัตย์ปฏิญาณตน^(๒)
ของผู้ควบคุมแถวทหารมหาดเล็กฯ ใหม่

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้าร้อยโท ญัฐพร ฉายทองคำ ตำแหน่ง นายทหารลาดตระเวน กองร้อย
เครื่องยิงหนัก กรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ฯ ได้นำนายทหาร นายสิบ และ
พลทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ฯ ซึ่งเข้ารับราชการใหม่ ประจำปี ๒๕๒๕ มาเฝ้าถวายรายงาน
ตนต่อใต้ฝ่าละอองพระบาท มีจำนวนทั้งสิ้น ๘๕๐ นาย ข้าพระพุทธเจ้า ขอพระราชทานพระราช-
วโรกาส นำทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ฯ ใหม่ถวายสัตย์ปฏิญาณต่อองค์พระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว พระพุทธเจ้าข้าขอรับ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

(๑) ถ้อยคำและอักขรวิธีตรงตามต้นฉบับ

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาเจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมา-
คุณากรปิยะชาติ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งขณะนั้นทรงดำรงพระยศเป็น พันตรีหญิง เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ในงาน
วันราชวัลลภ ประจำปี ๒๕๒๒

คำถวายสัตย์ปฏิญาณตนต่อองค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ซึ่งผู้ควบคุมแถวเป็นผู้นำกล่าว

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า ร้อยโท ธีรพร ฉายทองคำ ขอถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ว่า

ข้าพระพุทธเจ้า จักจงรักภักดี รักษาความปลอดภัย และรักษาไว้ซึ่งพระบรมเดชานุภาพ แห่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท และราชวงศ์จักรี จนกว่าชีวิตจะหาไม่

ข้าพระพุทธเจ้า จักเชิดชูและรักษาไว้ซึ่งเกียรติยศเกียรติศักดิ์ ของทหารมหาดเล็ก รักษาพระองค์ฯ ทั้งจะปฏิบัติตนให้เป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัย ของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทุกประการตลอดไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

พระราชโฆวาท

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ในงานวันราชวัลลภ ประจำปี ๒๕๒๕

ณ บริเวณกองบังคับการกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ข้าพเจ้ามาแทนพระองค์ในงานวันราชวัลลภของท่านทั้งหลายในวันนี้ คำสัจย์ปฏิญาณของท่าน ที่ถวายแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น ท่านกล่าวด้วยความเข้มแข็ง ท่ามกลางท่านผู้มีเกียรติและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จึงถือได้ว่าเป็นคำกล่าวที่แสดงความจงรักภักดีแสดงเจตนาแน่วแน่ที่จะยอมสละแม้ชีวิต เพื่อที่จะรักษาและเกิดทุนไว้ซึ่งสิ่งที่เราทั้งหลายหวงแหนมาโดยตลอด

การที่ท่านทั้งหลายได้เข้ามาสังกัดในกรมทหารมหาดเล็กฯ นับว่าได้มาอยู่ในกองทหารที่มีเกียรติประวัติอันยาวนาน ตั้งแต่แรกเริ่มมีการพัฒนากองทัพบก ซึ่งเป็นเวลาร้อยปีเศษมาแล้ว ผู้คนทั้งหลายทั้งปวงได้ยอมรับหน่วยของท่านในข้อนี้ ดังนั้น การที่ท่านจะให้เขายอมรับในตัวท่านด้วยนั้น ท่านสามารถกระทำได้โดยปฏิบัติตามสัจจวาจาที่ให้ไว้อย่างเคร่งครัด ไม่แต่เพียงเท่านั้น ท่านยังจะต้องรักษาวินัย หมั่นศึกษาเพื่อใช้ความรู้ในการป้องกันประเทศและรับใช้สังคมตามแนวทางที่กองทัพบกได้กำหนดไว้อีกส่วนหนึ่งด้วย ที่กล่าวมานี้ก็ยังไม่เป็นการเพียงพอ การวางตัวดี ความประพฤติดี และเป็นผู้ที่มีความยึดมั่นในศีลธรรม จะช่วยให้ท่านเป็นที่ยอมรับโดยสมบูรณ์

ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และพลังใจของท่านทั้งหลายที่รวมกันเป็นหนึ่งเพื่อตั้งมั่นที่จะประกอบแต่คุณความดี จงดลบันดาลให้ท่านทุกคนมีความเข้มแข็งสมบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญา ในการประกอบกรณียกิจทั้งปวงให้บังเกิดเป็นความมั่นคง ความเจริญรุ่งเรืองแก่ประเทศชาติ ยืนยาวสืบต่อไปได้ตั้งประสงค์ และขอให้ผลแห่งความดีของท่านทั้งหลายที่ได้สร้างสมมาช้านาน ได้ตอบสนองให้มีความสำเร็จในชีวิตราชการ และในสิ่งที่พึงปรารถนาโดยทั่วกัน

คำกราบบังคมทูล^(๑)
ของพระบรมวงศานุวงศ์^(๒)
เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
พระพุทธศักราช ๒๕๑๒

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

วันนี้เป็นวันที่ วันพระบรมราชสมภพ ได้เวียนมาบรรจบครบรอบปีอีกครั้งหนึ่ง บรรดาข้าพระพุทธเจ้าพระบรมวงศานุวงศ์ จึงขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส ตั้งสัตยาธิษฐานถวายพระพรชัยมงคล โดยขอพระราชทานยกสามัคคีธรรมขึ้นเป็นที่ตั้ง ทั้งนี้เพราะว่าประการแรกเป็นธรรมที่จะยึดมั่นให้หมู่ชนอยู่ด้วยกันได้ด้วยดี สามัคคีธรรมยังเป็นโล่ป้องกันบรรดาภัยพิบัติทั้งหลายทั้งปวงให้หมู่ชนที่ปฏิบัติธรรมนี้ แล้วยังเป็นทางที่อันจะนำความสำเร็จและความผาสุก ตลอดจนความเจริญก้าวหน้ามายังมวลชนแล้ว สามัคคีธรรมยังเป็นพระธรรมที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทโปรดและมีพระราชประสงค์อย่างแรงกล้า ที่จะให้เกิดขึ้นในหมู่มวลประชากรชาวไทย ดังจะเห็นได้ว่าถ้าจะพระราชทานพระบรมราโชวาทแล้ว ไม่ว่าจะ เป็นพระราชกระแสที่รับสั่งต่อบุคคลหมู่น้อยหรือหมู่มาก ย่อมจะรับสั่งถึงสามัคคีธรรมแทบทุกครั้ง แม้ครั้งใดหรือคราใดที่ทรงทราบว่ามีหมู่ชนใดเกิดการแตกความสามัคคีกันแล้วก็ทรงโทมนัส น้อยพระราชหฤทัยว่าเขาเหล่านั้นมิได้ฟัง มิได้เชื่อ หรือเชื่อแล้วมิได้ทำตามพระบรมราโชวาทที่เกิดจากเบื่องลือกของพระราชหฤทัย แต่ถ้ามิได้ทอดพระเนตรเป็นผลดีผลงาม ที่เกิดจากความสามัคคีของหมู่ชนใดแล้ว ก็ทรงโสมนัสยินดีให้เห็นกันได้อย่างเด่นชัด ย่อมแสดงว่าสามัคคีธรรมเป็นพระธรรมของสมเด็จพระบรมศาสดาที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงเชื่อมั่นและทรงยึดถือมาอย่างเคร่งครัด นับตั้งแต่วันที่ทรงรับราชสมบัติ ดังจะเห็นได้จากตอนท้ายของพระราชกระแสรับสั่งในวันนั้น มีใจความว่าขอให้ร่วมกันทำประโยชน์ให้ประเทศชาติและให้ประชาชนด้วยใจสุจริต ซึ่งขณะนั้นทรงพระชนมายุเพียง ๑๘ พรรษา แต่ก็ได้รับสั่งด้วยพระสุรเสียงที่หนักและแน่น ด้วยน้ำเสียงที่แสดงว่าได้ตัดสินใจอย่างเด็ดขาดแล้วว่า จะทำ และได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทก็ได้ทรงกระทำมาอย่างแน่วแน่งเช่นที่ได้รับสั่งไว้ตลอดตราบเท่าถึงทุกวันนี้

(๑) ถ้อยคำและตัวสะกดการันต์ตามต้นฉบับ

(๒) พันเอก พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล กราบบังคมทูลพระกรุณาแทนพระบรมวงศานุวงศ์

ดังนี้ บรรดาข้าพระพุทธเจ้าจึงขอให้บุญกุศลอันเกิดแต่สามัคคีธรรมที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงบำเพ็ญ อีกทั้งบุญกุศลที่บรรดาข้าพระพุทธเจ้าได้บำเพ็ญมาแล้ว จงได้เป็นพลังบันดาลให้ฝ่าละอองธุลีพระบาท สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถและพระบรมราชโอรสและธิดา จงทรงพระเกษมสำราญ ไร้โรคภัยไข้เจ็บ ไร้ศัตรูหมู่มาร แม้สิ่งใดที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทปรมินทรมหาราชจะได้มีพระราชประสงค์แล้ว โดยเฉพาะให้เกิดสามัคคีธรรมที่แน่นแฟ้นที่ยั่งยืนขึ้นในหมู่พลชาวไทยเป็นไปสมดังพระราชหฤทัยประสงค์ประสงค์จงทุกประการ ขอให้ทรงสถิตสถาพรในไอศูรย์ราชสมบัติ ร่วมเกล้าเหล่าข้าพระพุทธเจ้าและปวงชนชาวไทยตลอดไปชั่วกาลนานเทอญฯ

ขอพระพรชัยมงคลนี้จงสัมฤทธิ์ผล จงสัมฤทธิ์ผล จงสัมฤทธิ์ผล เทอญฯ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

คำกราบบังคมทูล^(๑)

ของ

นายกรัฐมนตรี^(๒)

ถวายพระพรชัยมงคลในการพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา

พุทธศักราช ๒๕๑๒

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ณ สุกวามรมาวมงคลอุดม เฉลิมพระชนมพรรษา ข้าพระพุทธเจ้าและคณะรัฐมนตรี พร้อมด้วยข้าราชการทหาร ตำรวจ และพลเรือน มีใจเปี่ยมปิติ ตระหนักในพระมหากรุณาธิคุณ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ฝ่าธุลีละอองธุลีพระบาทเพื่อถวายความจงรักภักดี

ในสถานการณ์แวดล้อมทั้งมวลปัจจุบันนี้ ประเทศชาติไทยคงดำรงมั่นพร้อมเกียรติภูมิ ก็โดยพระมหาบารมีคุ้มครองปกเกล้าปกกระหม่อม พระราชศรัทธาจริยาวัตรสมตามทศพิธราชธรรมประเพณี อันทรงประกอบเพื่อพสกนิกรตลอดมานั้นได้ขจัดทุกข์บำรุงสุขแผ่ความร่มเย็นไปทั่วพระราชอาณาเขต ทรงเป็นหลักรวมจิตใจให้มุ่งถึงความป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ ทรงพยายามจรรโลงใจให้บุคคลทั้งหลายตระหนักถึงเป้าหมายแห่งชาติและเสริมสร้างความสามัคคีซึ่งกันและกัน ยามใดภัยพิบัติบังเกิดแก่ไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน ก็ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงช่วยแก้ไขผ่อนผันบรรเทาคลาย บรรดาข้าราชการทหาร ตำรวจ พลเรือน และผู้ทำหน้าที่ป้องกันประเทศชาติในเขตทุรกันดาร ก็ได้รับพลังทางใจอย่างสูงสุด เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเสด็จพระราชดำเนินเสด็จเยือนนิตราลัยไปทรงเยี่ยมเยียน อนึ่งนั้นพระราชปรารภอาทรห่วงใยสวัสดิภาพความประพฤติปฏิบัติ และการศึกษาเล่าเรียนที่ทรงมีต่อเยาวชนในชาติ ก็เป็นจุดดวงประทีปนำทางแก่นุชนทุกหมู่เหล่าซึ่งเป็ความหวังในอนาคตของบ้านเมือง พระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นสุดจักหาที่เปรียบประมาณ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอถวายปฎิญาณแห่งความสัตย์ซื่ออุตสาหะพยายาม ดำเนินงานทุกหน้าที่เพื่อเสริมส่งความปลอดภัยและความเจริญสมบูรณ์พูนสุขของประชาชนพลเมือง

(๑) ถ้อยคำและตัวสะกดการันต์ตามต้นฉบับ

(๒) จอมพล ถนอม กิตติขจร

ณ วารมงคลประเสริฐนี้ ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสน้อมเกล้า
น้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและพระราชกุศลบุญราศี
โปรดอภิบาลบันดาลดลให้ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงพระเกษมสำราญปราศจากโรคาพาธ
อุบัติวันตราย ขอพระบรมเดชานุภาพแผ่ก่าจายไพศาลไปทั่วสกลโลก ทรงมีพระราชประสงค์
จำนงใดจงสัมฤทธิ์ ทรงสถิตสถาพรในราไชสวรรย์ เป็นมิ่งขวัญร่มเกล้าปวงข้าพระพุทธเจ้าตราบ
นิรันดร

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

คำกราบบังคมทูล

ของ

ประธานรัฐสภา ^(๑)

ถวายพระพรชัยมงคลในการพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๑๒

ในศุภวาระดิถีมหามงคลสมัยซึ่งเวียนมาบรรจบครบรอบแห่งวันพระราชสมภพของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท อันนับเป็นอภิสิทธิ์สมัยมิ่งมงคลวาร ข้าพระพุทธเจ้าเหล่าสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน รู้สึกชื่นชมโสมนัสและปลื้มปิติยินดีเป็นล้นเกล้าล้นกระหม่อม ในการที่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ทรงเจริญพระชนมายุและทรงพระเกษมสำราญ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บตลอดระยะเวลาขวบปีที่ผ่านพ้นมา

ในนามของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน ซึ่งมีความจงรักภักดีในเบื้องพระยุคลบาท อันเปี่ยมด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส กราบบังคมทูลถวายพระพรชัยมงคล ขออัญเชิญอานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก ตลอดจนทั้งพระสยามเทวาธิราช จงได้โปรดอภิบาลปกป้องให้ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทปราศจากสรรพโรคภัย แคล้วคลาดจากภัยพิบัติอุบัติวันตรายทั้งปวง ขอให้ทรงเจริญพระชนม์ยิ่งยืนนาน ทรงพระสิริวรรณชัชวาลอยู่เป็นนิรันดร์ สถิตในสิริราชสมบัติด้วยพระบรมสุขสวัสดิภาพ เจริญด้วยพระเกียรติคุณอดุลยศ ปราบกฏขจรไปทั่วสารทิศ สรรพศัตรูหมู่ปัจเจกมิตร จงพ่ายแพ้พระบารมี สถิตเป็นสง่าราศรีของรัฐสยามมณฑลชั่วนิรันดร์

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

(๑) พันเอก นายวรการบัญชา

พระราชดำรัส

ในการเสด็จออกมหาสมาคม
ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย
วันศุกร์ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๑๒

ข้าพเจ้ามีความปิติชื่นชม ที่ท่านทั้งหลายมีไมตรีจิต พรั่งพร้อมกันมาอวยพรวันเกิด
ในวันนี้ ขอขอบพระทัยพระบรมวงศานุวงศ์ และขอขอบใจนายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา
ข้าราชการฝ่ายทหารพลเรือน และสมาชิกรัฐสภา ในคำอำนวยการของ ท่าน ข้าพเจ้าขอสนองพร
และไมตรีของท่านด้วยจริงใจ

บ้านเมืองของเราเป็นปึกแผ่นมั่นคง มีอิสรภาพและความร่มเย็นเป็นปรกติสุขสืบมาช้านาน
เพราะเรามีความยึดมั่นในชาติ และต่างสำนึกตระหนักรู้ว่าคนไทยทุกคนจำเป็นต้องร่วมแรงร่วม
ใจกันบำเพ็ญกรณียกิจต่าง ๆ ตามหน้าที่ให้สอดคล้องและเกื้อกูลกันและกัน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม
ของชาติ ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ทุกฝ่ายรักษาความดีของเราทั้งนี้ไว้ให้มั่นคง รักษาความสามัคคีพร้อม
เพรียงกันไว้ในสรรพกิจการงานทั้งปวง อย่าแตกแยกทำลายกันเอง เพราะไม่มีใครอื่นที่จะช่วยเรา
ได้นอกจากไทยเราเอง

ขอคุณพระศรีรัตนตรัยจงคุ้มครองรักษาท่านทั้งหลายให้พ้นจากภัยทุกประการ บันดาล
สุขสวัสดิ์พิพัฒนามงคลแก่ท่านทั้งปวงทั่วหน้ากัน

**ADDRESS OF CONGRATULATIONS
TO HIS MAJESTY THE KING
BY AMBASSADOR LEONARDO EULALIO DO NASCIMENTO E SILVA
THE BRAZILIAN AMBASSADOR, DEAN OF THE DIPLOMATIC CORPS,
ON THE OCCASION OF HIS MAJESTY'S FOURTY-THIRTH BIRTHDAY
ANNIVERSARY.**

Sire,

It is for me, and for my country, a singular honour to be Dean of the Diplomatic Corps on this auspicious occasion of Your Majesty's Forty Third Anniversary and to express in the name of the Diplomatic and Consular Corps our most respectful felicitations and very sincere best wishes for a long life and a continued prosperous reign. These felicitations, Sire, are not alone the heartfelt expressions of our personal sentiments but are also the best wishes of the Heads of State and Government which we have the privilege of representing.

We would also deem it a great honour to pay our profound respects to Her Majesty the Queen, whose most gracious and charming presence is a constant source of satisfaction and inspiration to all of us. Our very best wishes are likewise respectfully and sincerely extended to His Royal Highness the Crown Prince and the Royal Princesses, whose public activities and appearances, in keeping with their Royal Destiny, have been observed with admiration.

It is a great privilege for the members of the Diplomatic Corps to be present and participate with Your People in the festivities of this their National Day, a most joyous and memorable occasion, in which they may express their love, respect and undying and devoted loyalty to their August Sovereign and the Royal Family, reaffirming thus the secular spiritual bonds which unite the Thai People to their Monarchs.

During the year that is about to close, in spite of the great difficulties and problems which have beset the World and Southeast Asia in particular, we have witnessed, with immense satisfaction, the steady progress of Thailand in every field of human activity. Under Your Majesty's enlightened guidance, Thailand has made her international presence felt with an ever increasing authority, in the forums of the World, in which are discussed the major issues related to peace, progress and the well-being of mankind. Democratic process, so auspiciously highlighted by the promulgation of the 1969 Constitution, has matured thus permitting that an even greater number of people participate in and contribute to the common cause and prosperity of

the Nation. North, South, East and West, the economic growth of the country is a reality, evinced by the higher standard of living of the People. In the field of economic progress, mention should be made of the expansion of industry and, at the same time, of the impulse given to technological and scientific knowledge. The recent inauguration of the Vajiralongkorn Dam, which will undoubtedly bring great benefit to the Country, and the ever increasing construction of factories, roads and buildings, is a testimony of the high level of Thai engineering achievements. A growing number of visitors drawn from every continent of the world come to this delightful and hospitable land, attracted by a civilization and culture second to none, as much as by the warm welcome of the Thai People.

Sire, may I conclude this address by renewing, in the name of the Diplomatic and Consular Corps, the most sincere and heartfelt wishes for the happiness of Your Majesty, of Her Majesty the Queen and of the Royal Family, and the continued prosperity and well-being of Thailand.

พระราชดำรัส

พระราชทานแก่คณะทูตานุทูตและผู้แทนฝ่ายกงสุล
ซึ่งเข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคลในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาฯ
ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท
วันอาทิตย์ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๑๓

ท่านเอกอัครราชทูต

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้ฟังคำอำนวยพร แสดงความปรารถนาอันดีที่ท่านกล่าวในนามของคณะทูตานุทูตและผู้แทนฝ่ายกงสุล รวมทั้งในนามของประมุขแห่งรัฐและหัวหน้ารัฐบาล ซึ่งท่านทั้งหลายเป็นผู้แทนอยู่ในโอกาสครบรอบวันเกิดของข้าพเจ้า ทั้งรู้สึกซาบซึ้งในไมตรีจิตที่ท่านทั้งหลายมีต่อข้าพเจ้าและพระราชินี ตลอดจนลูก ๆ ทุกคนเสมอมา จึงขอขอบใจทุก ๆ ท่านด้วยความจริงใจ

ข้าพเจ้ารู้สึกชื่นชม ที่ท่านกล่าวถึงความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ของประเทศไทยในรอบปีที่ผ่านมา ในกรณีนี้ ขอขอบใจรัฐบาลของมิตรประเทศทั้งหลาย ที่ได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ยิ่งแก่เรา จนทำให้การพัฒนาบ้านเมืองในด้านต่าง ๆ ได้รับความสำเร็จด้วยดี

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และวิชาการต่าง ๆ ทำให้โลกของเราทุกวันนี้ แคลบลง และประเทศต่าง ๆ ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ความร่วมมือระหว่างประเทศ ไม่ว่าใหญ่หรือน้อยโดยอาศัยความเคารพไว้วางใจและเข้าใจต่อกันเป็นรากฐาน ย่อมมีความสำคัญอย่างยิ่ง ข้าพเจ้าจึงเชื่อมั่นว่าด้วยความร่วมมือซึ่งกันและกันอย่างจริงใจนี้ทำนั้น จะเป็นผลให้โลกมีสันติสุขอันถาวร และมนุษยชาติทั้งมวลประสบความเจริญรุ่งเรือง

ข้าพเจ้าขออวยพรให้ทุกท่านมีความสุขสวัสดิ์ และขอให้บรรดาประเทศที่ท่านเป็นผู้แทนอยู่ ณ ราชสำนักนี้ จงประสบความเจริญรุ่งเรืองสืบไป

**TRANSLATION
OF HIS MAJESTY'S REPLY**

Excellency,

I am very happy to hear the kind words of felicitations and good wishes you give eloquently expressed to Me on behalf of the Diplomatic Missions and Consular Representatives as well as in the name of the Heads of State and Government you represent on the occasion of My Birthday Anniversary. I am also deeply touched by the cordial sentiments and attention that your distinguished Body has shown to the Queen and Myself as well as to Our children for which I would ask you all to accept My sincere thanks.

It is with gratification indeed that I note your reference to Thailand's progress in every field during the past year. In this connection, I wish to express My warm appreciation for the valuable assistance and co-operation extended to us by the friendly countries and their Governments, thus ensuring large measures of success in many fields of our national development.

The world to-day is becoming smaller and ever more interdependent due to the advancement in the fields of science and technology. International co-operation based on mutual trust, respect and friendly understanding between countries, big or small, are therefore of vital importance. It is my firm belief that only along this road of mutual constructive co-operation a lasting peace and prosperity for mankind can be achieved .

In reciprocating your kind thoughts, I offer each of you My sincere good wishes for your personal happiness and for the ever increasing welfare and prosperity of the nations represented by you at My Court.

คำกราบบังคมทูล^(๑)

ของ

พระบรมวงศานุวงศ์^(๒)

ถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระพุทธศักราช ๒๕๑๕

ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย

วันอังคาร ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๑๕

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

วันนี้เป็นวันที่ วันพระบรมราชสมภพ ได้เวียนมาบรรจบครบรอบปี อีกวาระหนึ่ง บรรดาข้าพระพุทธเจ้า พระบรมวงศานุวงศ์ จึงขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส ตั้งสัตยาธิษฐานถวายพระพรชัยมงคล โดยขอพระราชทานยกวิริยะธรรม ซึ่งเป็นธรรมที่สำคัญที่จะยังให้พระบารมีเกิดขึ้น ขึ้นมาเป็นที่ตั้ง

แต่กาลก่อนเราเชื่อและเข้าใจกันว่า พระมหากษัตริย์กับพระบารมีนั้นแยกกันไม่ได้ คือถ้าผู้ใดได้เป็นพระมหากษัตริย์แล้ว ก็ย่อมต้องมีพระบารมีติดตามมา และอีกต่อหนึ่ง พระบารมีนั้นย่อมยังให้ทรงมีอภินิหารนานาประการ ดังเช่น จะทรงสามารถลดบันดาลให้เกิดฝนตกในฤดูแล้ง ย่อมทรงบันดาลให้เกิดหรือทรงขจัดเมฆหมอกในท้องฟ้าได้เป็นต้น ในการสมัยต่อมาเราย่อมรู้และเข้าใจกันแล้วว่า พระราชามีได้ประสูติพร้อมมาด้วยพระบารมี หรือจะทรงแสดงอภินิหารต่าง ๆ ดังกล่าวได้ แต่มาบัดนี้ได้กลับปรากฏอย่างแน่ชัดแล้วว่าด้วยพระบารมี พระมหากษัตริย์ทรงสามารถลดบันดาลให้ฝนตกได้ แต่พระบารมีนี้หมายถึงพระคุณสมบัติที่ยิ่งใหญ่ของพระมหากษัตริย์ ซึ่งแต่ละพระองค์จะต้องทรงสร้างให้เกิดขึ้นในรัชสมัยของพระองค์ทั้งสิ้น หากมีขึ้นเองได้ไม่ บารมีนี้เป็นบารมีที่แท้จริงมิใช่บารมีที่หมายถึงอภินิหาร ซึ่งไม่สามารถจะให้เกิดอะไรที่แน่นอนได้ ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ได้ทรงแสดงให้เป็นที่ประจักษ์แจ้งแล้วว่า ทรงสามารถยังให้ฝนตกนอกฤดูฤดูกาลได้ทุกเมื่อทุกขณะ และด้วยพระบารมีที่เกิดขึ้นแต่พระปรีชาญาณที่หลักแหลม อันมีพระวิริยะและพระอุตสาหะที่แรงกล้า และมีข้าได้เบื้องฝ่าละอองธุลีพระบาท

(๑) ถ้อยคำและอักขรวิธีตรงตามต้นฉบับ

(๒) พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล กราบบังคมทูลแทนพระบรมวงศานุวงศ์

ที่สามารถเป็นพลัง ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทมิใช่ชั่วแต่จะทรงสามารถดลบันดาลให้เกิดฝนให้
 อากาศไร้หมอกได้ ดังที่เห็นกันเท่านั้น ยังมีเรื่องอื่นอีกอเนกและนานาประการ ที่ทรงพระราชดำริ
 ขึ้น ทั้งที่เป็นที่รู้เห็นและที่ยังไม่แพร่หลายรู้เห็นกัน ยากที่จะนำมาพรรณนาให้ได้หมดสิ้นในเวลาอัน
 น้อย แต่พึงกล่าวได้อย่างเต็มปากว่า ทุกอย่างล้วนแต่เป็นคุณประโยชน์ต่อประชาชนและชาติไทยที่
 ยิ่งใหญ่กว่าที่ทรงบันดาลให้ฝนตกแทบทั้งสิ้น และเป็นที่มีหัตถ์จรรยียิ่งนัก ที่ทรงสามารถกระทำ
 ดังกล่าวได้ทั้งนี้เพราะว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น หาใช่เป็นสิ่งที่อยู่ในขอบเขตของวิชาการ ที่ได้ฝ่า
 ละอองธุลีพระบาทได้ทรงศึกษามา หรือที่เคยทรงมีความชำนาญ ดังนี้ การที่ทรงสามารถกระทำ
 ดังกล่าวได้นั้น ก็ด้วยพระวิริยะธรรมประกอบด้วยพระปรีชาญาณที่เฉียบแหลม และพระอุตสาหะที่
 แรงกล้าทั้งสิ้น

ดังนี้ บรรดาข้าพระพุทธเจ้าจึงขอให้บุญกุศลที่เกิดแต่วิริยะธรรม ที่ได้ฝ่าละอองธุลี
 พระบาททรงบำเพ็ญ อีกทั้งบุญกุศลที่บรรดาข้าพระพุทธเจ้าได้บำเพ็ญมาแล้ว จงได้เป็นพลัง
 ดลบันดาลให้ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระศรี
 นครินทราบรมราชชนนี และพระบรมราชโอรสและธิดา จงทรงพระเกษมสำราญ ไร้โรค
 พยาธิ ไร้ศัตรูหมู่มาร แม้สิ่งใดที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทปรมินทร์มหाराช จะได้มีพระราช
 ประสงค์แล้ว ขอให้เป็นไปสมดังพระราชหฤทัยประสงค์จงทุกประการ ขอให้ทรงสถิตสถาพรใน
 ไถศุรย์สมบัติร่มเกล้าเหล่าข้าพระพุทธเจ้าและปวงชนชาวไทยตลอดไปชั่วกาลนานเทอญ

ขอพระพรชัยมงคลนี้ จงสัมฤทธิ์ผล จงสัมฤทธิ์ผล จงสัมฤทธิ์ผลเทอญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

พระราชดำรัส

ในการเสด็จออกมหาสมาคม

ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๑๕

ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย

วันอังคาร ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๑๕

ข้าพเจ้ามีความปิติชื่นชมยิ่งนัก ที่ท่านทั้งหลายพร้อมกันมาแสดงไมตรีจิตและอวยพรวันเกิดในวันนี้

ขอขอบพระทัยพระบรมวงศานุวงศ์ และขอขอบใจหัวหน้าคณะปฏิวัติ พร้อมทั้งข้าราชการฝ่ายทหารและพลเรือน ในคำอำนวยการของท่าน ข้าพเจ้าขอสนองพรและความปรารถนาดีทั้งนั้น ด้วยใจจริง

ความปรารถนาที่จะให้เกิดความสุขความสวัสดิแก่ข้าพเจ้านั้นจะสำเร็จได้ ก็ด้วยความสามารถและพร้อมเพรียงของท่านทั้งหลาย ที่จะร่วมมือร่วมใจกันรักษาแผ่นดิน ให้มั่นคงเป็นปึกแผ่นและเป็นปรกติร่มเย็น เพราะบ้านเมืองนั้นเป็นที่อาศัยของบุคคล ในโอกาสนี้จึงใคร่ขอให้ทุก ๆ ท่านได้ตั้งใจ ตั้งความเพียรในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตน ๆ โดยเต็มกำลังความสามารถและสติปัญญา ทั้งด้วยความสุจริตบริสุทธิ์ เพื่อให้สำเร็จประโยชน์ส่วนรวมอันไพบูรณ์ และให้บังเกิดความวัฒนาถาวรแก่ประเทศไทยของเรา

ขออำนาจคุณพระรัตนตรัย จงอำนวยสิริสวัสดิ์พิพัฒมงคลแก่ท่านทั้งหลายทุกเมื่อ เพื่อให้มีกำลังกายกำลังปัญญา ที่จะคิดอ่านและปฏิบัติงานของแผ่นดิน นำพาประเทศไทยให้จำเริญวัฒนา ก้าวหน้าไปด้วยความปลอดภัยและมั่นคง สมตามที่ยมุ่งประสงค์ทุกประการ

คำกราบบังคมทูล

ของ

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
 กราบบังคมทูลพระกรุณาแทนพระบรมวงศานุวงศ์
 ถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
 ณ มหาสมาคม พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย
 วันอังคารที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๑

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

บัดนี้ถึงศุภมงคลสมัย ที่วันพระบรมราชสมภพเวียนมาบรรจบครบรอบปีอีกคำรบหนึ่ง เป็นคราวที่ข้าพระพุทธเจ้า เหล่าพระบรมวงศานุวงศ์ บังเกิดความปีติปราโมทย์เป็นล้นพ้น ที่จะมาประชุมเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายชัยมงคล และสำแดงความสวามิภักดิ์ในใต้เบื้องพระยุคลบาท

ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายทราบแก่ใจอยู่โดยตระหนักชัดว่า การที่พระราชอาณาจักรไทย ตลอดพระราชอาณาเขต แม้ที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกล มีความสวัสดิและได้รับความผาสุกร่มเย็นทั่วกันนั้น ด้วยบารมีแห่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ที่ทรงสถิตมั่นในธรรมปกเกล้าปกกระหม่อมอยู่ ธรรมที่ทรงสถิตมั่นอยู่นั้นมีมากประการ เพราะพระราชกรณียกิจที่ทรงปฏิบัติทุกอย่างย่อมประกอบด้วยธรรมทั้งนั้น อันเกิดจากพระราชหฤทัยอันเปี่ยมด้วยธรรมอย่างแท้จริง ในวาระสำคัญนี้ ข้าพระพุทธเจ้าจึงขอพระราชทานยกธรรมเพียงสี่ประการที่ได้ทรงบำเพ็ญแล้วอย่างเต็มเปี่ยม และได้ทรงแผ่พระราชทานแก่ไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินทุกถ้วนหน้าขึ้นอ้างเป็นราชสดุดี ทั้งเป็นนิमितแห่งความกตัญญูกตเวทิตะของข้าพระพุทธเจ้าทั้งมวล ธรรมะทั้งสี่ประการนั้นได้แก่พรหมวิหารธรรม สำหรับผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน อันได้แก่ความเมตตารักใคร่ปรารถนาให้ประชาราษฎร อยู่เป็นสุข ความกรุณาสงสารปรารถนาให้ประชาราษฎรพ้นภัยพ้นทุกข์ ความยินดีในความ สุข ความเจริญของประชาราษฎรและความวางเฉยเป็นอุเบกขาในกรณีที่ไม่พึงจะวิตกกังวล ใหว ได้ทรงวางพระราชหฤทัยให้เป็นกลางเที่ยงตรงแน่วแน่ตลอดมา ทำให้ทรงพระบัญชาสว่างแจ่มใส อยู่เป็นนิรันดร์ เมื่อมีเรื่องทั้งใหญ่และเล็กเกิดขึ้น ก็ทรงรับไว้ได้เหมือนอย่างทรงวางไว้ เพื่อทรงใช้พระบรมราชวิจารณ์ญาณ โดยต้องแท้แก้ไขให้ทุกอย่างลุล่วงไปด้วยดี ทรงมีพระขันติความอดทน

เป็นอย่างเยี่ยม ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงแผ่พระบรมหิตที่ประการนี้พระราชทานแก่ข้าทูล
 ละอองธุลีพระบาทและประชาราษฎร์โดยเสมอหน้ามิได้มียกเว้น จึงทำให้เกิดความผาสุกชุ่มเย็นทุก
 แห่งหน และทำให้เกิดความจงรักภักดีสำนึกมั่นในพระมหากษัตริย์คุณอย่างแน่นแฟ้นโดยทั่วไป
 และด้วยพระบารมีอันปกแผ่คุ้มเกล้าคุ้มกระหม่อมดังพรรณนามานี้ ประชาชาติไทยจึงรวมกันอยู่ได้
 เป็นปึกแผ่น ไม่เป็นอันตรายไปเพราะเหตุบ่อนทำลายทุกอย่าง แม้บางครั้งจะต้องตกอยู่ใน
 ภาวะวิกฤตเป็นที่น่าวิตก ก็สามารรถร่วมกันแก้ไขสถานการณ์ให้คืนสู่สภาวะสวัสดิ์ได้ทุกคราวมา

ณ มหามงคลสมัยนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอพระราชทานตั้งสัตยาธิษฐาน โดยอ้าง
 อานุภาพแห่งคุณพระรัตนตรัย และเทวดิตเทพทั้งหลายอันปกปักรักษาพระราชอาณาจักร
 มีพระสยามเทวาธิราชเป็นอาทิ กับทั้งพระบรมเดชานุภาพแห่งสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยา-
 ธิราชทุกพระองค์เป็นที่ตั้ง ขอให้ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงพระเกษมสุขปราศจากโรค
 พาชอุบิวัตอันตรายทุกประการ ทรงช้านะอุปสรรคกับทั้งศัตรูหมู่มารทั้งมวลด้วยพระวิริยภาพ
 และขอพระบรมเดชานุภาพแผ่จงไพศาลไปทั่วทิศานุทิศ มีพระราชประสงค์จำนงใจจงสัมฤทธิ์
 ดังพระราชหฤทัยปรารถนา ทรงสถิตสถาพรในมไหสุรยสมบัติ เป็นมิ่งขวัญร่มเกล้าแห่งปวง
 ข้าพระพุทธเจ้าตลอดจิรกาล

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

คำกราบบังคมทูล^(๑)

ของ

นายกรัฐมนตรี^(๒)

ถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา

วันอังคารที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๑

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ในโอกาสที่ข้าพเจ้าได้เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีโอกาสกราบบังคมทูลถวายพระพรชัยมงคลแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ซึ่งเวียนมาบรรจบครบรอบอภีวารหนึ่ง ในวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๑ นี้ ข้าพเจ้าในฐานะนายกรัฐมนตรี ข้าราชกาทร ทหาร ตำรวจ และประชาชนชาวไทยทั้งมวล ต่างชื่นชมโสมนัสในพระบุญญาธิการและสำนักในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ทั้งรู้สึกขอบอุ้มเกล้า ที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงสมบูรณด้วยพระพลานามัย ไร้โรคพาธอุปัทวันตรายทั้งปวง ทรงสถิตเป็นมิ่งขวัญ ในราชอิสริยยศมบัติ และในห้วงจิตใจของเหล่าข้าพเจ้าชาวไทยทุกท่านมาโดยสวัสดิ์

นับเป็นมหากุศลของข้าพเจ้าทั้งหลาย ที่ได้ถือกำเนิดเกิดมาเป็นคนไทย ในแคว้นราชอาณาจักร ที่มีสมเด็จพระมหาบูรพมหากษัตริยาธิราช และบรรพบุรุษไทยผู้กล้าหาญ ช่วยกันสั่งสมทำนุบำรุง มอบให้ไว้เป็นมรดกตกทอดที่ล้ำค่าหาที่เปรียบมิได้ จึงเป็นภาระหน้าที่ของชาวไทยทั้งมวล ที่จะแสดงกตเวทิตา สสนองพระมหากรุณาธิคุณ และสักการะดวงวิญญาณของบรรพชนผู้กล้าหาญ โดยจะต้องช่วยกันปกป้องรักษาผืนแผ่นดินนี้ไว้ โดยเต็มกำลังสติปัญญา ทั้งจะต้องแสดงความสามารถด้วยวิริยภาพและความอุตสาหะรอบรู้ ในการเร่งรัดพัฒนาชาติ พร้อมกันไปด้วย ปฏิบัติการดังกล่าว นอกจากเป็นการแสดงออก ซึ่งกตเวทิตาธรรมแล้ว ยังเป็นการปูพื้นฐาน ให้ลูกหลานมีโอกาสรับผลแห่งการพัฒนา และมีความรุ่มเย็นผาสุกในการดำเนินชีวิต ภายใต้สภาวะเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกด้วย

การที่ข้าพเจ้าทั้งหลาย มุ่งมั่นปฏิบัติการดังกล่าว ก็โดยอาศัยแนวนโยบายแห่งรัฐ ตลอดจนความต้องการของพี่น้องร่วมชาติเป็นที่ตั้ง ทั้งตระหนักว่า การจะสำเร็จประโยชน์ได้

(๑) ถ้อยคำและอักษรวิธีตรงตามต้นฉบับ

(๒) พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์

ก็แต่โดยความสามัคคีสมานฉันท์ของคนในชาติ ผลของการดำเนินงานทั้งในด้านการปกป้องรักษาชาติ และการพัฒนา ปรากฏว่าได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากบรรดาพี่น้องประชาชนในทุกท้องถิ่น เป็นที่น่าประทับใจที่สุด กรณีเป็นเช่นนี้ ก็ด้วยมีดวงพระประทีปเรืองแสงส่องสว่างชี้ทางอยู่เป็นนिरินทร์ เป็นพระประทีปที่เพียบพร้อมด้วยคุณานุธรรมอันประเสริฐ จุดสมภพมาเพื่อแผ่สุขบรรเทาทุกข์แก่มวลพสกนิกรไทย จึงเป็นพระประทีปที่คนไทยเทอดทูน เคารพบูชาเหนือเกล้า รักและหวงแหนยิ่งชีวิต เป็นศูนย์รวมจิตใจ และกำลังขวัญของประชาชน จนเป็นที่ถนอมในพระบุญญาบารมี ที่เลื่องลือระบือไปในสากล

ท้องถิ่นใดในราชอาณาจักรนี้ ไม่ว่าจะทรมาณแสนเข็ญในการสัญจรไปมาเพียงใด แม้ถิ่นที่ทุรกันดารที่สุด ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทก็ได้เสด็จพระราชดำเนินไป มิได้ทรงทอดยอดต่อความยากลำบาก เพื่อให้ได้เป็นที่ประจักษ์ด้วยพระองค์เอง ทั้งยังได้ทรงดำเนินการถึงขนาดเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นห่างไกลหลายแห่ง แม้แหล่งที่อยู่ของชาวเขาทางภาคเหนือ ที่อยู่โดดเดี่ยวมานาน ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทก็ได้ทรงโน้มน้าวให้หันมาเลี้ยงชีพด้วยการปลูกพืชเมืองหนาว อันเหมาะสมด้วยภูมิอากาศในภาคนั้น เป็นการทดแทนการโค่นไม้ทำลายป่า อันเป็นต้นน้ำลำธาร โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์เสีย เกิดการทำมาหากินเป็นปกติสุขขึ้น เกิดความรักความหวงแหนแผ่นดินที่ตนอยู่กิน เป็นแรงทวีความมั่นคงของชาติ ทำให้ภาพพจน์ของชาติ และพระเกียรติคุณของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเป็นที่ปรากฏยอมรับ สรรเสริญ และแซ่ซ้องกล่าวขวัญถึงในต่างแดน นับเป็นเกียรติภูมิที่คนไทยทั้งชาติได้รับผลทั่วกัน การทั้งปวงนี้สำเร็จได้ด้วยพระปรีชาญาณ และพระวิริยอุตสาหะ แห่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทโดยแท้

ในด้านการครองชีวิตของพี่น้องชาวไทยนั้น ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงถือเป็นพระราชภาระ ห่วงใยมิได้ขาด ทั้งได้ทรงวางพระราชกรณียกิจไว้เป็นประจำ โดยทรงถืองานเร่งรัดพัฒนาท้องถิ่นห่างไกลเป็นสำคัญขั้นปฐม จึงปรากฏเป็นแรงดลใจขึ้นในหมู่พสกนิกร โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามโครงการสาธิตที่ได้ทรงมีพระราชดำริริเริ่มต่าง ๆ และงานพัฒนาแหล่งน้ำซึ่งรัฐบาลถือเป็นงานหลัก ตลอดจนงานการสหกรณ์ซึ่งเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานของการพัฒนา ต่างได้รับความร่วมแรงร่วมใจจากพี่น้องเกษตรกรในท้องถิ่นเป็นอันดี ทั้งนี้โดยพระปรีชาญาณตระหนักรู้ถึงแก่นของปัญหา และทั้งทรงห่วงใยติดตามความก้าวหน้าโดยใกล้ชิดด้วยพระองค์เอง ฉะนั้นการใดที่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงสนพระราชหฤทัย จึงสัมฤทธิ์เอนกประโยชน์ และได้แรงร่วม

มือจากท้องถิ่นโดยพร้อมมูลทุกกรณี ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอพระราชทานพระบรมราช-
วโรกาส ปวารณาตนต่อใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า การใดที่ทรงมีพระราชดำรินั้น ข้าพระพุทธเจ้า
ทั้งหลาย จักน้อมรับใส่เกล้าและถือปฏิบัติถวายด้วยความจงรักภักดี สนองพระราชศรัทธา
และความรอบรู้เห็นการณีกาลของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทจงทุกเมื่อ โดยเต็มกำลังตลอดไป

การที่เมืองไทยมีพระมหากษัตริย์ ที่ทรงไว้ซึ่งทศพิธราชธรรมสม่ำเสมอเป็นที่ปรากฏ
เพียบพร้อมด้วยพิริยภาพ และพระปรีชาญาณอันเป็นอัจฉริยะ ทั้งทรงตั้งพระราชปณิธานมุ่งมั่นไว้
ที่ความอยู่ดีมีสุขของพสกนิกร นำพระราชหฤทัยเปี่ยมด้วยพระเมตตา อันล้วนเป็นพระราช
จริยานุวัตรที่อุดมด้วยมหาราชลักษณะ ดังปรากฏในปัจจุบันนี้ เสมือนด้วยมีดวงพระประทีปเรือง
แสง ส่องสว่างเป็นนิรันดร์ ประกันให้คนไทยเกิดความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย และอิ่มสุขอย่าง
ประหลาด เมืองไทยจึงร่มเย็นผาสุกและก้าวหน้ามาโดยลำดับ ผู้ที่ถือกำเนิดเกิดเป็นคนไทย
จึงเป็นผู้มีมหากุศลเป็นแน่นอน

ในศุภวาระมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอถวายสัตยา-
ธิษฐาน แด่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า จักปกปักรักษาเอกราชอธิปไตยของชาติ จงรักภักดีและ
เทอดทูนราชบัลลังก์ไว้ด้วยชีวิต จักสนองพระราชปณิธานอันประเสริฐบริสุทธิ์ของใต้ฝ่าละออง
ธุลีพระบาทโดยสุดกำลัง และขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส น้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวาย
พระพรชัยมงคล ด้วยเดชานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย มี
พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร และอำนาจแห่งพระสยามเทวาธิราชเป็นอาทิ จงโปรดดลบันดาล
ให้ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ดวงพระประทีปแห่งความหวัง ความเทอดทูนของปวงชนชาวไทย
จงทรงพระเจริญด้วยพระพลานามัย ชำรงมไหศวรรยชาติปัตย์ ยั่งยืนนาน ทรงพระเกษมสำราญ
นิราศแล้วซึ่งโรคภัยอันตรายทั้งปวง มีพระราชประสงค์จำนงหมายสิ่งใด จงสถุญตั้ง
พระราชหฤทัยปรารถนา ทรงสถิตสถาพรเป็นร่มฉัตรคุ้มเกล้าชาวประชาไทย ตลอดชั่วกาลนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

คำกราบบังคมทูล^(๑)

ของ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

พลอากาศเอก หะริน หงสกุล

ถวายพระพรชัยมงคลในการพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา

วันอังคารที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๑

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

เนื่องในศุภวารดิถีมหามงคล วันเฉลิมพระชนมพรรษา ของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ได้เวียนมาบรรจบครบรอบปีอีกวาระหนึ่ง ณ วันนี้ ข้าพระพุทธเจ้าพร้อมทั้งเหล่าสมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในนามของประชาราษฎร์ทั้งปวงขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส กราบบังคมทูลถวายพระพรชัย ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น

นับแต่วันที่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงมีพระราชดำรัสว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” เมื่อ ๒๘ ปีมาแล้ว ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ได้ทรงพิสูจน์ให้เห็นโดยแจ่มชัด ว่าจักรวรรดิวัตรและทศพิธราชธรรม นั้น หาได้เป็นเพียงนิติประเพณี ในทางทฤษฎีที่นิยมเทศน์ ในมงคลวิเสสสถาเท่านั้นไม่ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ทรงเป็นมหาราชที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมดังกล่าวทุกประการ ทรงทำงานด้วยความเสียสละเพื่อประชาชน โดยมีได้ทรงคำนึงถึงความลำบากตรากตรำพระวรกายและภยันตรายรอบข้าง ทรงอ้างแต่คำว่า “หน้าที่” ทุกเวลานาที

เมื่อคราวที่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงได้รับความทุกข์โทมนัสแสนสาหัสสภาพสสารพัดในบ้านเมืองยังวุ่นวายไม่มีความปลอดภัยพอ ได้มีพระราชดำรัสถึงเหตุผลที่ทรงยอมรับราชสมบัติในขณะนั้นว่า “เพราะฉันเป็นคนไทย ประชาชนเขาต้องการให้ฉันทำหน้าที่”

ในพระราชนิพนธ์ตอนหนึ่ง ความว่า “ได้ยินเสียงใครคนหนึ่งร้องออกมาดัง ๆ ว่า อยู่ที่ประชาชน อยากจะร้องบอกเขาลงไปว่า ถ้าประชาชนไม่ทิ้งข้าพเจ้าแล้วข้าพเจ้าจะละทิ้งอย่างไรได้”

(๑) ถ้อยคำและอักขรวิธีตรงตามต้นฉบับ

ยี่สิบปีต่อมา ประชาชนคนนั้นได้มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า “ผมเป็นคนร้องไม่ให้ท่านทิ้งประชาชน..... ตอนนั้นเห็นหน้าท่านเศร้ามากกลัวจะไม่กลับมา จึงร้องไปเหมือนคนบ้า” ก็ได้มีพระราชดำรัสตอบว่า “นั่นแหละ ทำให้เรานึกถึงหน้าที่ซึ่งต้องกลับมา”

ข้าพระพุทธเจ้าทราบดีว่า ปีหนึ่งมีเพียง ๓๖๕ วัน แต่พระราชภารกิจมีถึง ๔๙๗ ครั้ง ใน ๒๕ จังหวัด แม้จะทรงเหน็ดเหนื่อยและประชวรก็มีได้ทรงท้อถอยกลับรับสั่งว่า “เป็นพระเจ้าแผ่นดินต้องเจ็บไม่ได้”

ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย มิได้ปรารถนาเลยที่จะให้ทรงรับพระราชภาระถึงเพียงนั้น แต่ด้วยความที่ทรงรำลึกถึง “หน้าที่” และน้ำพระราชหฤทัยที่เปี่ยมไปด้วยพระเมตตาคุณ พระกรุณาคุณ ต่อไพร่ฟ้าประชาชนโดยแท้ ที่ทำให้ต้องทรงเสียสละยิ่งกว่าที่คนไทยคนใดจะทำได้ ตามที่ทราบกันอยู่แล้วว่าบ้านเมืองของเรากำลังถูกยุยงให้แตกแยกความสามัคคี ซึ่งเป็นภัยต่อชาติ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ทรงเป็นผู้ประสานรอยร้าวทั้งปวงเป็นอย่างดี นับแต่สมเด็จพระบรมราชชนนีได้ทรงมีพระอุตสาหะ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงช่วยเหลือประชาชนทั่วทุกจังหวัด ทรงสัมผัสกับชีวิตธรรมดาของประชาราษฎร์ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทผู้ทรงเป็นจอมทัพ ก็ได้เสด็จฯไปประทับอยู่ท่ามกลางนายสิบพลทหารในแดนทูกันดารทุกแห่งหนมาจนถึงสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ทรงปกผลไม้พระราชทานจนถึงปากทหารผู้บาดเจ็บภาพเหล่านี้ เป็นสิ่งที่ไม่เคยมี ไม่เคยพบ ในประเทศใด ๆ ทั้งนั้น แล้วช่องว่างระหว่างชนชั้นจะมีได้อย่างไร ประเทศไทยจึงยังคงเป็นไทยอยู่ได้ เพราะพระมหากรุณาธิคุณและพระปรีชาสามารถของ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทโดยแท้

นี่แหละที่ทำให้รัฐบุรุษคนสำคัญของโลกคนหนึ่งกล่าวว่า “ข้าพระพุทธเจ้าเชื่อมั่นว่าชีวิตของคนรุ่นนี้ มนุษยชาติคงจะได้หลุดพ้นขึ้นมาสู่แสงสว่างแห่งสันติภาพและเสรีภาพ เมื่อถึงโอกาสนั้นแล้ว ประชาชนมากมายหลายชาติต่างก็จะแข่งข่งสฤติ และเอื้อนามของบุคคลผู้ซึ่งได้ยืนหยัดอย่างมั่นคงเพื่อพิทักษ์อุดมการณ์แห่งเสรีภาพไว้ในยามที่โลกได้ประสบความมืดมนมาแล้ว พระปรมากิไธษของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท พร้อมทั้งนามของประเทศไทยอันเป็นดินแดนแห่งเสรีชน ก็จะมีผู้แข่งข่งสฤติและเอื้อถึงก่อนในอันดับแรก” สมดังที่กวีท่านหนึ่งได้รจนาไว้ว่า:-

“หัวโลก ลำเค็ญ รัณะวิบาท
แต่ไทย ประเทศ สติระศรี
มาตรแม่น มิใช่ พระบุญะบา-
สมเด็จ พระภูมิ พละลือ

นระชาติ สมัคคี
สุขะด้วย อะไรหรือ
รมิราช พระนามคือ
กิติก้อง ณ สากล”

สิ่งที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ทรงกระทำทุกด้านทุกสาขา เพื่อชาติไทยและคนไทย มีเหลือคณานับ สุดท้ายที่ข้าพระพุทธเจ้าจะนำมากล่าวในมหาสมาคมนี้ได้

ในโอกาสอันเป็นมหามงคลนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายจึงขอพระราชทานพระบรมราช-
วโรกาส กราบบังคมทูลถวายพระพรชัย โดยอาศัยพระเดชเดชาแห่งพระสยามเทวาธิราช
อีกขออาราธนาอานุภาพแห่งพระศรีรัตนตรัย จงได้โปรดอภิบาลปกป้อง ให้ได้ฝ่าละอองธุลี
พระบาท พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระราชปิโยรส
ธิดาทุกพระองค์ ทรงแคล้วคลาดจากสรรพโรคาพาธอุบัติวันตราย ขอให้ทรงเจริญพระชนมายุ
ยิ่งยืนนาน ทรงพระสิริวรรณชัชวาลอยู่เป็นนิตย์ สถิตในสิริราชสมบัติด้วยพระบรมสุขสถาพร
เจริญด้วยพระเกียรติคุณอดุลยศปรากฏขจรไปทั่วทิศานุทิศ สรรพศัตรูหมู่ปัจจามิตรจงพ่ายแพ้
แก่พระบารมี ทรงสถิตเป็นสง่าราศีของรัฐสีมามณฑลชั่วกาลนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

พระราชดำรัส

ในการเสด็จออกมหาสมาคม

ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๒๑

วันอังคารที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๑

ข้าพเจ้ามีความปิติชื่นชมยิ่งนัก ที่ท่านทั้งหลายมีมิตรจิต พรั่งพร้อมกันมาให้พรวันเกิด ขอขอบพระทัยและขอบใจในคำอวยพร อันแสดงความมุ่งดีมุ่งเจริญด้วยประการต่าง ๆ ของทุกท่านจงได้รับพรและไมตรีของข้าพเจ้าเช่นเดียวกัน

คนไทยรักษาชาติรักษาแผ่นดินเป็นปึกแผ่นมั่นคงมาได้ด้วยสติปัญญาความสามารถ และด้วยคุณความดี อิศรภาพ เสรีภาพ ความร่มเย็นเป็นสุข ตลอดจนความเจริญทุกอย่าง ที่มีอยู่บัดนี้ บรรพชนของเรา ผู้มีความสำนึกตระหนักในความเป็นไทย และมีความอดสาหะพากเพียร พร้อมทั้งความกล้าหาญเสียสละ เป็นผู้สร้างสมไว้ให้ทั้งนั้น เราทั้งหลายในปัจจุบัน จึงต้องถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบอย่างสำคัญ ในอันที่จะรักษาคุณความดีพร้อมทั้งจิตใจที่เป็นไทยนั้น ไว้ให้หนักแน่นมั่นคง และสืบทอดกันต่อไปไม่ให้ขาดสาย ชาติประเทศจึงจะดำรงอยู่เป็นไทย ตลอดไป ขอทุกคนทุกฝ่ายจงรวมกำลังกายใจกันให้พร้อมเพรียง เพื่อสร้างเสริมพลังแห่งความดีของเราให้เพิ่มพูนแน่นแฟ้นยิ่ง ๆ ขึ้น แล้วเร่งรัดปฏิบัติสรรพกิจการงานบรรดามี ด้วยความสุจริต และบริสุทธิ์ใจโดยซะมักเขม้น ให้ดำเนินก้าวหน้าไปโดยสอดคล้องและเกื้อกูลกันทุก ๆ ส่วน

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์อันเป็นที่เคารพเลื่อมใสของชาวไทย จงอภิบาลรักษาท่านทั้งหลายให้ปลอดภัยทุกเมื่อ เพื่อให้มีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญา สามารถปฏิบัติงานของแผ่นดินทุกสาขา และนำพาประเทศให้ผ่านพ้นอุปสรรคและภยันตรายทั้งปวงไปได้โดยสวัสดิ์ บรรลุถึงความวัฒนาผาสุก และอิสรภาพอันอุดม ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของเรา

**ADDRESS ON BEHALF OF THE DIPLOMATIC CORPS
TO HIS MAJESTY THE KING ON THE OCCASION OF HIS
51 ST BIRTHDAY⁽¹⁾**

Your Majesty,

As Dean of the Diplomatic Corps, it is my honour and pleasure to offer Your Majesty, on behalf of myself and of all members of the Diplomatic and Consular Corps, our warmest congratulations on Your Birthday. We also desire, most respectfully, to extend to Your Majesty our good wishes for Your health and happiness: and for the long and successful continuance of Your Reign.

We are constantly reminded of the exceptional respect and devotion with which Your Majesty is regarded by Your people. These feelings are inspired not only by the loyalty of the Thai people to their Monarchy but more especially by Your Majesty's close personal concern in their welfare and well-being, as continually demonstrated during Your extensive travels throughout Your Realm. It is not surprising that with Your unequalled knowledge of all Your people and their diverse problems You reign as Sovereign over the affairs of Your Kingdom with deep wisdom and statesmanship.

My colleagues and I also wish on this happy occasion to express to Your Majesty our cordial good wishes for the future of Your Kingdom. All of the countries which we represent, and the world in general, are confronted by many kinds of challenging problems. Consequently it is with sympathy and understanding that we view the problems at present facing the kingdom of Thailand. We are confident that under Your Majesty's wise leadership and with the diverse talents of Your people and the resources of Your land, these problems will be overcome. We also hope that Your Kingdom will continue to enjoy the friendship and cooperation of Your neighbours which will contribute towards the maintenance of peace and progress in South East Asia and in the world as a whole.

On this special occasion my Colleagues and I also wish to record our appreciation of the courteous attention with which Your Majesty always receives us, and to express our gratitude for the kindness and hospitality accorded to us by Your people. We count ourselves fortunate to serve here as Representatives of our countries and to assist in the maintenance of friendly relations with Your Kingdom.

My Colleagues and I, together with our wives, would also deem it a privilege, on this special day, to offer our sincere good wishes to Her Majesty the Queen, to Their Royal Highnesses the Crown Prince and Crown Princess, and to the other members of the Royal Family.

Your Majesty, it is indeed a great pleasure and honour for us all to be here today : and I conclude by offering once again, our respectful and heartfelt congratulations.

(1) His Excellency Mr. Chi Owyang เอกอัครราชทูตสิงคโปร์ กงพบเด็จพระมหิต ธรรมเนียมกรมทูตถวายพระพรชัยมงคล ในนามของคณะทูตานุทูตต่างประเทศ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๑ ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

พระราชดำรัส

ตอบคณะทูตานุทูตในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาดุสิตดาลัย

วันพุธ ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๒๐

ท่านเอกอัครราชทูต

ข้าพเจ้ามีความชื่นชมยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ท่านทั้งหลายมีไมตรีจิตมาชุมนุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ เพื่ออำนวยพรด้วยความปรารถนาดีในวันเกิดของข้าพเจ้า คำอวยพรที่ท่านคนบดืทูตได้กล่าวในนามของท่านเอง และในนามของคณะทูตานุทูตและผู้แทนฝ่ายกงสุลนั้น เป็นที่ประทับใจมาก ข้าพเจ้าขอสนองพรและไมตรีของท่านทุกคนด้วยความจริงใจเช่นเดียวกัน

ขอขอบใจอย่างมากสำหรับคำกล่าวของท่าน เกี่ยวกับการทำงานเพื่อบ้านเมืองและประชาชน แต่ไหนแต่ไรมา ชาวไทยมีความรู้สึกสำนึกอยู่ประจำใจว่า เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของตน ที่จะต้องร่วมแรงร่วมใจกันทำนุบำรุงประเทศชาติให้เจริญมั่นคงและผาสุกร่มเย็น คนไทยแต่ละคนจึงขวนขวายที่จะประกอบอาชีพและการทำงานหาเลี้ยงตัวและครอบครัวด้วยความขยันหมั่นเพียรและเมตตาเอื้อเฟื้อกันด้วยอัธยาศัยไมตรีอันสนิทสนม ยึดมั่นในความสุจริต ความสามัคคี วัฒนธรรมและแบบแผนการครองชีวิตซึ่งเป็นของตัวเอง ไม่สนใจหรือข้องแหว่ด้วยอิทธิพลหรือลัทธิอันใดที่แพร่ขยายเข้ามาจากภายนอก หากแต่มีนโยบายอันแน่นอนและพร้อมเสมอ ที่จะรักษาสัมพันธไมตรีอันดีงามกับประเทศทั้งปวง โดยถือว่านานาประเทศนั้นต่างมีผืนแผ่นดิน ประชากร และความวัฒนาผาสุกเป็นของตนเองเช่นเดียวกัน ดังนั้น ถ้าประเทศทั้งปวงจะยกย่องนับถือกันโดยบริสุทธิ์ใจ และช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันโดยพร้อมพรักแล้ว ก็เชื่อได้ว่าจะเกิดความเข้าใจในกันและกันอย่างแท้จริง พร้อมทั้งความร่วมมือกันฉันมิตรอย่างแน่นแฟ้นขึ้นได้ แล้วความสงบสุข อิศรภาพ เสถียรภาพอันเสมอหน้าและถาวร ก็จะมีขึ้นทุกแห่งหนในโลก ดังที่ทุกคนปรารถนาปรารถนา

ข้าพเจ้าขออวยพรให้ท่านทั้งหลายและครอบครัวประสบแต่ความผาสุกสวัสดิ์ มีความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าทุกประการ ทั้งขอให้ประชากรและประเทศซึ่งท่านเป็นผู้แทนอยู่ในราชอาณาจักรนี้ มีความรุ่งเรืองไพบูลย์ทุกเมื่อตลอดไป

**ROYAL REPLY OF HIS MAJESTY THE KING
TO THE ADDRESS OF CONGRATULATIONS OF THE DIPLOMATIC AND CONSULAR
CORPS ON THE OCCASION OF HIS MAJESTY'S BIRTHDAY ANNIVERSARY
DUSIDALAI HALL, DUSIT PALACE
WEDNESDAY 6TH DECEMBER B.E. 2521 (1978).**

Excellencies,

I am extremely glad and gratified that all of you have gathered here in friendliness to offer your congratulations and goodwill on the occasion of my birthday. The kind words of good wishes which the Dean has pronounced on his own behalf and on behalf of the Diplomatic and Consular representatives are highly appreciated and impressive. I would like to reciprocate with equal sincerity all the good wishes and friendly sentiments thus offered.

I thank you very much for the kind reference which you have made to our various efforts to improve the country and the life of our people. Ever since time immemorial, the Thai people have constantly retained in our conscience that each of us is dutybound and has a responsibility to contribute our efforts and spirit in co-operation with our fellow compatriots to promote the welfare of our nation in order to make it more secure, prosperous, peaceful and happy. For that reason, each of us Thai has always set our mind to follow our occupation or profession in order to earn a living for ourselves and our family with diligence and application as well as in a spirit of mutual compassion and assistance given to each other in a sympathetic and close friendly manner. We also adhere firmly to the principles of honesty and unity as well as to the cultural tenets and methods of living which are typically Thai, without in any way caring for or having anything to do with whatever influence or ideology which may have spread into our midst from outside. We have, nonetheless, a definite policy and are always ready to maintain good and proper relations with all other countries, based on the belief that nations of the world should each possess a territory, a people and a state of happy well-being which should equally be typically their own. Consequently, if all nations should treat each other with sincere mutual respect and esteem as well as with prompt readiness to be of mutual support and assistance, then it could be confidently expected that there will be created a general atmosphere of truly mutual good understanding together with firm and friendly co-operation all around. It will then follow that peace, happiness, freedom and stability on equal and permanent bases will reign throughout the world, fulfilling the avowedly earnest desire of everyone.

I wish all of you and members of your families all the happiness, success and progress that are desired and I give my best wishes to all the peoples and countries represented by you in this Kingdom for their forever increasing welfare and prosperity.

คำกราบบังคมทูล^(๑)

ของ

ผู้บัญชาการทหารบก^(๒)

ในพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษาพระองค์
เนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา
ประจำปี ๒๕๒๒

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

เนื่องในศุภวาระ อันเป็นอภิลักขิตสมัยคล้ายวันพระบรมราชสมภพ จะเวียนมาบรรจบครบรอบปีอีกวาระหนึ่ง ในวันที่ ๕ ธันวาคม ศกนี้ ข้าพระพุทธเจ้า พร้อมด้วยเหล่าทหารมหาดเล็กราชวัลลภ และทหารรักษาพระองค์ ได้มาชุมนุมพร้อมกันเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทอยู่ ณ ที่นี้ทุกปี เพื่อขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสถวายพระพรชัยมงคล และเพื่อกราบบังคมทูลพระกรุณายืนยันถึงจิตใจอันมั่นคงในความจงรักภักดี ที่ประทับอยู่ในดวงใจของข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย อย่างแน่นแฟ้นตลอดมา

เป็นที่รับรองต่อกันโดยทั่วไปแล้วว่า การปกครองประเทศไทยตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น ได้ยังคุณประโยชน์สำคัญให้แก่ชาติไทยมามากมายแล้ว ในอดีต พระนามแห่งสมเด็จพระบูรพกษัตริราชเจ้าทุกพระองค์ นับเนื่องมาจนถึงสมเด็จพระบรมอัยกาธิราช ซึ่งมีพระบรมราชอนุสาวรีย์ประดิษฐานอยู่ ณ เบื้องหน้านี้ประทับแน่นอยู่ในความทรงจำของประชาชนชาวไทยตลอดมา ทั้งยังเป็นเครื่องเตือนใจ ให้ปวงชนทั้งหลายได้สำนึกตระหนักว่าการที่ประชาธิปไตยได้รวมกันเป็นปึกแผ่นและสามารถรักษาเอกราชอธิปไตยของชาติได้อย่างเหนียวแน่นมาจนตราบเท่าทุกวันนี้ ก็เพราะชาติไทยมีพระมหากษัตริย์เจ้าเป็นมิ่งขวัญ บันดาลใจให้ประชาราษฎร์มีความสามัคคีกัน และกล้าเสียสละชีวิตเลือดเนื้อ เพื่อประเทศชาติอันเป็นที่รักยิ่ง ด้วยเหตุนี้พระมหากษัตริราชจึงเป็นเสมือนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำใจของคนไทยทั้งชาติ และเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งมวลเข้าด้วยกัน อย่างไม่มีวันจะแตกแยกได้ นับว่าเป็นโชคดีของปวง

(๑) ถ้อยคำและอักขรวิธีตรงตามต้นฉบับ

(๒) พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

ชนชาวไทย ที่ได้มีองค์พระประมุข ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันเป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างที่สุด

เป็นที่ประจักษ์แจ้งทั่วไป ทั้งในหมู่อาณาประชาราษฎร์ และนานาชาติ แล้วว่าได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงเป็นพระประมุขที่เลิศล้ำ เพียบพร้อมไปด้วยทศพิธราชธรรมเป็นที่เคารพรักสักการะ ของอาณาประชาราษฎร์ทั้งมวล พระปรีชาญาณอันลึกซึ้ง สุขุมคัมภีรภาพ ที่ได้ทรงหยั่งทราบการณ์ไกลของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ย่อมเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปจากพระราชกรณียกิจทั้งปวง ซึ่งได้ทรงบำเพ็ญให้เป็นประโยชน์แก่ไพร่ฟ้าประชาชนมาแล้วมากมายหลายกรณี

เป็นเวลา ๓๓ ขวบปี มาแล้ว นับตั้งแต่ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงตั้งพระราชหฤทัยแน่วแน่ ที่จะบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์สุข ของพสกนิกรชาวไทยทั่วประเทศ ทรงตระหนักถึงความเดือดร้อนขาดแคลนและทุกข์ยากของราษฎรว่า อันความทุกข์ยากของคนในบ้านเมือง ประดุจหนึ่งเป็นความทุกข์ยากของพระองค์เอง ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการบำบัดช่วยเหลือ จึงทรงพระราชดำริ ที่จะพระราชทานความช่วยเหลือ แก่บรรดาอาณาประชาราษฎร์ ที่อยู่ในท้องถิ่นชนบทห่างไกลทุรกันดาร ตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วราชอาณาจักร โดยได้ทรงกำหนดแผนงานและโครงการพัฒนาต่าง ๆ ขึ้นโดยเร่งด่วน มุ่งโดยเฉพาะ โครงการเกี่ยวกับงานการเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งในปัจจุบันได้ขยายขอบเขตและผลงานเพิ่มขึ้นตามลำดับออกไปอย่างกว้างขวาง นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม อย่างหาที่สุดมิได้

ในด้านกรรพการ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย สามารถกราบบังคมทูลพระกรุณาด้วยความมั่นใจว่า ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงเป็นดวงประทีปแห่งชีวิตจิตใจของทหารไทยทั้งมวล ซึ่งพร้อมแล้วที่จักยอมสละชีวิตถวายเป็นราชพลี การปรากฏพระองค์ต่อหน้าทหารทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็ในป่าเขาลำเนาไพร หรือในภูมิประเทศที่แสนยากลำบาก ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท มิได้ทรงย่อท้อ ได้ทรงเสี่ยงต่ออันตรายนานาชนิด เสด็จไปปกเกล้าปกกระหม่อมคุ้มครองผองภัย ให้แก่ทหารที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ป้องกันประเทศอยู่ในสนาม และตามชายแดนทั่วทุกกองทัพภาค โดยไม่ทรงเห็นแก่ความเหนื่อยยาก และสรรพอันตรายใด ๆ การเสด็จไปทรงเยี่ยมทหารในสนาม และตามชายแดนของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทแต่ละครั้ง ได้ยังความปลาบปลื้มปิติโสมนัส เป็นสิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคล ทั้งเป็นการเพิ่มพูนผลทางขวัญและกำลังใจ ให้แก่บรรดาเหล่าทหารหาญอย่างใหญ่หลวง และเมื่อใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้เสด็จมาปรากฏพระองค์ ต่อหน้าแถวทหารรักษาพระองค์ ในวันนี้ด้วยแล้ว

ยังเป็นทีปลาบปลื้มยินดีของปวงข้าพระพุทธเจ้าเหล่าทหารอย่างที่สุด นับเป็นพระมหากษัตริย์คุณ
 ล้นเกล้าล้นกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยเหล่าทหารรักษาพระองค์ทุกนาย ขอถวายสัตย์
 ปฏิญาณ ต่อหน้าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั่วทุกสารทิศว่า หากจะมีอริราชศัตรูหมุ่ภัยมาแผ้วพาล ให้เป็นที่
 ระคายเคืองเบี่ยงพระยุคลบาท และราชบัลลังก์ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายพร้อมอยู่เสมอที่จักถวายชีวิต
 เป็นราชพลี ขจัดภัยพิบัติทั้งหลาย เพื่อเทิดทูนรักษาไว้ซึ่งพระบารมี และพระบรมเดชานุภาพ
 ให้ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงดำรงพระเกียรติยศแผ่ไพศาล ทรงเป็นมิ่งขวัญที่เคารพรักของ
 ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย และของประชาชนชาวไทยทุกคนตลอดไป พร้อมกับสัจวาจานี้ ข้าพระพุทธ
 เจ้าเหล่าทหารรักษาพระองค์ ขอกราบบังคมทูลถวายพระพรชัย ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตน
 ตริย์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลพิภพ ตลอดจนพระสยามเทวาธิราช จงดลบันดาลประสิทธิ
 ประสาทพร ให้ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระ
 เกษมสำราญ ปราศจากโรคอาพาธอุปัทวันตราย ให้ทรงพระเจริญพระชนมายุยืนนาน สถิต
 เสถียรในมไหศวรรยราชสมบัติ เจริญจำรัสด้วยพระเกียรติคุณอดุลยศ ปราบกฏขจรไปทั่วทิศา
 นุทิศ สรรพปัจจัยามิตรจงพ่ายแพ้แด่พระบารมี เพื่อทรงเป็นศรีสง่าแก่รัฐสีมาอาณาจักร ทรงเป็นร่ม
 โโพธิ์ทองของปวงข้าพระพุทธเจ้า และประชาชนชาวไทย ตลอดชั่วกาลนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

คำกราบบังคมทูล^(๑)

ของ

ผู้บัญชาการทหารสูงสุด^(๒)

ในพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษาพระองค์

เนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา

วันพฤหัสบดีที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๔

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

เนื่องในศุภวาระอันเป็นอภิสิทธิ์สมัย คล้ายวันพระบรมราชสมภพจะเวียนมาบรรจบครบรอบปีอีกวาระหนึ่ง ในวันที่ ๕ ธันวาคม ศกนี้ ข้าพระพุทธเจ้า พร้อมด้วยเหล่าทหารมหาดเล็กราชวัลลภ และทหารรักษาพระองค์ ได้มาชุมนุมพร้อมกัน เผ่าทูลละอองธุลีพระบาทอยู่ ณ ที่นี้ทุกปี โดยเฉพาะในปีนี้ นับว่าเป็นวาระแรก ที่ได้ทรงมีพระมหากษัตริย์คุณให้ทหารรักษาพระองค์ ทหารเรือและทหารอากาศ ได้เข้าร่วมโดยพร้อมเพรียงกัน เพื่อขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส ถวายพระพรชัย และเพื่อกราบบังคมทูลพระกรุณา ยืนยันถึงจิตใจอันมั่นคงในความจงรักภักดี ที่ประทับอยู่ในดวงใจของข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายอย่างแน่นแฟ้นตลอดมา

เป็นที่รับรองต่อกันโดยทั่วไปแล้วว่า การปกครองประเทศไทยตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น ได้ยังคุณประโยชน์สำคัญให้แก่ชาติไทยมามากมายแล้วในอดีตพระนามแห่งสมเด็จพระบูรพมหากษัตริราชทุกพระองค์ นับเนื่องมาจนถึงสมเด็จพระบรมอัยกาธิราช ซึ่งมีพระบรมราชอนุสาวรีย์ประดิษฐานอยู่ ณ เบื้องหน้านี้ ประทับแน่นอยู่ในความทรงจำของประชาชนชาวไทยตลอดมา ทั้งยังเป็นเครื่องเตือนใจให้ปวงชนทั้งหลายได้สำนึกตระหนักรู้ว่า การที่ประเทศไทย ได้รวมกันเป็นปึกแผ่น และสามารถรักษาเอกราชอธิปไตยของชาติได้อย่างเหนียวแน่นมาจนตราบเท่าทุกวันนี้ ก็เพราะชาติไทยได้มีพระมหากษัตริย์เป็นมิ่งขวัญ ดลบันดาลใจให้ประชาราษฎร์มีความสามัคคีกัน และกล้าเสียสละชีวิตเลือดเนื้อเพื่อประเทศชาติอันเป็นที่รักยิ่ง ด้วยเหตุนี้ พระมหากษัตริราช จึงเปรียบเสมือนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำใจของคนไทยทั้งชาติ และเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งมวลเข้าด้วยกันอย่างไม่มีวันจะ

(๑) ถ้อยคำและอักขรวิธีตรงตามต้นฉบับ

(๒) พลเอก สายหยุด เกิดผล

แตกแยกได้ นับว่าเป็นโชคดีของปวงชนชาวไทยที่ได้มีองค์พระประมุขในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันเป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างที่สุด

เป็นที่ประจักษ์แจ้งทั่วไป ทั้งในหมู่อาณาประชาราษฎร์และนานาชาติแล้วว่า ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงเป็นพระประมุขที่ล้ำเลิศ เพียบพร้อมไปด้วยทศพิธราชธรรม เป็นที่เคารพสักการะของอาณาประชาราษฎร์ทั้งมวล พระปรีชาญาณอันลึกซึ้ง สุขุมคัมภีร์ภาพที่ได้ทรงหยั่งทราบการณ์ไกลของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ย่อมเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปจากพระราชกรณียกิจทั้งปวง ซึ่งได้ทรงบำเพ็ญให้เป็นประโยชน์แก่ไพร่ฟ้าประชาชนมาแล้วมากมายกรณีย์ จนเป็นที่ซาบซึ้งแก่บรรดาพสกนิกร ต่างพร้อมใจที่มาชุมนุมครั้งแล้วครั้งเล่า ด้วยจิตประสงค์อย่างเดียวกัน เพื่อจะสรรหาพระนามมาถวายให้สมพระเกียรติให้จงได้

เป็นเวลา ๓๕ ขวบปีมาแล้ว นับตั้งแต่ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงตั้งพระราชหฤทัยแน่วแน่ ที่จะบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์สุขของพสกนิกรชาวไทยทั่วประเทศ ทรงตระหนักถึงความเดือดร้อน ขาดแคลน และทุกข์ยากของราษฎรว่า อันความทุกข์ยากของคนในบ้านเมือง ประดุจหนึ่งเป็นความทุกข์ยากของพระองค์เอง ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการบำบัดช่วยเหลือ จึงทรงพระราชดำริที่จะพระราชทานความช่วยเหลือแก่บรรดาอาณาประชาราษฎร์ ที่อยู่ในท้องถิ่นชนบทห่างไกลทุรกันดาร ตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วราชอาณาจักร โดยได้ทรงพระราชดำริให้กำหนดแผนงานและโครงการพัฒนาต่าง ๆ ขึ้นโดยเร่งด่วน มุ่งโดยเฉพาะโครงการเกี่ยวกับงานการเกษตร การสหกรณ์ ที่ดินและชลประทานที่ช่วยโดยตรงต่อประชาชนในชนบท ซึ่งในปัจจุบันได้ขยายขอบเขต และผลงานตามโครงการเหล่านี้เพิ่มขึ้นตามลำดับออกไปอย่างกว้างขวาง นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมอย่างหาที่สุดมิได้

ในด้านการทหารนั้น ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย สามารถกราบบังคมทูลพระกรุณาด้วยความมั่นใจว่า ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท องค์จอมทัพไทย ทรงเป็นดวงประทีปแห่งชีวิตจิตใจของทหารไทยทั้งมวล ซึ่งพร้อมแล้วที่จักยอมสละชีวิตถวายเป็นราชพลี การปรากฏพระองค์ต่อหน้าทหารทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นในป่าเขาลำเนาไพร หรือในภูมิภาคที่แสนยากลำบาก ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทมิได้ทรงย่อท้อ ได้ทรงเสด็จต่ออันตรายนานาชนิด เสด็จไปปกเกล้าปกกระหม่อมคุ้มครองมองภัยให้แก่ทหาร ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ป้องกันประเทศอยู่ในสนาม และ

ตามชายแดนทั่วทุกกองทัพภาค โดยไม่ทรงเห็นแก่ความเหนื่อยยาก และสรรพอันตรายใด ๆ การเสด็จไปทรงเยี่ยมทหารในสนาม และตามชายแดนของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทแต่ละครั้ง ได้ยังความปลาบปลื้มปิติโสมนัสเป็นสิริสวัสดิ์พิพัฒน์มงคล ทั้งเป็นการเพิ่มพูนผลทางขวัญและกำลังใจให้แก่บรรดาเหล่าทหารหาญอย่างใหญ่หลวง และเมื่อใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้เสด็จมาปรากฏพระองค์ต่อหน้าแถวทหารรักษาพระองค์ในวันนี้ด้วยแล้ว ยิ่งเป็นที่ปลาบปลื้มยินดีของปวงข้าพระพุทธเจ้าเหล่าทหารหาที่เปรียบมิได้ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยเหล่าทหารมหาดเล็กราชวัลลภและทหารรักษาพระองค์ทุกนาย ขอถวายสัตย์ปฏิญาณต่อหน้าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั่วทุกสารทิศว่า หากจะมีอริราชศัตรูหมุ่ยกมาแผ้วพาลให้เป็นทีระคายเคืองเบื้องพระยุคลบาท และราชบัลลังก์ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายพร้อมอยู่เสมอที่จักยอมถวายชีวิตเป็นราชพลี ขจัดภัยพิบัติทั้งหลาย เพื่อเกิดทุนรักษาไว้ซึ่งพระบารมีและพระบรมเดชานุภาพให้ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงดำรงพระเกียรติยศแผ่ไพศาล ทรงเป็นมิ่งขวัญที่เคารพรักของข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย และของประชาชนชาวไทยทุกคนตลอดไป พร้อมกับสัจวาจานี้ ข้าพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยเหล่าทหารมหาดเล็กราชวัลลภ และทหารรักษาพระองค์ทั้งสามเหล่าทัพ ขอพระราชทานกราบบังคมทูลถวายพระพรชัย ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลพิภพ ตลอดจนพระสยามเทวาธิราช จงดลบันดาลประสิทธิ์ประสาทพร ให้ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถตลอดทั้งพระบรมราชจักรีวงศ์ทุกพระองค์ จงทรงพระเกษมสำราญปราศจากโรคาพาธ อุบัติวันตราย ให้ทรงพระเจริญ พระชนมายุยิ่งยืนนาน สถิตเสถียรในมไหศวรรยราชสมบัติ เจริญจำรัสด้วยพระเกียรติคุณ อุดลยศปรากฏขจรไปทั่วทิศานุทิศ สรรพปัจจามิตรจงพ่ายแพ้แต่พระบารมี เพื่อทรงเป็นศรีสง่าแก่รัฐสีมาอาณาจักร ทรงเป็นร่มโพธิ์ทองของปวงข้าพระพุทธเจ้า และประชาชนชาวไทย ตลอดกาลนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

คำปฏิญาณตน^(๑)
ของทหารรักษาพระองค์
แต่
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า(กล่าวยศ, นาม ของผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณต่อใต้ฝ่า
 ละอองธุลีพระบาทว่า

ข้าพระพุทธเจ้า จักยอมตาย เพื่อรักษาไว้ ซึ่งพระบรมเดชานุภาพ แห่งพระมหา-
 กษัตริย์เจ้า

ข้าพระพุทธเจ้า จักจงรักภักดี และถวายความพลอดภักย์ แต่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท
 จนชีวิตหาไม่

ข้าพระพุทธเจ้า จักเชิดชูและรักษาไว้ ซึ่งเกียรติยศ เกียรติศักดิ์ ของทหารรักษา
 พระองค์ ทั้งจะปฏิบัติตนให้เป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยของใต้ฝ่าละอองธุลี
 พระบาททุกประการ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

(๑) ถ้อยคำและอักขรวิธีตรงตามต้นฉบับ

พระบรมราชาวาท

พระราชทานแก่ทหารรักษาพระองค์

ในพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตน และสวนสนามของทหารรักษาพระองค์

วันพฤหัสบดี ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๔

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มาอยู่ในท่ามกลางเหล่าทหารรักษาพระองค์และได้เห็นความพร้อมเพรียงเป็นสง่าของทหารทั้งสามเหล่าทัพ ในพิธีตรวจพลสวนสนามวันนี้ ขอขอบใจในไมตรีจิตของทุกคน และขอสนองพรกับทั้งไมตรีจิตนั้นด้วยใจจริงเช่นเดียวกัน

คำมั่นสัญญาที่ได้กล่าวปฏิญาณเมื่อครั้งนั้น ข้าพเจ้าถือว่าเป็นสัจวาจาที่มีความสำคัญลึกซึ้ง ซึ่งแสดงว่าทุกคนมีความจงรักภักดีในชาติไทย และมีเจตนาอันแน่วแน่ ที่จะปฏิบัติหน้าที่รับใช้ประเทศชาติจนสุดความสามารถ ด้วยความเสียสละ และด้วยชีวิต การยึดถือปฏิบัติเช่นนี้ย่อมเป็นเกียรติแก่ตนเองอย่างสูง เพราะเท่ากับได้ทำหน้าที่ของชายชาติทหารโดยสมบูรณ์ ตามเยี่ยงอย่างที่บรรพชนได้ประพฤติสืบต่อกันมา

ความจงรักและยึดมั่นในชาติกำเนิดอย่างแน่นแฟ้น เป็นเหตุให้คนไทยมีความสำนึกตระหนักในหน้าที่ของตน ที่จะต้องป้องกันรักษาอิสรภาพและผืนแผ่นดินให้ดำรงมั่นคงอยู่ตลอดไป ตามประวัติการณ์ที่ปรากฏมา คนไทยต่างมีชีวิตจิตใจผูกพันปรองดองกันดุจญาติพี่น้อง ไม่แยกพวกแยกเหล่า มีปรกติสามัคคีพร้อมเพรียงกันเสมอ ไม่ว่าจะทำการสิ่งใด ยามที่บ้านเมืองสงบ ก็ช่วยกันประกอบกิจการอาชีพ ทำนุบำรุงประเทศ ชาติ ศาสนา ด้วยความอดุสาหะพยายาม และความอดทนขวนขวาย สร้างสรรค์ความดีความเจริญทุกอย่าง ๆ ให้บังเกิดขึ้น เป็นสมบัติตกทอดถึงคนชั้นหลัง ยามที่บ้านเมืองมีอันตรายเดือดร้อน ก็ร่วมกันต่อสู้ข้าศึกศัตรูด้วยความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว และเสียสละอย่างเยี่ยมยอด สามารถทอตกายทอชีพเป็นชาติพลีได้ทุกเมื่อ จนประเทศชาติไทยของเรามีความสุขสมบูรณ์และร่มเย็นยั่งยืนมาถึงทุกวันนี้

ขอทหารทุกคนจงตั้งใจตั้งใจ ตั้งความปรารถนาและความมานะพยายามไว้ให้เที่ยงตรงหนักแน่นในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตน ๆ ตามแบบฉบับของคนไทย ทั้งในฐานะที่เป็นทหาร และใน

ฐานะที่เป็นประชาชนไม่ว่าจะปฏิบัติภารกิจอันใดทั้งส่วนน้อยส่วนใหญ่ ขอให้ปรารถนาประโยชน์ของชาติบ้านเมืองเป็นจุดหมายสำคัญ พยายามใช้สติอันตั้งมั่น พร้อมกับปัญญาอันกระจ่างแจ่มใส พิจารณาวินิจฉัยโดยละเอียดรอบคอบอยู่เสมอ ระวังตัวระวังใจอย่าให้ผลตกเป็นทาสของความโลภหุนจรีต ทุกคนก็จะสามารถปฏิบัติสรรพกิจการงานทุกอย่างได้โดยถูกต้องเที่ยงธรรม ให้สัมฤทธิ์ผลสมบูรณ์บริบูรณ์ตามเป้าหมาย บังเกิดประโยชน์สุขและความเจริญวัฒนาแก่ประเทศชาติได้อย่างแท้จริง

ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลพิภพ กับทั้งอำนาจแห่งความภักดีโดยสุจริตบริสุทธิ์ใจในชาติบ้านเมือง จงบันดาลให้ทหารทั้งหลายมีความปลอดภัยจากเหล่าศัตรูหมู่ร้าย และอุปัทวันตรายทั้งปวง มีความเข้มแข็งสมบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลเลิศได้ทุก ๆ ประการ ทั้งขอให้ประสบความสำเร็จ ความเจริญ ความมีชัยชนะ พร้อมทั้งความสำเร็จในสิ่งที่พึงประสงค์ จงทั่วกันทุกคน

คำกราบบังคมทูล

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

กราบบังคมทูลถวายพระพรชัยมงคล ในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา

วันเสาร์ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๔

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

บัดนี้ถึงศุภมงคลสมัย ที่วันพระบรมราชสมภพเวียนมาบรรจบครบรอบปีอีกวาระหนึ่ง เป็นคราวซึ่งข้าพระพุทธเจ้า เหล่าพระบรมวงศานุวงศ์ บังเกิดความปิติปราโมทย์เป็นล้นพ้น ที่จะได้มาประชุมกันเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายพระพรชัยมงคล และสำแดงความสวามิภักดิ์ในใต้เบื้องพระยุคลบาท

ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายสำนึกตระหนกอยู่เป็นนิตย์ว่า การที่พสกนิกรไทยทุกเชื้อชาติ ศาสนาและฐานะอยู่ร่วมกันมาได้โดยสวัสดิ มีความผาสุกร่วมเย็นทั่วหน้ากัน นั้น เหตุสำคัญยิ่งกว่าอื่นใดก็เพราะได้อาศัยพระบารมีแห่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ที่ทรงตั้งมั่นอยู่ในธรรมจริยา ปกเกล้าปกกระหม่อมอยู่เข้าค้ำ คุณธรรมอันเป็นพื้นฐานแห่งพระราชจริยาสาธูปฏิบัติทั้งนั้นมีเป็นเอนกประการ เกินกว่าที่จะกล่าวขานได้ถ้วนทั่วในเวลาอันจำกัด ในวาระเฉลิมพระชนมพรรษาปีนี้ ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานยกขึ้นอ้างถวายเป็นราชสดุดีเฉพาะเพียงประการเดียวคือ “การณวสิกตา” ความเป็นผู้อยู่ในอำนาจของเหตุ หมายความว่า เป็นผู้ถือเหตุผลอันถูกต้องโดยธรรม ถือกระทำอันเหมาะสมอันควรและจำเป็นโดยฐานะหน้าที่ เป็นกฎเกณฑ์และแบบแผนแห่งการประพฤติปฏิบัติ ไม่ยอมฝ่าฝืนกระทำให้ออกนอกเหตุผลไปเพราะอัตตาริปีไต่ย หรือโลภาริปีไต่ย เหตุที่ทรงสมบูรณด้วยคุณธรรมข้อนี้ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทจึงมีพระราชหฤทัยอันเที่ยงตรง ดำรงมั่น ไม่ทรงหวาดหวั่นด้วยอารมณ์ทั้งปวง ทั้งมีพระวิริยะอุตสาหะ และพระขันติอดทนอย่างเยี่ยมยอด ในการประกอบพระราชกิจจานุกิจให้บรรลุศุภผล ยังให้ไพร่ฟ้าประชาชนทุกถิ่นทั่วพระราชอาณาจักร แม้ที่สำนักในทูลสถานห่างไกลกันดารต่างพันธุ์เผ่า ได้รับพระมหากรุณาปกเกล้าฯ ถ้วนทั่วหน้า ให้มีความผาสุกและความเจริญก้าวหน้าตามควรแก่อัตภาพ คนไทยจึงรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวได้ทั้งชาติโดยสามัคคีธรรม

ในมงคลวาระอันอุดมนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอพระราชทานตั้งสัตยาธิษฐานถวายชัย-
มงคล ขออำนาจแห่งพระรัตนตรัยอันเป็นอติศัษย์บุญเขต และเทวดาเทพทั้งมวลผู้ปกปักรักษาคุ้มครองรัฐสภา
อาณาจักรไทย มีพระสยามเทวาธิราชเป็นอาทิ กับทั้งพระบรมเดชานุภาพแห่งสมเด็จพระบูรพมหาก
ษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์ จงอภิบาลรักษาได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเป็นเนืองนิตย์ บันดาลให้ทรง
พระเกษมสุขปราศจากโรคพาธอุบัติวันตรายทุกประการ ทรงชานะแก้ศัตรูหมู่มุขและอุปสรรค
ทั้งปวงด้วยพระวิริยภาพอันไพบุล ขอพระเกียรติคุณอดุลยานุภาพจงแผ่ไพศาลไปทั่วทิศานุทิศ
มีพระราชประสงค์จำนงใดจงสัมฤทธิ์ดังพระราชหฤทัย สถิตสถาพรในมไหสุรยสมบัติ เป็นมิ่งขวัญ
ร่มเกล้าแห่งปวงข้าพระพุทธเจ้าที่ยืนไปตลอดกาลนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

คำกราบบังคมทูล^(๑)

ของ

นายกรัฐมนตรี^(๒)

ถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา

วันเสาร์ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๔

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ณ ศุภวาระมหามงคลอุดมแห่งวันบรมราชสมภพที่เวียนมาบรรจบครบรอบปีอีกวาระหนึ่ง ข้าพระพุทธเจ้าในนามของคณะรัฐมนตรี ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ และพลเรือนใฝ่ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสน้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวายความชื่นชมโสมนัสในพระบุญญาบารมีที่ทรงเจริญพระชนมายุสมบูรณด้วยพระพลานามัย ไร้โรคอาพาธ อุบัติวันตรายทั้งปวง ทรงสถิตเป็นร่มฉัตร ค้ำเกล้าแก่เหล่าข้าพระพุทธเจ้ามาโดยสวัสดิ์

ในรอบปีที่ผ่านมา แม้สถานการณ์บ้านเมืองจะแปรปรวนไปด้วยภาวะแวดล้อมนาห้การแต่ภาวการณ์นั้นมิสามารถหยุดยั้งพระราชปณิธานอันแรงกล้าที่จะทรงประกอบพระราชกรณียกิจจรุดหน้า กอปรด้วยพระเมตตา อุดสาหกรรม เสียดสละและอดทนต่อความเหน็ดเหนื่อยทั้งมวล เพื่อทรงมุ่งมั่นช่วยเหลือเกื้อกูล แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของพสกนิกรให้ได้มีอาชีพเลี้ยงตัวเอง และมีความอยู่ดีกินดีโดยเท่าเทียมกัน โครงการพัฒนาและการช่วยเหลือตามพระราชดำริจึงได้ขยายขอบเขตกว้างขวางออกไป นับจำนวนขณะนี้ได้กว่า ๒๐๐ โครงการ แบ่งตามประเภทสาขาต่าง ๆ ได้ดังนี้ ด้านการศึกษา ปศุสัตว์ การแพทย์ การพัฒนาที่ดิน การจัดหมู่บ้าน การเกษตรและส่งเสริมอาชีพ และด้านการชลประทานปัจจุบันมีโครงการที่แล้วเสร็จ และส่งผลให้ราษฎรได้รับประโยชน์ในการเพาะปลูกอย่างเต็มที่ถึงแปดแสนหกหมื่นแปดพันเจ็ดร้อยหกสิบไร่ และถ้าโครงการที่กำหนดไว้ในปี ๒๕๒๔ เสร็จสิ้นลงเมื่อใด ก็จะมีพื้นที่ที่จะให้ประโยชน์เพิ่มขึ้นอีกถึงกว่า ๕๑ ล้านไร่ ราษฎรจะสามารถทำการเพาะปลูกได้มากขึ้นอย่างมหาศาล

(๑) ถ้อยคำและอักขรวิธีตรงตามต้นฉบับ

(๒) พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

ตามโครงการตามพระราชดำรินี้ มีอยู่หลายโครงการที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ทรงเน้นในเรื่องการฝึกอบรม เพื่อให้ประชาชนได้รู้จักวิธีการเพาะปลูกที่ทันสมัย อันได้แก่โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาปลวกแดง จังหวัดระยอง เป็นต้น แม้ในพื้นที่ที่รกร้างว่างเปล่าซึ่งที่ดินไม่สามารถทำประโยชน์ทางการเกษตรได้อีก ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท มิได้ทรงละเว้นที่จะส่งเสริมให้พื้นที่ดินเหล่านั้น มาใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด ดังกรณีการวิจัยดินพรุที่จังหวัดนราธิวาส หากสำเร็จตามแผน ก็จะสามารถพัฒนาเนื้อดินได้ในพื้นที่อีกสามแสนกว่าไร่

โครงการตามพระราชดำริริเริ่มที่ข้าพระพุทธเจ้าได้พรรณนามานี้ สำเร็จได้ก็ด้วยพระปรีชาสามารถ อันเป็นอัจฉริยะในเชิงวิเคราะห์ปัญหา กอปรด้วยพระราชวิจารณ์ญาณอันสุขุมคัมภีรภาพทุกขั้นตอน ทรงมุ่งมั่นในพระราชกิจอย่างจริงจัง และทรงติดตามผลด้วยทรงใฝ่พระราชหฤทัยไม่ลดละ ในทัศนะของนักวางแผน นักเศรษฐศาสตร์ และนักสังคมศาสตร์ ตลอดจนนักวิชาการในแขนงต่าง ๆ จึงเป็นที่ยอมรับกันโดยพร้อมเพรียงว่าเป็นโครงการที่สอดคล้องด้วยหลักทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติยิ่งนัก และสอดคล้องกับแผนพัฒนาชนบท ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ เพื่อสนองพระมหากรุณาธิคุณ แห่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ที่ทรงมีความห่วงใยในประชาชน และประเทศชาติอย่างใหญ่หลวง รัฐบาลจึงได้จัดตั้งกลไกของรัฐ เพื่อรับสนองโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้ได้ดำเนินไปอย่างมีระบบ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ดังพระราชหฤทัยปรารถนา

ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ผู้ทรงพระมหากรุณาธิคุณสูงสุดแก่ประชาชนชาวไทยข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายตระหนักและซาบซึ้งในพระราชศรัทธาจริยวัตร สมตามทศพิธราชธรรม ประเพณี ที่ทรงประกอบเพื่อพสกนิกรตลอดมา ทรงมุ่งจรรโลงใจ ให้ประชาชนตระหนักถึงเป้าหมายแห่งชาติ มีความรับผิดชอบต่อสังคม และเสริมสร้างสามัคคีขึ้นในชาติ ก็เพื่อความเจริญสุขสมบูรณ์ ของประชาชน และประเทศชาติ เป็นที่ตั้ง

ในมหามงคลวโรกาสนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอพระราชทานพระบรมราช-
 วโรกาส น้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อม ถวายสัตยาธิษฐาน ด้วยความจงรักภักดีเป็นที่ยิ่งว่า
 จักปกปักรักษาเอกราชอธิปไตยของชาติ เทิดทูนราชบัลลังก์ และสนองพระราชปณิธาน
 อันประเสริฐสุด โดยสุดกำลัง กับขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส อัญเชิญอนุภาพยิ่ง
 ใหญ่แห่งคุณพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ อนุภาพยิ่งใหญ่แห่งพระบุญญาธิการ
 สมเด็จพระบูรพมหากษัตริย์ราชเจ้า อีกอนุภาพยิ่งใหญ่แห่งพระราชกุศลบุญราศี ที่
 ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ทรงบำเพ็ญมา พร้อมด้วยอนุภาพแห่งพรหมเทพที่พิทักษ์สยาม
 ประเทศ ได้เป็นกุศลเหตุ นำให้เกิดพระพรชัยมงคลครบถ้วนทุกประการ ทรงพระเจริญ
 ยั่งยืนนานในมหाराไชยศวรรย์ เสด็จสถิตเป็นมิ่งขวัญร่มเกล้าเหล่าข้าพระบาท ให้เป็นสุข
 เข้มแข็ง สามารถเอาชนะอธรรมทั้งหลายทั้งปวง ยังให้พร้อมสามัคคี นำไทยลุล่วงถึงความ
 เจริญความสวัสดิ์ ความสงบสุข ห่างทุกข์ทั้งสิ้น ควรแก่ความเป็นแผ่นดินแห่งพระบวรพุทธ
 ศาสนาอย่างแท้จริง ยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

คำถวายพระพรชัยมงคล^(๑)

ของ

พลอากาศเอก หะริน หงสกุล

ประธานรัฐสภา

ถวายพระพรชัยมงคลในการพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา

วันเสาร์ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๔

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

เนื่องในศุภมงคล วันเฉลิมพระชนมพรรษาของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเวียนมาบรรจบครบรอบปี บรรดาข้าพระพุทธเจ้าเหล่าสมาชิกวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร ในนามของพสกนิกรทั่วทุกจังหวัด ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูลถวายพระพรชัยด้วยน้ำใจจงรักภักดี

เมื่อประมาณเจ็ดร้อยปีที่ล่วงมา หลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงตอนหนึ่งมีความว่า

“ในปากประตูมีกระดิ่งอันหนึ่งแขวนไว้หั้น ไพร่ฟ้าหน้าปก กลางบ้านกลางเมือง มีถ้อยมีความเจ็บท้องข้องใจ มันจักกล่าวถึงเจ้าถึงขุนบไ้ไร่ ไปลั่นกระดิ่งอันท่านแขวนไว้ พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองได้ยินเรียก เมื่อถามสวนความแถมั้น ไพร่ในเมืองสุโขทัยนี้จึงชอบ”

ครั้นกรุงรัตนโกสินทร์ใกล้จะครบสองร้อยปี สมเด็จพระบรมมิกมหาราชาราชราชพระองค์นี้ หาได้ทรงแขวนกระดิ่งไว้ที่ประตูพระตำหนักจิตรลดาก็ไม่ แต่ได้เอาพระราชหฤทัยสอดส่องทุกข์สุขของพสกนิกร เสด็จแรมรอนไปทั่วทุกจังหวัด เพื่อทรงบำบัดบรรเทาทุกข์จนถึงตัวราษฎร พุดกันง่าย ๆ ว่าทรงบริการจนถึงหัวกระไดบ้าน ตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง โดยมีได้ทรงห่วงถึงภัยอันตรายและความลำบากส่วนพระองค์ แม้จะมีได้สร้างและเสวยตั้งบทธาเศียรวาทที่ว่า

(๑) ถ้อยคำและอักขรวิธีตรงตามต้นฉบับ

“เพียงครู่ประทับและจะเสวย	พระกระยา ณ ราวไพร
ถับถึงระหัดอุปติภัย	พระกระยาก็กว้างลง
จอมภพนางคัมภีร์	เพราะพระมีพระจำนง
ราชฎีร์ร้อนไฉนพระจะประสงค์	เสวยสุข เสด็จพลัน
จอมนางบ่เคยบ่มีจะคลาด	ณ พระบาทไม่แผกผัน
บันโดยเสด็จบทลัญช์	มิเสวยมิโสจรสรง”

พระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า

“ราชฎีร์เขาเสี่ยงภัยมากกว่าเราหลายเท่านี้
เพราะเขาต้องอยู่ที่นั่น เขายังอยู่กันได้ แล้วเราจะขลาด
แม้แต่จะไปเยี่ยมเยียนทุกข์สุขเขาเจียวหรือ”

และอีกตอนหนึ่ง

“เมื่อเร็ว ๆ นี้ไปบนภูเขา แล้วก็ทราบว่าคุณที่รู้จัก
มานานเป็นคนชาวเขา เขาไม่สบาย ไม่มาพบ จึงส่งเฮลิคอปเตอร์
ไปรับ และได้ส่งโรงพยาบาลในวันนั้นเอง ก็ได้ช่วยชีวิตเขา”

น้ำพระราชหฤทัยอย่างนี้กระมัง ที่นักข่าวต่างประเทศเอาไปเขียนในนิตยสารที่แพร่
ไปทั่วโลกว่า

“ในบรรดากษัตริย์ของประเทศต่าง ๆ ในโลก
ซึ่งมีอยู่ ๒๕ พระองค์นั้น ไม่มีพระองค์ใดที่ได้ทรงทำงานหนัก
เท่าพระมหากษัตริย์ไทยพระองค์นี้”

และเมื่อที่ปรึกษาของธนาคารโลก มาศึกษาเรื่องทรัพยากรน้ำ หลังจากได้เฝ้าทูล
ละอองธุลีพระบาทแล้ว ได้อุทานว่า “ช่างเหลือเชื่ออะไรเช่นนั้น ที่พระมหากษัตริย์ไทยจะรู้
สภาพชีวิตของราษฎรอย่างละเอียดลออถึงเพียงนี้”

ก็จะไม่ทรงทราบอย่างไรเล่า ในเมื่อหนึ่งปีที่แล้วมา ได้เฝ้าละอองธุลีพระบาทประทับ
อยู่ในกรุงเทพฯ เพียง ๒๐๖ วัน ส่วนอีก ๑๕๕ วัน ได้ทรง

“บุกป่าและฝ่ายาก	ทิวาภาวิติจร
แรมวังนिरาทร	สุขทุกข์ฤยลยิน”

ข้าพระพุทธเจ้าเข้าใจดีว่านอกจากจะทรงรักประชาชนดังพระพุทธภาษิตที่ว่า

“ปุตุตถกั วีย ราชาน โปช รกขนตุ สพุพพา ความว่า พระราชาทรงรักษาประชาราษฎร์
ตั้งบิดารักษาบุตรทุกเมื่อ” แล้ว ยังทรงเป็นกันเองกับราษฎรอย่างที่ประธานองคมนตรีเคยเล่า
ว่า “ผู้เฒ่าคนหนึ่งร้องบอก พ่อหลวงครับ วันหลังนิมนต์มาเยี่ยมผมอีกนะ”

ได้รับสั่งตอบไปด้วยพระอารมณ์ขันว่า “มาซิ ถ้าไม่ติดกิจนิมนต์ที่อื่น”

ประชาชนคนไทยมีความเข้าใจเป็นอย่างเดียวกันคือ ไม่ว่าจะการเมืองจะผันแปรไป
ทางไหน ไม่ว่าจะใครจะมาเป็นรัฐบาล ผู้ที่อยู่ข้างประชาชนตลอดเวลาก็คือใต้ฝ่าละอองธุลี
พระบาท

ฝนแล้งก็ต้องขอฝนหลวง น้ำท่วมก็ต้องเสด็จไปแก้ไข ป่าไม้ก็ต้องทรงปลูก ลูกเจ็บ
ก็ต้องแพทย์หลวงรักษา กุ้งปลาก็ต้องทรงปล่อย เลิกฝิ่นบนดอยก็ต้องทรงช่วยชาวเขาทำกิน
ปฏิรูปที่ดินก็ไม่พ้นพระราชภาระ ทุกเรื่องที่จะทำให้ราษฎรร่มเย็น ล้วนแล้วแต่เป็น “โครงการ
ตามพระราชดำริ” ทั้งนี้ จนมีผู้สงสัยว่า ถ้าไม่มีโครงการตามพระราชดำริแล้วไซ้
ราษฎรไทยจะอยู่กันได้อย่างไรหนอ

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเล่าถึงการปลูกบัวในสระที่พระตำหนัก
ว่า “ปลูกไม่ได้เลย เพราะพระเจ้าอยู่หัวท่านทรงเลี้ยงปลาเต็มไปหมด ท่านบอกเมื่อเกิด
ข้าวยากหมากแพง ปลาใช้กินได้” และทรงเล่าต่อไปว่า “เรื่องจะขอสร้างหรือต่อเติมอะไร
ทำอะไรให้สวยนี้ พระเจ้าอยู่หัวท่านรับสั่งว่าเสียเงิน เอาไว้พัฒนาแหล่งน้ำ”

“นาฬิกาเรือนทองท่านก็ไม่ชอบ ตกลงเสด็จออกเสด็จทวิสิทก์นาฬิกาเหล็กนั้น เสด็จ
ลงเรือใบก็นาฬิกาเหล็กเรือนนั้น”

และที่นราธิวาส สมเด็จพระนางเจ้าฯ ทรงเล่าว่า “คนแก่ตาบอดเข้ามาจุมพินหน้าข้างพระเจ้าอยู่หัว
แล้วร้องว่า “ทำไมเป็นอย่างนี้ ดิกระทั่งแม่กับคนอิสลาม” พระเจ้าอยู่หัวรับสั่งว่า “ทำไมเขา
ต้องแบ่งด้วยว่าเรานี้ดีแม้กระทั่งกับคนอิสลาม ทุกคนเป็นคนไทยเหมือนกันหมด”

ทำให้ข้าพระพุทธเจ้านึกถึงโคลงที่ว่า

อิสลาม, พราหมณ์, คริสต์, แท้
ร่วมแผ่นดินเดียวใน
ร่วมกษัตริย์ร่วมฉัตรชัย
ร่วมชะตากรรมลี้

คือไทย
ขณะนี้
เผชิญทุกข์ สุขแล
หลีกเลี่ยงได้เ็นหนอ

ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานสรุป ด้วยวาตะของพระอริยสงฆ์องค์หนึ่ง คือ พระราชสังวรวิมลเถร หรือหลวงปู่โต๊ะ วัดประดู่ฉิมพลี ท่านว่า

“คนโง่ ถึงจะไม่รู้ว่าพระมหากษัตริย์องค์นี้เป็นอย่างไร”

“ต้องดูซิ ว่าทำไมท่านถึงได้มาเกิดที่นี่ ท่านมีแต่ให้ ให้บ้าน ให้เมือง ท่านไม่มีเอาเลย ทำไมท่านถึงทำอย่างนั้นเสมอต้นเสมอปลาย ก็ต้องแสดงว่าท่านเป็นผู้ที่จิตชำระสะอาดมากแล้ว”

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖ ว่า

“องค์พระมหากษัตริย์ดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้”

ข้าพระพุทธเจ้าบรรดาสมาชิกรัฐสภา ขอถวายสัจจวาจาว่า ตราบใดที่ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายยังมีลมหายใจอยู่ ตราบนั้นจะไม่ยอมให้ผู้หนึ่งผู้ใดล่วงละเมิดเป็นอันขาด เพราะเหตุตั้งที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้ทรงพระนิพนธ์ไว้ว่า

“ผู้ใหญ่ในแว่นแคว้น	คือรา ชาแล
ผู้บำบัดทุกข์ประชา	ช่วยเกื้อ
เป็นประมุขนาครา	ในรัฐ
ทรงทศพิชธรรมเอื้อ	ราชฎีให้สวัสดิ์”

ขออานุภาพแห่งพระรัตนตรัย อันเป็นนิริตติยบุญเขต และพระเดชเดชาแห่งพระสยามเทวาริราชผู้ปกป้องชาติไทย สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในจักรวาล ช่วยอภิบาลรักษาใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชชนนี และทุกพระองค์ในมหาจักรีบรมราชวงศ์ ทรงมีพระชนมายุยืนนาน ทรงพระเกษมสำราญอยู่เป็นนิตย์ ทรงสถิตในสิริราชสมบัติแห่งสยามรัฐสีมา พระบรมราชกฤษฎีกาภินิหาร แผลไพศาลทั่วทิศานุทิศ ขอทุกสิ่งจงสัมฤทธิ์ดังพระราชหฤทัยปรารถนา ทรงแผ่พระราชอาณาคุ้มครองเกล้าชาวไทยตลอดนิจรันดรกาล

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า พลอากาศเอก หะริน หงสกุล

ประธานรัฐสภา

ข้าพระพุทธเจ้า พร้อมด้วยเหล่าทหารมหาดเล็กราชวัลลภและทหารรักษาพระองค์ ทหารบก ทหารเรือ และทหารอากาศ ทุกคน ต่างตั้งมั่นในพระมหากษัตริย์คุณ นับแต่วาระแรกที่ได้ทราบว่าได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเสด็จมาทรงเป็นองค์ประธานเพื่อพระราชทานวโรกาสให้ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ได้เข้าเฝ้าต่อหน้าพระพักตร์ในวันนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอถวายสัตย์ปฏิญาณตนยืนยันทบเบื้องพระยุคลบาท ณ ที่นี้ว่า ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายพร้อมอยู่เสมอที่จักยอมถวายชีวิตเป็นราชพลี ขจัดภัยทั้งหลาย เพื่อเกิดบูรณรักษาไว้ซึ่งพระบารมี และพระบรมเดชานุภาพ จะประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นทีไว้วางพระราชหฤทัยของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทในการป้องกันพระราชอาณาจักร ชำรงรักษาเอกราชและอธิปไตยของชาติอย่างสุดกำลังความสามารถ ทั้งจะขอชำระไว้ซึ่งเกียรติยศ เกียรติศักดิ์ ของทหารรักษาพระองค์ตลอดไป

พร้อมสัจจวาจานี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมเกล้าขอน้อมกระหม่อมกราบบังคมทูลถวายพระพรชัยขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย พระสยามเทวาธิราช ตลอดจนพระบรมเดชานุภาพแห่งอดีตพระมหากษัตริย์ราชเจ้า ได้โปรดอภิบาล บำรุงรักษาใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ตลอดจนทั้งพระบรมราชจักรีวงศ์ทุกพระองค์ จงทรงพระเกษมสำราญ ปราศจากโรคพยาธิอุปัทวันตรายทั้งปวง พระเกียรติยศปรากฏไปทั่วทิศานุทิศ สรรพปัจฉามิตรจงพ่ายแพ้แก่พระบารมี ให้ทรงเจริญพระชนมายุยิ่งยืนนาน สถิตในสิริราชสมบัติ ทรงเป็นศวตฉัตรร่มเกล้าของปวงข้าพระพุทธเจ้าและปวงประชาชนชาวไทยตลอดกาล

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

พระบรมราชาวาท

พระราชทานแก่ทหารรักษาพระองค์

ในพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตน และสวนสนามของทหารรักษาพระองค์

วันศุกร์ ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๕

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดียิ่งนัก ที่ได้มาอยู่ในท่ามกลางเหล่าทหารรักษาพระองค์ และได้เห็นความพร้อมเพรียงเป็นสง่าของทหารทั้งสามเหล่าทัพ ในพิธีตรวจพลสวนสนามวันนี้ ขอขอบใจในไมตรีจิตของทุกคน และขอสนองพรกับทั้งไมตรีจิตนั้นด้วยใจจริงเช่นเดียวกัน

คำมั่นสัญญาที่ได้กล่าวปฏิญาณเมื่อครั้งนั้น ข้าพเจ้าถือว่าเป็นสัจวาจาที่มีความสำคัญและมีความหมายลึกซึ้ง ซึ่งแสดงว่าทุกคนมีความจงรักภักดีในประเทศชาติอย่างแนบแน่น และมีเจตนาอันแน่วแน่ ที่จะปฏิบัติหน้าที่รับใช้ประเทศชาติโดยเต็มความสามารถ ด้วยความเสียสละและด้วยชีวิต

ความจงรักภักดีในชาติ นั่น คือความสำนึกตระหนักในความเป็นไทย ในอิสรภาพ และในหน้าที่ที่จะธำรงรักษาชาติประเทศไว้ให้เป็นอิสระมั่นคง ตามประวัติกาลที่ปรากฏมา ความภักดีในชาติทำให้คนไทยมีชีวิตจิตใจผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่แยกพวกแยกเหล่า มีปรกตีสามัคคีพร้อมเพรียงกันเสมอ ไม่ว่าจะทำการสิ่งใด ยามที่บ้านเมืองมีความสงบ ต่างก็ช่วยกันประกอบการอาชีพ ทำนุบำรุงประเทศ ชาติ ศาสนา ด้วยความอุตสาหะพยายามและความเข้มแข็งอดทน สรรค์สร้างชาติความเจริญทุก ๆ อย่าง ให้บ้านเมืองเกิดความสุขความร่มเย็นและความมั่งคั่งสมบูรณ์ ยามที่บ้านเมืองมีศึกสงคราม ก็ร่วมกันต่อสู้ข้าศึกศัตรูด้วยความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว สามารถทอศอกทอศัพเป็นชาติพลีได้ทุกคนทุกเมื่อ เพื่อรักษาผืนแผ่นดิน อิสรภาพ และความสุขความเจริญ ให้มั่นคงธำรงอยู่สืบทอดถึงคนข้างหลัง

บ้านเมืองของเราเวลานี้ พุดได้ว่าอยู่ในความสงบ แต่ก็ไม่เป็นปรกติหนัก เพราะมีภัยอันตรายบีบคั้นคุกคามอยู่รอบด้าน ทุกคนจำเป็นต้องระวังตัวให้มาก และต้องปฏิบัติตนปฏิบัติงานให้กวดขันเข้มแข็งยิ่งขึ้นเป็นพิเศษ ทุกฝ่ายจะต้องพยายามเร่งรัดสร้างเสริมความเจริญ

มั่นคงทุก ๆ ด้านให้แก่บ้านเมือง พร้อมกับฝึกกำลังแห่งความสามัคคีและความกล้าหาญเสียสละให้พร้อมพรัก เพื่อต่อสู้ก้ำจัดภัยต่าง ๆ ที่คุกคามอยู่ควบคู่กันไป จึงจะรักษาความมั่นคงปลอดภัยของตนเองและของบ้านเมืองให้แน่นหนาถาวรได้ ทหารทั้งหลายจงตั้งใจตั้งใจให้เที่ยงตรงและหนักแน่น ในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตน ๆ ให้พร้อมเพรียงเข้มแข็งที่สุด ไม่ว่าจะมีการระหน่ำที่อันใด ทั้งส่วนใหญ่และส่วนน้อย ขอให้ปรารถนาประโยชน์ของชาติบ้านเมืองเป็นจุดหมายอันสูงสุด ใช้สติที่มั่นคงและใช้ปัญญาที่กระจ่างแจ่มใสปราศจากอคติ พิจารณาวินิจฉัยโดยละเอียดรอบคอบ ระมัดระวังตัวอยู่เสมอมิให้ลุ่มหลง ตกไปเป็นทาสของความโลภทุจริต และความลี้มตัวลี้มชาติ ทุกคนก็จะสามารถทำการทุกอย่างให้ถูกต้องเที่ยงธรรมได้ ด้วยความกล้าหาญและมั่นใจ จนสัมฤทธิ์ผลสมบูรณ์บริบูรณ์ตามจุดประสงค์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์เป็นความเจริญมั่นคงของประเทศชาติยั่งยืนไป

ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลพิภพ กับทั้งอำนาจแห่งความภักดีโดยบริสุทธิ์ใจในชาติบ้านเมือง จงบันดาลให้ทหารทั้งหลายมีความปลอดภัยจากข้าศึกศัตรู และอุปัทวภัยทั้งปวง ให้มีความเข้มแข็งสมบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังแห่งสติปัญญา สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลเลิศได้ทุกอย่าง ให้ประสบแต่ความสุข ความเจริญ ความมีชัยชนะ พร้อมทั้งความสำเร็จในสิ่งพึงประสงค์ทุก ๆ ประการจงทั่วกัน

คำกราบบังคมทูล

ของ

ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี

ถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๒๕

ณ ศาลาศิริราช

วันเสาร์ ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๒๕

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ในนามของคณะองคมนตรี คณะรัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการทหาร ตำรวจ และพลเรือน พร้อมทั้งภรรยา และหมู่คณะต่าง ๆ บรรดาที่มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทอยู่ ณ ที่นี้ ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูลพระกรุณา สำนแดงความปลื้มปีติปราโมทย์ ในมหามงคลสมัยที่วันพระราชสมภพของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ได้เวียนมาบรรจบครบรอบอีกวาระหนึ่ง ในวันที่ ๕ ธันวาคม ศกนี้

ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายสำนึกตระหนักอยู่ตลอดเวลาว่า การที่บ้านเมืองไทยมีความมั่นคงเป็นปึกแผ่น และปวงประชาชาวไทยตลอดพระราชอาณาเขต ทุกเชื้อชาติศาสนาและฐานะอยู่ร่วมกันได้โดยสวัสดิด้วยสามัคคีธรรมนั้น ก็ด้วยพระบารมีแห่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ที่ทรงแผ่พระมหากรุณาพระราชทานแก่พสกนิกรโดยเสมอหน้ามิได้มียกเว้น เห็นประจักษ์ได้จากพระราชกิจน้อยใหญ่ที่ทรงพระราชอุทิศสาธุปฏิบัติบำเพ็ญตลอดต่อเนื่องมา นับแต่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ กับโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามพระราชดำริ ด้วยพระราชหฤทัยที่เต็มเปี่ยมไปด้วยเมตตาคุณธรรม ปรารถนาที่จะให้ประชาราษฎรอยู่เย็นเป็นสุขและพ้นทุกข์ยากไร้ ประชาชนทุกถิ่นทั่วพระราชอาณาจักร จึงได้รับพระมหากรุณาปกเกล้าปกกระหม่อมถ้วนทั่วหน้า มีความผาสุกและเจริญก้าวหน้าตามควรแก่อัตภาพ พระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อพสกนิกรชาวไทยนั้น จึงมีเป็นอนันต์ประการเกินกว่าที่จะพรรณนาได้ กล่าวได้ว่าทุกสิ่งทุกประการที่ทรงกระทำล้วนเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของอาณาประชาราษฎรชาวไทยทั้งสิ้น พระมหากรุณาธิคุณคุ้มเกล้า

คุ้มกระหม่อมดั่งพรรณานามนี้ จึงผูกพันดวงใจของชาวไทยทั้งชาติให้สนิทแนบแน่นอยู่ในใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ด้วยความจงรักภักดีอันเปี่ยมล้นไปด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณดั่งนั้น เมื่อทุกคนได้ทราบข่าวว่าได้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงพระประชวร ก็พากันอาวรณ์ร้อนใจคอยฟังข่าวอยู่ทุกเวลา และในทุก ๆ ทางที่จะทราบได้ ครั้นได้ทราบข่าวว่าทรงพระเกษมสำราญดีขึ้นเป็นลำดับ จึงค่อยคลายความกังวล จนมาได้เห็นใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท มีพระพลานามัยยิ่งสมบูรณ์ ปรากฏแก่ตาข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายในวันนี้ ทำให้เกิดความโสมนัสยินดีอย่างหาที่สุดมิได้

ในวาระอันเป็นอุดมมงคลนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายจึงขอถวายสัตย์ปฏิญาณสนองพระราชปณิธานของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายจักกระทำให้แต่ความดี ละเว้นจากความชั่วบาปทั้งหลายทั้งปวง จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้วยความมีน้ำใจเมตตากรุณาต่อกัน เสริมสร้างสามัคคีธรรมในชาติขึ้น กับขอพระราชทานตั้งสัตยาธิษฐานถวายพระพรชัยมงคล ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก กับทั้งพระบรมเดชาานุภาพแห่งสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์ จงอภิบาลใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท บันดาลให้ทรงพระเกษมสำราญในเร็ววัน สรรพโรคาพาธและอุปัทวันตรายทั้งปวงจงพินาศมลายสิ้น มีพระราชประสงค์จำนงใจ จงสัมฤทธิ์ดังพระราชหฤทัยปรารถนา ทรงสถิตเสถียรในมไหศวรรยสมบัติ เป็นมิ่งขวัญของเหล่าข้าพระพุทธเจ้า และปวงประชาชาวไทยตลอดไปชั่วกาลนาน

อนึ่ง ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพานบายศรี เพื่อเป็นการถวายสักการะ แด่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ในวโรกาสแห่งการสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ครบ ๒๐๐ ปี ณ วาระนี้

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

คำกราบบังคมทูล

ของ

ฯพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี

ถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา

วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๕

ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ณ ศุภวาระมหามงคลอุดมแห่งวันบรมราชสมภพที่เวียนมาบรรจบครบรอบปีในวันนี้ ข้าพระพุทธเจ้า ในนามของคณะรัฐมนตรี ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ และพลเรือน มีความปลาบปลื้มโสมนัส ที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงพระเกษมสำราญ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้วงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ได้เข้าเฝ้าถวายความจงรักภักดีในใต้เบื้องพระยุคลบาทอีกวาระหนึ่ง

ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ตระหนักชัดอยู่ในดวงจิตว่า ที่ประเทศไทยสามารถดำรงคงความเป็นเอกราชของชาติ ฝ่าฟันอุปสรรคนานัปการมาได้โดยสุขสงบ พสกนิกรทุกชาติ ศาสนา และฐานะ อยู่ร่วมกันโดยผาสูกสวัสดิ์ ก็ด้วยพระบารมีแห่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงดำเนินพระราชกรณียกิจครองแผ่นดินด้วยความเป็นธรรม มีพระราชหฤทัยดำรงมั่นด้วยขันติ และอดทน ทำนุบำรุงประชาชนด้วยพระวิริยะอุตสาหะ ทรงเหน็ดเหนื่อยตรากตรำพระวรกาย เพื่อแก้ไขสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นพอสมควรแก่อัตภาพ ทั้งนี้ด้วยพระปรีชาสามารถพระราชวิจารณ์ญาณอันสุขุม และด้วยทรงอาทรห่วงใยในพสกนิกรอย่างลึกซึ้งยากที่จะเปรียบเทียบได้ พระราชกรณียกิจทั้งหลายจึงถึงพร้อมด้วยการพัฒนาทางด้านวัตถุและการพัฒนาทางด้านจิตใจ ในการพัฒนาทางวัตถุ ทรงมุ่งมั่นในเรื่องพัฒนาที่ดินและแหล่งน้ำเพื่อประโยชน์ทางการเกษตร และความสุขสมบูรณ์ของประชาชน ทรงส่งเสริมการประกอบอาชีพและการศึกษา เพื่อแก้ปัญหาความยากจน อีกทั้งป้องกันโรคภัยนานาที่เบียดเบียนนานัปการ กับยังได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อโครงการต่าง ๆ นี้มีรัฐันสุด

ในการพัฒนาทางจิตใจ เป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนทั้งหลายว่า พระบรมราชาบาทและพระราชดำรัส ที่พระราชทานแก่พสกนิกรในวโรกาสต่าง ๆ นับแต่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ กอปรไปด้วยคติธรรมนาหนักการ ด้วยทรงมีพระราชปณิธาน จะปลูกฝังให้ไว้แก่ประชาชนเพื่อเพิ่มพูนคุณภาพของประชาชน ให้สอดคล้องกับความเจริญในด้านอื่น และในพระราชพิธีบรมวงสรวงสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า เมื่อวันที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๕ ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานหลักคุณธรรมพื้นฐาน ๔ ประการ เพื่อพระราชาราชฎารจักได้ประพฤติปฏิบัติ เป็นกิจวัตรประจำวัน จนกลายเป็นนิสัยประจำชาติ เป็นเอกลักษณ์ของคนไทยทั้งมวล มีว่าจะนับถือศาสนาใด หรือมีฐานะในทางสังคมอย่างไร อันจะยังความสงบสุข ความร่มเย็น ให้เกิดขึ้นในชาติ เพื่อโอกาสที่จะปรับปรุงพัฒนาในด้านอื่นต่อไป

พระราชวิจาร์ณญาณอันสุขุมคัมภีรภาพ สอดคล้องด้วยหลักทฤษฎีแห่งการพัฒนาและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกประการ แสดงออกซึ่งพระปรีชาสามารถอันเป็นอัจฉริยะ ยากที่จะหาผู้ใดทัดเทียมได้ พสกนิกรจึงพากันชื่นชมโสมนัส และน้อมนำให้ถวายความจงรักภักดี สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเพิ่มพูนขึ้นทุกเวลา

ในวาระอันเป็นมหามงคลนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย จึงใคร่ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส ถวายสัตย์ปฏิญาณว่า จักสนองพระราชปณิธานอันประเสริฐสุด โดยการยึดมั่นในคติธรรมพื้นฐาน ๔ ประการ ที่พระราชทานมานี้ด้วยดี และจักได้เผยแพร่ให้ทั่วถ้วนหน้าต่อไป กับขอพระราชทานถวายพระพรชัยมงคล ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก กับทั้งพระบรมเดชาานุภาพ แห่งสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช ได้โปรดอภิบาลบันดาลดลให้ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงพระเกษมสำราญ ด้วยจตุรพิธพรชัยสรรพโรคาพาธจงมลายสิ้น พระบารมีเพิ่มพูนแผ่ไปทั่วทิศานุทิศ อริราชศัตรูจงน้อมสวามิภักดิ์ ผองภัยพิบัติจงประลาต มีพระราชประสงค์ใดจงสัมฤทธิ์ ทรงสถิตยั่งยืนในรัตนราชสุริย์ เป็นมิ่งขวัญปกเกล้าแก่เหล่าข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายตลอดชั่วกาลนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

พระราชดำรัส

ในการเสด็จออกมหาสมาคม

ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๒๕

วันอาทิตย์ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๕

ข้าพเจ้ามีความปีติชื่นชมยินดีนัก ที่ท่านทั้งหลายมีไมตรีจิต พรั่งพร้อมกันมาให้พรวันเกิด ขอขอบพระทัยและขอบใจในคำอวยพร อันเปี่ยมด้วยความมุ่งดีมุ่งเจริญโดยประการต่าง ๆ ยิ่งกว่านั้นยังได้แสดงความวิตกห่วงใยเป็นอันมาก ในคราวที่ต้องป่วยไข้เป็นเวลาแรมเดือน ขอทุกท่านจงได้รับพรและไมตรีของข้าพเจ้าจากใจจริงเช่นเดียวกัน

คนไทยรักษาชาติรักษาแผ่นดินมาด้วยสติปัญญาความสามารถ ด้วยความกล้าหาญเสียสละ และด้วยคุณความดี บางเวลาบ้านเมืองก็สงบสุขและเจริญรุ่งเรือง บางเวลาก็คับขันเดือดร้อนเปลี่ยนแปลงสลับกันมา แต่อย่างไรก็ตาม เราก็มีอิสรภาพ และความสุखความเจริญทุกอย่าง ยั่งยืนมาจนถึงขณะนี้ เพื่อความไม่ประมาท ทุกฝ่ายและทุกคนควรจะได้รวมกำลังกาย กำลังใจ กำลังความสามารถและความดีของเรา ให้เพิ่มพูนแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น แล้วเร่งรัดปฏิบัติสรรพกิจการงานบรรดามี ด้วยความสุจริตและบริสุทธิ์ใจโดยซื่อสัตย์ให้งานทั้งปวงดำเนินก้าวหน้าไปโดยสอดคล้องและเกื้อกูลกันทุก ๆ ส่วน ไม่ว่าจะปฏิบัติภาระหน้าที่อันใด ทั้งส่วนน้อยและส่วนใหญ่ ขอให้ปรารภประโยชน์ของชาติบ้านเมืองเป็นจุดหมาย ใช้สติที่มั่นคง และปัญญาที่กระจ่างแจ่มใส ปราศจากอคติ พิจารณาวินิจฉัยปัญหาทั้งปวงโดยละเอียดรอบคอบ เพื่อให้ภารกิจทุกอย่างที่ทำ บรรลุผลสมบูรณ์บริบูรณ์ตามจุดประสงค์ และเป็นประโยชน์ เป็นความเจริญมั่นคงของประเทศชาติ ยั่งยืนไป

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์อันเป็นที่เคารพเลื่อมใสของชาวไทย จงอภิบาลรักษาท่านทั้งหลายให้ปลอดภัยทุกเมื่อ เพื่อให้มีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา ที่จะปฏิบัติงานของแผ่นดินทุกสาขาให้บรรลุผลอันเลิศ ให้ประเทศชาติผ่านพ้นอุปสรรคและภัยอันตรายทั้งปวงไปได้โดยสวัสดิ์ บรรลุถึงความวัฒนาผาสุก และอิสรภาพอันอุดม ซึ่งเป็นจุดประสงค์สูงสุดของเรา

คำกราบบังคมทูล

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

และ

พระราชดำรัส

คำกราบบังคมทูล

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ในวโรกาสที่เสด็จเป็นองค์ประธานเปิดนิทรรศการภาพจดหมายเหตุ

เรื่อง สังคมไทยสมัยรัชกาลที่ ๕

ณ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

ของ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๒๑

เวลา ๑๐.๐๐ น.

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทรงทราบฝ่าละอองพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้าและบรรดาผู้ที่ได้มาเฝ้าอยู่ ณ ที่นี้ ต่างสำนึกในพระกรุณาธิคุณในการที่ได้ฝ่าละอองพระบาทได้เสด็จมาเป็นองค์ประธานเปิดนิทรรศการภาพจดหมายเหตุ เรื่องสังคมไทยสมัยรัชกาลที่ ๕ ในคราวนี้ ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระราชนุญาตกราบทูลการจัดนิทรรศการโดยสรุปดังนี้

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ เป็นสถานที่สำหรับเก็บรักษาและให้บริการเอกสารสำคัญของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและเอกชน ซึ่งมีอายุเกินกว่า ๒๕ ปีขึ้นไป รวมถึงเอกสารเหตุการณ์สำคัญ เอกสารเหล่านี้นอกจากบันทึกการบริหารงานทางราชการแล้ว ยังรวมถึงแผนที่แผนผังภาพถ่ายต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งพระบรมฉายาลักษณ์ของพระเจ้าแผ่นดินและพระบรมวงศานุวงศ์ในพระราชวงศ์จักรี ภาพบุคคลสำคัญตั้งแต่รัชกาลที่ ๔ เป็นต้นมาจนถึงรัชกาลปัจจุบัน ภาพขนบธรรมเนียมประเพณี ภาพที่เกี่ยวกับศาสนา ตลอดจนภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ

ภาพเหล่านี้แต่เดิมสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เมื่อทรงดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสยาม ได้โปรดให้เจ้าหน้าที่จัดหามารวบรวมไว้ มีทั้งกระจุกรูปและภาพถ่ายเป็นจำนวนกว่า ๓๐,๐๐๐ แผ่น โดยมีพระประสงค์ที่จะทรงจัดเป็นหอรูป ซึ่งทรงเห็นความสำคัญในด้านเป็นสถานที่เก็บข้อมูลที่เป็นพยานหลักฐานทางการศึกษา เช่นเดียวกับหอจดหมายเหตุ เมื่อได้ยุบราชบัณฑิตยสภาและโอนงานของราชบัณฑิตยสภามารวมกับกรมศิลปากร

ที่รัฐบาลได้จัดตั้งขึ้นใหม่ใน พ.ศ. ๒๔๓๗ บรรดารูปถ่ายและกระจกภาพอันเป็นสมบัติของราชบัณฑิตยสภา ก็ได้โอนมาเก็บรักษาไว้ในหอสมุดวชิรราช กองวรรณคดี กรมศิลปากร แล้วต่อมาก็ได้โอนไปเก็บรักษาไว้ในความอารักขาของกองโบราณคดี และกองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติตามลำดับ

ใน พ.ศ. ๒๕๒๐ กรมศิลปากรเห็นว่า พระฉายาลักษณ์ของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ตลอดจนภาพบุคคลสำคัญ ภาพที่เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี และการศาสนา ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของชาติ ภาพที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม และภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ควรจะแยกมาเก็บรักษาไว้ในหอจดหมายเหตุแห่งชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับบรรดาเอกสารอื่น ๆ ที่เก็บรักษาอยู่แล้ว และเพื่อประโยชน์แก่บรรดานิสิตนักศึกษาและประชาชนได้มาขอศึกษาตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ส่วนภาพที่เกี่ยวกับศิลปะ ภาพโบราณสถาน และโบราณวัตถุ นั้น ให้คงเก็บรักษาไว้ ณ กองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้ใช้ในการศึกษาหาความรู้ต่อไป

กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ ดำริเห็นว่าภาพถ่ายที่เก็บรักษาในหอจดหมายเหตุแห่งชาติ มีเป็นจำนวนมาก ถ้าจะเก็บรักษาไว้เฉย ๆ ก็จะไม่เกิดประโยชน์แก่บรรดาผู้ที่สนใจศึกษาหาความรู้ในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชาติ จึงได้ให้หอจดหมายเหตุแห่งชาติ จัดนิทรรศการขึ้นโดยคัดเลือกภาพส่วนหนึ่งในสมัยรัชกาลที่ ๕ มาแสดง และตั้งชื่อเรื่องว่า นิทรรศการภาพจดหมายเหตุ เรื่อง สังคมไทยสมัยรัชกาลที่ ๕ พร้อมทั้งได้เขียนคำบรรยายภาพ เพื่อให้ผู้ที่เข้าชมได้ทราบชื่อและเรื่องราวที่ได้เกิดขึ้นในสมัยนั้นโดยแจ่มแจ้ง และให้จัดทำสูจิบัตรเป็นคู่มือนำชมสำหรับการนี้ด้วย

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นศุภมงคลแล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระราชนุญาตอัญเชิญใต้ฝ่าละอองพระบาท ทรงเปิดนิทรรศการภาพจดหมายเหตุ เรื่อง สังคมไทยสมัยรัชกาลที่ ๕ ณ บัดนี้

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

พระราชดำรัส

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ในโอกาสเสด็จเป็นองค์ประธานเปิดนิทรรศการ

ภาพจดหมายเหตุ เรื่อง สังคมไทยสมัยรัชกาลที่ ๕

ณ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๒๑

เวลา ๑๐.๐๐ น.

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาเป็นประธานในพิธีเปิดนิทรรศการภาพจดหมายเหตุ เรื่อง สังคมไทยสมัยรัชกาลที่ ๕ ณ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

ตามที่กรมศิลปากร ได้เล็งเห็นความสำคัญของภาพบุคคลสำคัญและภาพเหตุการณ์อันมีอยู่ในหอจดหมายเหตุแห่งชาติ และได้คัดเลือกภาพบางส่วนมาจัดแสดงให้ประชาชนได้ชมและได้ศึกษานั้น นับว่าเป็นการสมควรอย่างยิ่ง เพราะภาพที่นำมาแสดงนั้นได้สะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณี และความเจริญก้าวหน้าในทางสาธารณูปโภค ในรัชกาลที่ ๕ เป็นอย่างดี ผู้ที่ได้ศึกษาหาความรู้ในทางเศรษฐกิจและสังคมสมัยรัชกาลที่ ๕ สามารถจะทราบได้ว่าในสมัยนั้นความคิดที่จะนำความเจริญตามวิธีการของประเทศตะวันตกได้เริ่มก่อตัวขึ้นในประเทศไทยและได้เจริญก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็ว และวัฒนธรรมของชาติตะวันตกได้หลั่งไหลตามเข้ามาด้วยเป็นลำดับ ทำให้สภาพทางสังคมในเมืองหลวงและตามเมืองใหญ่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมด้วย ฉะนั้นการที่ได้นำภาพต่าง ๆ ในสมัยรัชกาลที่ ๕ มาจัดแสดงนั้นนับว่าเป็นผลให้เกิดความรู้และความเข้าใจอันดีของประชาชนที่ใฝ่ใจในการศึกษาเรื่องสังคมไทย สมัยรัชกาลที่ ๕ ว่าได้วิวัฒนาการมาถึงในเวลาปัจจุบันนี้อย่างไร และเปรียบเทียบกับสังคมโบราณว่าเป็นอย่างไรเพื่ออนุชนในรุ่นต่อ ๆ ไป จะได้ช่วยปรับปรุงสภาพของสังคมในประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้นและให้เป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองสืบต่อไป

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดนิทรรศการภาพจดหมายเหตุ เรื่องสังคมไทยสมัยรัชกาลที่ ๕ ขอให้ความปรารถนาดีของทุกท่านในการจัดงานครั้งนี้ จงประสบผลสำเร็จสมดังจุดหมายที่ได้ตั้งไว้ทุกประการ

คำกราบบังคมทูล

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ในวโรกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดป้าย

อุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ณ วัดอัมพวันเจติยาราม อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ของ

อธิบดีกรมศิลปากร

วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๒

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทรงทราบฝ่าละอองพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า นายเดโช สวานานนท์ อธิบดีกรมศิลปากร ในนามคณะกรรมการมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ขอพระราชทานพระราชานุญาตเบิกการแสดง ซึ่งคณะข้าราชการกรมศิลปากร และนักเรียนของวิทยาลัยนาฏศิลป์ น้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมจัดแสดงเฉลิมฉลองในวโรกาสที่ได้ฝ่าละอองพระบาททรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดป้ายอุทยานพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

การแสดงลำดับแรกในวันนี้ เป็นการรำถวายอาศิรวาทราชสักการะรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ที่ทรงมีแก่บ้านเมืองไทย

ส่วนการแสดงลำดับที่สองนั้น เนื่องด้วยวันคล้ายวันพระราชสมภพในใต้ฝ่าละอองพระบาท จะได้เวียนมาถึงอีกวาระกาลหนึ่ง ณ วันที่ ๒ เมษายน ศกนี้ และจะเป็นโอกาสที่มหามงคลสมัยที่ใต้ฝ่าละอองพระบาทจะเจริญพระชนมายุครบ ๒๔ พระชันษา ปวงชนชาวไทย โดยเฉพาะคณะกรรมการมูลนิธิฯ พร้อมด้วยประชาชนชาวสมุทรสงคราม และชาวจังหวัดใกล้เคียง ต่างปลาบปลื้มปิติชื่นชมโสมนัสเป็นล้นพ้น ดังนั้น ข้าพระพุทธเจ้าจึงขอพระราชทานพระราชานุญาต เบิกศิลปินของกรมศิลปากร รำถวายพระพรชัยมงคล ขอจงทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน เป็นมิ่งขวัญของพสกนิกรไทยทั้งปวงตลอดกาล

การแสดงในลำดับที่สาม เป็นการเฉลิมฉลองอุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ซึ่งจะเื้ออำนวยการประโขนี้ให้แก่มหาชนสืบต่อไป ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระราชนุญาตเบิก การแสดงโขน “เรื่องรามเกียรติ์” ดำเนินเรื่องตามพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

การแสดง “โขน” ณ อุทยานแห่งนี้ จะจัดติดต่อกันเป็นเวลาสามวัน ในวันที่ ๓๑ มีนาคม นี้ ดำเนินเรื่องตั้งแต่ทศกัณฐ์รบสดาญ จนถึงพระรามข้ามสมุทร วันที่ ๑ เมษายน แสดงตอนไมยราพณ์สะกดทัพ ลอบลักพระรามพาไปขังไว้ยังบาดาล วันที่ ๒ เมษายน แสดงตอนขาดเศียรขาดกร หนุมานอาสา จนถึงหนุมานชุกช่องดวงใจ ซึ่งจะเป็นการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ติดต่อกัน ตั้งแต่ต้นเรื่องจนจบเรื่อง ทั้งนี้เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ผู้ทรงพระราชอุตสาหะ และทรงแสดงพระราชอัจฉริยภาพ สร้างสรรค์งานวรรณคดี กวีนิพนธ์อันงามประณีตไว้เป็นมรดกแห่งชาติด้วย

บัดนี้ได้เวลาสมควรแล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระราชนุญาตเบิกการแสดง น้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวายตามลำดับ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

คำกราบบังคมทูล

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ในวโรกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดป้าย

อุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ณ วัดอัมพวันเจติยาราม จังหวัดสมุทรสงคราม

วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒

ม.ล.ปิ่น มาลากุล กราบบังคมทูล

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทรงทราบฝ่าละอองพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยคณะกรรมการมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ คณะกรรมการจังหวัดสมุทรสงคราม และผู้ที่ได้เฝ้าทูลละอองพระบาท ณ ที่นี้ มีความปิติยินดีและสำนึกในพระมหากรุณาล้นเกล้า ล้นกระหม่อมที่ได้ฝ่าละอองพระบาทได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นองค์ประธานในงาน พิธีเปิดป้ายอุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในวันนี้

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ราชเจ้า ผู้ทรง พระคุณอันประเสริฐ ทรงเป็นทั้งนักรบ นักปกครอง นักบริหาร กวี ศิลปิน และช่าง ได้ทรง ปกครองบ้านเมืองด้วยความร่มเย็นเป็นสุขตลอดรัชกาล ทรงสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมไว้ เป็นมรดกแก่ประชาชนชาวไทยเป็นจำนวนมาก ได้ทรงทะนุบำรุงบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรือง เป็นอเนกประการโดยที่พระองค์ได้ทรงพระราชสมภพ ณ ตำบลอัมพวา เมืองสมุทร- สงคราม มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยในพระบรม- ราชูปถัมภ์ ซึ่งได้จัดทะเบียนก่อตั้งมูลนิธิเมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๑ ภายหลังจัดงานฉลองพระ- บรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ในพระองค์ท่านแล้ว จึงได้ดำริเริ่มโครงการก่อสร้างอุทยาน พระบรมราชานุสรณ์ขึ้น เพื่อเฉลิมพระเกียรติ โดยพระคุณเจ้าพระราชสมุทรมณีเจ้าอาวาส วัดอัมพวันเจติยาราม ได้ กรุณาจัดสรรที่ดินเนื้อที่ประมาณ ๑๑ ไร่ ณ วัดอัมพวันเจติยาราม ให้มูลนิธิฯ ก่อสร้างอุทยานตามโครงการและคณะกรรมการของมูลนิธิฯ ได้ดำเนินการมา โดยลำดับ

ครั้นเมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งได้ฝ่าละอองพระบาทเป็นกรรมการของมูลนิธิ และได้ฝ่าละอองพระบาทได้ทรงพระมหากรุณาธิคุณรับเลือกตั้งอัญเชิญเป็นองค์ประธานคณะกรรมการ ยังความปลาบปลื้มปิติยินดีแก่สมาชิกคณะกรรมการเป็นล้นพ้น

ด้วยพระมหากรุณาในได้ฝ่าละอองพระบาทที่ได้ทรงแสดงพระราชปณิธานในอันที่จะให้ งานตามโครงการอุทยานพระบรมราชานุสรณ์นี้ได้ลุล่วงไปโดยเร็ว เพื่อให้สามารถอำนวยประโยชน์แก่ประชาชนชาวสมุทรสงครามและท้องถิ่นใกล้เคียง เป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยให้แพร่ไพศาลยั่งยืนอยู่ตลอดไป ในการนี้ได้ฝ่าละอองพระบาทได้ทรงพระกรุณาพระราชทานพระราชดำริเป็นแนวทางในการดำเนินงานหลายประการ ทั้งได้โปรดเกล้าฯ ให้นำวาอากาศเอกกำธน สินธวานนท์ เป็นผู้อำนวยการโครงการ โดยร่วมมือกับ ร้อยเอก กฤษณา อารุณวงษ์ ณ อยุธยา กรรมการของมูลนิธิและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความจงรักภักดีในได้ฝ่าละอองพระบาทด้วยเดชพระบารมี การก่อสร้างอุทยานจึงดำเนินไปด้วยดี จนสามารถทำพิธีเปิดได้ในวันนี้

อุทยานพระบรมราชานุสรณ์นี้ เมื่อดำเนินการสำเร็จบริบูรณ์ตามโครงการแล้วจะประกอบด้วย ส่วนอุทยานสำหรับพักผ่อนหย่อนใจ เป็นแหล่งพันธุ์ไม้ในวรรณคดีเพื่อประโยชน์แก่การศึกษา จะมีอาคารศาลาพระบรมราชานุสรณ์ ซึ่งจัดเป็นห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพระราชประวัติ ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และจะมีบริเวณสำหรับชุมนุมจำหน่ายเผยแพร่พืชผลทางเกษตรกรรม และผลิตผลทางพื้นเมืองของท้องถิ่นนี้ เป็นศูนย์กลางศิลปวัฒนธรรมและเป็นอนุสรณ์สถานอำนวยความสะดวกประโยชน์แก่มหาชน ทั้งในด้านการศึกษาค้นคว้า พักผ่อนหย่อนใจ และส่งเสริมการพัฒนาบุคคลและท้องถิ่น และจะเป็นเครื่องน้อมนำให้ประชาชนชาวไทยรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณและพระเกียรติคุณในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยตลอดกาล

บัดนี้ได้เวลาอันเป็นอุดมมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระราชนุญาต เบิกหม่อมหลวงแฉล้ม กุญชร รองประธานคณะกรรมการมูลนิธิฯ และรองประธานจัดงาน ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายสายสูตร และขอพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ อนุญาตให้พระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เพื่อเป็นสิริสวัสดิมงคลสืบต่อไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

คำกราบบังคมทูล

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ในวโรกาสที่เสด็จเป็นองค์ประธานเปิดนิทรรศการภาพจดหมายเหตุ

เรื่อง นิทรรศการภาพถ่ายของ ร.บุณนาค

ณ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

ของ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๒๒ เวลา ๑๐.๓๐ น.

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทรงทราบฝ่าละอองพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้าและบรรดาผู้ที่ได้มาเฝ้าอยู่ ณ ที่นี้ ต่างสำนึกในพระกรุณาธิคุณ ในการที่ได้ฝ่าละอองพระบาทได้เสด็จมาเป็นองค์ประธานเปิดนิทรรศการภาพจดหมายเหตุ เรื่อง นิทรรศการภาพถ่ายของ ร.บุณนาค ในครั้งนี้ ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระราชนุญาต กราบทูล การจัดนิทรรศการโดยสรุปดังนี้

กรมศิลปากรได้รับมอบภาพถ่ายและฟิล์มจากนายระบิล บุณนาค เมื่อต้นปี ๒๕๒๒ จำนวนประมาณ ๒๓,๐๐๐ แผ่น เก็บรักษาไว้ในหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ภาพถ่ายเหล่านี้เป็นภาพโบราณสถาน ภาพสถานที่สำคัญต่าง ๆ ภาพเหตุการณ์สำคัญ ภาพชีวิตความเป็นอยู่ ภาพปริศนาธรรมและภาพเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ ซึ่งเป็นภาพที่ถ่ายทำเป็นอย่างประณีตที่จะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาประวัติศาสตร์ศิลปะ หรือประวัติศาสตร์สังคมสาขาต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง เจ้าหน้าที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติได้จัดหมวดหมู่ และจัดทำบัญชีภาพเรียบร้อยพร้อมที่จะนำออกให้บริการแก่ผู้สนใจแล้ว

กรมศิลปากรได้คัดเลือกภาพบางส่วนของเอกสารชุดนี้ ออกจัดนิทรรศการภาพถ่ายของ ร.บุณนาค ทั้งนี้เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สนใจได้รับทราบลักษณะเอกสาร ซึ่งจะได้ขอใช้ศึกษาในโอกาสที่จำเป็นต่อไป และเพื่อเป็นเกียรติแก่นายระบิล บุณนาค ผู้ที่มอบเอกสารส่วนตัวที่มีค่ายิ่งให้เป็นสมบัติของชาติ สำหรับวิธีการจัดแสดงนิทรรศการได้คัดเลือกภาพถ่ายจากฟิล์ม ซึ่งนายระบิล บุณนาค เป็นผู้ถ่ายไว้ อัดขยายออกจัดแสดงเป็นสำคัญ โดยอัดขยายภาพในขนาดใกล้เคียง

เคียงกัน การใช้กระดาษ และวิธีการอัดขยายภาพได้คำนึงถึงบรรยากาศและระยะเวลาที่ถ่ายภาพนั้น ๆ เพื่อจะให้ได้ภาพที่สวยงามและชัดเจน นอกจากนี้ยังได้จัดหาภาพถ่ายของสถานที่เดียวกันที่ถ่ายทำในระยะหลังมาเทียบเคียง มีการจัดทำคำบรรยายภาพอย่างละเอียด สำหรับแจกจ่ายแก่ผู้เข้าชมนิทรรศการ และจัดทำสูจิบัตรซึ่งเป็นบัญชีที่บอกรายละเอียด และรหัสของภาพทั้งหมดไว้พร้อมด้วย

อนึ่ง สำหรับนายระบิล บุณนาค หรือ ร.บุณนาค เป็นนักถ่ายภาพอาชีพที่มีฝีมือดีเยี่ยม เป็นผู้ใช้กล้องถ่ายรูปที่มีประสิทธิภาพดีที่สุดคนหนึ่งของเอเชียอาคเนย์ และเป็นอาจารย์สอนถ่ายรูปผู้มีชื่อเสียงเมื่อประมาณ ๓๐ ปี ล่วงมาแล้ว ท่านมีความเห็นว่า ภาพถ่ายเป็นเสมือนเซลล์สมองที่จะบันทึกความทรงจำไว้ได้อย่างดีเลิศ และไว้ตลอดชั่วกับชั่วกัลป์ ผลงานถ่ายรูปของท่านซึ่งท่านต้องการจะให้เพื่อบันทึกความทรงจำของอดีต จึงได้รับการถ่ายทำอย่างประณีต โดยใช้เทคนิคและวิชาการถ่ายรูป ตลอดจนการเก็บรักษาฟิล์มไว้อย่างมีระเบียบ นายระบิล บุณนาค ได้สะสมภาพถ่ายของท่านไว้เป็นจำนวนมาก และได้มอบให้เก็บรักษาไว้ในหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร เพื่อเป็นสมบัติของชาติ และเพื่อใช้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาของผู้สนใจทั่วไป จึงนับว่านายระบิล บุณนาค ได้ทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม สมควรแก่การได้รับพระราชทานใบประกาศเกียรติคุณของกรมศิลปากร เพื่อเป็นเกียรติยศสืบไป

บัดนี้ได้เวลาอันเป็นศุภมงคลแล้ว ข้าพระเจ้าของพระราชนุญาตัญญูเชิญได้ฝ่าละอองพระบาท ได้โปรดพระราชทานใบประกาศเกียรติคุณแก่นายระบิล บุณนาค และทรงเปิดนิทรรศการภาพจดหมายเหตุ เรื่อง นิทรรศการภาพถ่ายของ ร.บุณนาค

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

พระราชดำรัส

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
พระราชทานในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินเปิดนิทรรศการภาพจดหมายเหตุ

เรื่องนิทรรศการภาพถ่ายของ ร. บุนนาค

ณ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ
วันศุกร์ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๒๒

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาเป็นประธานในพิธีเปิดนิทรรศการภาพจดหมายเหตุ เรื่อง นิทรรศการภาพถ่ายของ ร. บุนนาค ณ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

ตามที่กรมศิลปากรได้เล็งเห็นความสำคัญของเอกสารส่วนบุคคล เช่น เอกสารภาพถ่ายของ ร. บุนนาค ซึ่งเป็นเอกสารส่วนตัวและได้มอบให้เป็นสมบัติของชาติ และได้คัดเลือกเอกสารบางส่วนออกจัดนิทรรศการ ให้ประชาชนได้รับรู้ ได้ชม และได้เข้าศึกษาในโอกาสต่อไปนั้น นับว่าเป็นการสมควรอย่างยิ่ง เพราะเอกสารสำคัญของชาตินอกจากจะมีเฉพาะเอกสารทางราชการแล้ว ยังมีเอกสารส่วนตัวของบุคคลสำคัญอื่นอีกมากที่จะช่วยเสริม และให้ความรู้ควบคู่กับเอกสารราชการ จำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญเพื่อจะได้สงวนเอกสารที่มีค่าประเภทนี้ไว้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์แก่การศึกษาในอนาคต สำหรับเอกสารของ ร. บุนนาค ซึ่งเป็นเอกสารประเภทภาพถ่าย นับว่าเป็นเอกสารที่มีคุณค่าทางการศึกษาวิจัยอย่างยิ่ง เพราะอาจใช้เป็นข้อมูลบอกให้ทราบถึงชีวิตความเป็นอยู่ สมบัติทางวัฒนธรรมของชาติในอดีตอย่างชัดเจน จะต้องยอมรับกันว่าสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปลักษณะอย่างไร จะต้องเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้น ไม่ว่าจะอยู่ในลักษณะความเป็นอยู่ประจำวัน หรือสภาพวัตถุสถาน การอนุรักษ์ด้วยวิธีการใดก็ตาม ที่จะทำให้สิ่งเหล่านั้นดำรงสภาพเหมือนเดิมตลอดไปนั้นย่อมเป็นไปได้ เมื่อมีการซ่อมแซมแก้ไขปรับปรุงครั้งใด จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเสมอ อาจจะเปลี่ยนทางด้านเทคนิค วิธีการ หรือวัสดุ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพไปตามกาลเวลา ภาพถ่ายจึงเป็นเสมือนเครื่องบันทึกความทรงจำที่ดีที่สุดอย่างหนึ่ง ซึ่งจะช่วยสะท้อนให้เห็นภาพใน

อดีต ทำให้อนุชนรุ่นต่อมาได้มองเห็นสภาพการด้านต่าง ๆ ได้อย่างแจ่มชัด ซึ่งจะนำมาใช้ประโยชน์แก่การพัฒนาประเทศชาติสืบต่อไป การมอบภาพถ่ายส่วนตัวของ ร. บุนนาค ให้เป็นสมบัติของชาติจึงเป็นวิธีการที่ทำประโยชน์แก่ส่วนรวมที่น่านุโมทนาอย่างยิ่ง

บัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดนิทรรศการภาพจดหมายเหตุ เรื่อง นิทรรศการภาพถ่ายของ ร. บุนนาค ขอให้ความปรารถนาดีในการจัดงานครั้งนี้จงประสบความสำเร็จตามจุดหมายที่ได้ตั้งไว้ทุกประการ

คำกราบทูล

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ

คำกราบทูล

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ

ในงาน “กรุณาพัฒนาชนบท”

ณ โรงแรมอิมพีเรียล

๗ ตุลาคม ๒๕๒๔ เวลา ๑๕.๓๐ น.

คุณหญิงอรรณพ พุตระกูล ผู้กราบทูล

ขอพระราชทานกราบทูลทราบบฝ่าพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า คุณหญิงอรรณพ พุตระกูล ประธานสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ ในนามผู้มีเกียรติทั้งหลายที่ได้มาเฝ้าฝ่าพระบาท ณ ที่นี้ มีความปลาบปลื้มปีติ ชื่นชมโสมนัสเป็นล้นพ้นที่ได้ฝ่าพระบาท ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นองค์ประธานงาน “กรุณาพัฒนาชนบท” ในวันนี้ พระมหากรุณาล้นเกล้าล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้

ข้าพระพุทธเจ้า ขอพระราชทานพระราชานุญาต กราบทูลรายงานความเป็นมาของการจัดงาน ดังต่อไปนี้

สภาสตรีแห่งชาติ ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ ได้ดำเนินงานมาจนครบ ๒๕ ปี เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ศกนี้ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม ทรงรับสภาสตรีแห่งชาติ ไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ด้วยเดชพระบารมี สภาสตรีแห่งชาติ จึงได้ดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาสตรีและเด็ก ทั้งในด้านการพัฒนาตนเอง การเสริมความรู้ การเสริมอาชีพ การสุขภาพอนามัย และการบำเพ็ญประโยชน์อันเป็นการพัฒนาสังคม ได้รับผลดีตลอดมา ดังปรากฏว่า ในระยะเวลาระหว่างนี้สตรีไทยมีความตื่นตัวและใช้ความรู้ ความสามารถเคียงบ่าเคียงไหล่บุรุษ เพื่อร่วมมือกันพัฒนาชาติบ้านเมือง เป็นที่น่าพอใจอย่างยิ่ง สภาสตรีแห่งชาติ มีองค์การสมาชิกร่วมงานเพิ่มขึ้นตามลำดับจนถึงปัจจุบัน เป็นศูนย์กลางดำเนินงานขององค์การสมาชิกรวม ๑๐๕ องค์การ ซึ่งกระจายอยู่ทั่วพระราชอาณาจักร

ในการประชุมใหญ่สามัญครั้งที่ ๑๕ ของสภาสตรีแห่งชาติ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ ที่ประชุมมีมติรับรองข้อเสนอของข้าพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นผู้แทนสมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย ให้ดำเนินการจัดหาทุนบูรณะอาคารพระกรุณานิवासน์ ณ ถนนพิชัยเพื่อใช้เป็นอาคารศูนย์ฝึกวิชาชีพของสภาสตรีแห่งชาติ และเพื่อใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติงานขององค์การสมาชิก ที่ยังไม่มีสำนักงานของตนเอง ตลอดจนใช้เป็นที่ประชุมพบปะและแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น เพื่อร่วมมือกันบำเพ็ญประโยชน์แก่ประเทศชาติ ให้เป็นผลดียิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป

อาคารศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพของสภาสตรีแห่งชาติ ที่สร้างขึ้นใหม่ ณ พระกรุณานิवासน์นี้เป็นอาคาร ๔ ชั้น ซึ่งจัดไว้ในลักษณะศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพ ตามนโยบายพัฒนาสตรีชนบทของสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ การดำเนินงานฝึกวิชาชีพดังกล่าวนี้ สภาสตรีแห่งชาติ จะร่วมมือกับองค์การสมาชิกจำนวน ๑๐๕ องค์การ ตลอดจน คณะกรรมการและสมาชิกทุกประเภท ดำเนินงานต่าง ๆ โดยพยายามให้ทุกฝ่ายมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการร่วมกัน จะได้ผนึกกำลังร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ให้สามารถใช้ศูนย์ฝึกอบรมพระกรุณานิवासน์นี้ เป็นประโยชน์มากที่สุดแก่ส่วนรวม โดยเฉพาะการพัฒนาอาชีพของสตรีในชนบท ซึ่งเป็นพลังสำคัญของท้องถิ่นและชาติบ้านเมือง

สภาสตรีแห่งชาติ มีความเชื่อมั่นว่า การร่วมมือกันดำเนินงานตามโครงการฝึกอบรมวิชาชีพ ณ ศูนย์ฝึกอบรมนี้ จะเป็นนิมิตรหมายอันดีที่จะส่งเสริมให้งานของสภาสตรีแห่งชาติสามารถเป็นรากฐานของการเสริมสร้างประโยชน์สุขแก่สังคม เป็นการเสริมงานของรัฐ โดยมุ่งประสงค์อย่างแน่วแน่ที่จะให้เป็นที่ปรากฏ ประจักษ์แก่สังคมและแก่รัฐบาล โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาสตรีและเด็ก ซึ่งเป็นรากฐานพลังในอนาคตที่สำคัญของชาติบ้านเมือง ด้วยความร่วมมือร่วมใจของคณะกรรมการสภาสตรีแห่งชาติ และด้วยความเสียสละของผู้มีจิตกุศลศรัทธาบริจาคเงินและทรัพย์สินสิ่งของ การก่อสร้าง อาคารศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพของสภาสตรีแห่งชาติ ณ พระกรุณานิवासน์ได้สำเร็จไปโดยเรียบร้อย มีความสง่างาม แต่ยังคงต้องการอุปกรณ์การฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งเมื่อพร้อมแล้วก็จะสามารถใช้ดำเนินงานเอื้ออำนวยผลแก่สังคมอันเป็นส่วนรวมได้เป็นอย่างดีต่อไป

การจัดงาน กรุณาพัฒนาชนบท ในวันนี้ จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะจัดหาเงินสมทบทุน จัดหาอุปกรณ์การฝึกอบรม ตลอดจนจัดศูนย์จำหน่ายผลิตผลจากการฝึกอาชีพ ของสตรีในชนบทภาค

ต่าง ๆ นอกจากนั้น ในการจัดงานครั้งนี้ ยังมีผู้จงรักภักดีประสงค์จะทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเงินสมทบทุนมูลนิธิโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า อีกส่วนหนึ่งด้วย

ด้วยเดชพระบารมี ที่ได้ฝ่าพระบาทได้ทรงพระกรุณารับอัญเชิญเสด็จมาเป็นองค์ประธานงาน “กรุณาพัฒนาชนบท” ในวันนี้ สภาสตรีแห่งชาติ จึงได้รับความร่วมมือด้วยดียิ่งจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งองค์การสมาชิก และเอกชน เป็นต้นว่า โรงแรมอิมพีเรียล กองเรือยุทธการ ทหารเรือ คณะผู้แสดงแบบเครื่องแต่งกาย และผู้จงรักภักดีที่มีจิตศรัทธาบริจาคการจัดงานจึงดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งข้าพระพุทธเจ้าในนามของสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ ขอพระราชทานพระราชนุญาตขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

บัดนี้ ข้าพระพุทธเจ้า ขอพระราชทานพระราชนุญาตเบิก นางทวิรัก เพ็ญระบิล กรรมการอำนวยการของสภาสตรีแห่งชาติ ซึ่งทำหน้าที่พิธีกรของงาน กราบทูลเบิกผู้มีจิตศรัทธาฝ่าฝ่าพระบาท ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเงินสมทบทุนมูลนิธิโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าฯ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

คำกราบทูล

สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา
สิริโสภาประณวดี

คำกราบทูล

สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพรรณวดี

เสด็จเป็นองค์ประธานงาน “กรุณาพัฒนาชนบท”

สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ จัด

วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๒๕

นางพรรณนิภา เรื่องพิเศษ ประธานจัดงาน เป็นผู้กราบทูล

ขอพระราชทานกราบทูลทรงทราบฝ่าพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า นางพรรณนิภา เรื่องพิเศษ ในนามของสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ มีความปลาบปลื้มปิติ ชื่นชมโสมนัสเป็นอย่างยิ่งที่ได้ฝ่าพระบาททรงพระกรุณาเสด็จมาเป็นองค์ประธาน “กรุณาพัฒนาชนบท” ที่สภาสตรีแห่งชาติในพระบาทบรมราชินูปถัมภ์ จัดขึ้นในวันนี้ นับว่าเป็นเกียรติอันสูงแก่คณะกรรมการ และเป็นพระกรุณาหาที่สุดมิได้

ข้าพระพุทธเจ้า ขอประทานกราบทูลความเป็นมาของการจัดงาน เพื่อทรงทราบใต้ฝ่าพระบาท ดังนี้

สภาสตรีแห่งชาติ ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๔๙๙ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณารับไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๐๔ วัตถุประสงค์สำคัญในการดำเนินงานของสภาสตรีแห่งชาติ ก็คือ เพื่อให้เป็นศูนย์รวมความคิดเห็นและการปฏิบัติงานของสมาคม และองค์การสตรีในประเทศไทย และเพื่อศึกษาหาความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระหว่างสมาคมสตรีทั้งในประเทศ และนานาชาติ ในอันที่จะเสริมสร้างความมั่นคงในด้านสวัสดิการ ความเป็นอยู่อันดี ตลอดจนความเข้าใจซึ่งกันและกันในหมู่มนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งของสตรี และเพื่อปฏิบัติในทางที่จะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ ฐานะ และเสถียรภาพของสตรีไทย ตลอดจนแสวงหาทางที่จะขจัด หรือแก้ปัญหาทั้งปวงที่เป็นอุปสรรคต่อความเจริญของสมาคม หรือองค์การสตรีนั้น ๆ

ปัจจุบัน สภาสตรีแห่งชาติ มีองค์การสมาชิกทั้งในกรุงเทพฯ และภูมิภาค รวม ๑๐๗ องค์การ และมีโครงการประจำที่กำลังดำเนินการอยู่ ๖ โครงการ คือ โครงการส่งเสริมการศึกษา โครงการส่งเสริมสุขภาพอนามัย โครงการส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม โครงการส่งเสริมอาชีพ โครงการส่งเสริมความก้าวหน้าของสตรี โครงการส่งเสริมผู้บริโภค และยังมีโครงการพิเศษอีกหลายโครงการ เช่น โครงการรณรงค์รักษาความสะอาด โครงการสภาสตรีฯ ปรับปรุงชุมชนแออัดร่วมกับการเคหะแห่งชาติ นอกจากนี้ สภาสตรีแห่งชาติ ยังได้จัดสร้างอาคารศูนย์ฝึกอาชีพพระกรุณานิवासน์ขึ้น เป็นอาคาร ๕ ชั้น เพื่อเป็นศูนย์กลางปฏิบัติงานขององค์การสมาชิก ตลอดจนเป็นศูนย์กลางฝึกอบรมสตรีในด้านต่าง ๆ

โดยที่สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ เป็นองค์การเอกชน ไม่มีรายได้ หรือเงินอุดหนุนเป็นประจำ จำเป็นต้องขอบริจาคจากประชาชน และองค์การเอกชนต่าง ๆ จึงต้องจัดงานหาทุนตามโอกาส เพื่อนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์สุขของพี่น้องชาวไทย สภาสตรีแห่งชาติ เชื่อว่าการพัฒนาสตรีจะมีผลส่งให้เยาวชนและบุรุษซึ่งสตรีมีบทบาทดูแลและบำรุงรักษาได้มีความเป็นอยู่ดี และมีส่วนพัฒนาขึ้นเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ นอกจากนั้นการพัฒนาสตรีให้เป็นพลังร่วมปฏิบัติงานของชาติเคียงบ่าเคียงไหล่บุรุษ ก็ย่อมจะอำนวยประโยชน์เป็นผลดีแก่การพัฒนาประเทศด้วย

โครงการต่าง ๆ ของสภาสตรีฯ ได้ดำเนินก้าวหน้ามาโดยลำดับ โดยได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากท่านผู้มีใจกุศลบริจาคเงินและทรัพย์สินของให้เป็นทุนดำเนินงานตลอดมา โดยเฉพาะโครงการก่อสร้างศูนย์ฝึกอาชีพ ณ พระกรุณานิवासน์ ขณะนี้การก่อสร้างเสร็จแล้ว เป็นมูลค่าประมาณ ๕ ล้านบาท แต่ยังคงขาดอุปกรณ์การดำเนินงานอีกจำนวนมาก คณะกรรมการสภาสตรีแห่งชาติ จึงมีมติให้จัดงาน “กรุณาพัฒนาชนบท” ครั้งนี้ขึ้นเพื่อหาทุนสมทบเป็นค่าใช้จ่าย เพื่อให้การดำเนินงานลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ และบรรลุเป้าหมาย “งานกรุณาพัฒนาชนบท” ที่จัดขึ้นครั้งนี้มีจุดประสงค์จะจำหน่ายสินค้าจำเป็นต่าง ๆ ในราคาย่อมเยากว่าปรกติ และจะจัดงานระหว่างวันที่ ๙ จนถึงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ศกนี้

ด้วยพระบารมีที่ได้ฝ่าพระบาททรงพระกรุณารับเชิญมาเป็นองค์ประธานจัดงานครั้งนี้ สภาสตรีแห่งชาติ จึงได้รับความร่วมมือด้วยดีจาก องค์การ บริษัท ห้างร้าน และผู้เกี่ยวข้องจำนวนมาก ซึ่งคณะกรรมการสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ ขอประทานพระอนุญาตขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมงานไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ข้าพระพุทธเจ้า ในนามของคณะกรรมการสภาสตรีแห่งชาติ และผู้มีเกียรติที่มาร่วมงานในวันนี้สำนึกในพระกรุณาของใต้ฝ่าพระบาทเป็นล้นพ้น จึงขอประทานวโรกาสน้อมอัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก โปรดประทานจตุรพิธพรชัยมงคลแด่ใต้ฝ่าพระบาท ขอให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน ห่างไกลไร่ซึ่งอนิฏฐารมณฺ์ ทรงอุดมด้วยพระเกียรติ พระยศ พระสิริ และมีพระพลานามัยสมบูรณ์ ทรงพระเกษมสำราญ มีพระประสงคฺ์จำนงหมายสิ่งใด ขอจงทรงสมพระประสงคฺ์ทุกประการ

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพระพุทธเจ้า ขอประทานกราบทูลเชิญใต้ฝ่าพระบาททรงตัดแถบแพรเปิดงาน เพื่อความสำเร็จและเพื่อสิริสวัสดิมงคลแก่คณะกรรมการผู้ร่วมงานต่อไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

คำกราบทูล

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา
ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ

สยามมกุฎราชกุมาร

คำกราบทูล

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา

ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

เสด็จพร้อมด้วยพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ทรงเปิดงานวันเด็กแห่งชาติปี๒๕๒๖

ณ บ้านมิ่งคศิลา ถนนหลานหลวง กรุงเทพมหานคร

วันศุกร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๒๖

ขอประทานกราบทูลทราบฝ่าพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า คุณหญิงอรรรรณ พุตุระกุล ประธานสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ ในนามของคณะกรรมการสภาสตรีแห่งชาติฯ คณะกรรมการจัดงานวันเด็ก มีความปลาบปลื้มปิติเป็นล้นพ้นในพระกรุณาธิคุณ ที่ได้ฝ่าพระบาทได้ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินมาเป็นองค์ประธานในงานวันเด็กของสตรีแห่งชาติฯ ในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการจัดงานวันเด็กนี้ เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนให้เยาวชนสตรีได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ทั้งในด้านวิชาการ และวิชาชีพตามระดับสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ จัดแนะแนวสาธารณสุข อนามัย และโภชนาการ ตลอดจนกิจกรรมด้านกีฬา และพัฒนาการเพื่อให้เด็กและเยาวชนสตรีเป็นคนดี มีศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม ประจําใจ จัดประกวดดนตรีไทยและศิลปการประดิษฐ์ด้วยเศษวัสดุ ดอกไม้สด เพื่อให้เด็กและเยาวชนสตรีมีความนึกคิดและจิตใจที่งดงาม จัดกิจกรรมด้านสังคมเพื่อให้เด็กและเยาวชนสตรีมีโอกาสบำเพ็ญประโยชน์ในลักษณะสร้างสรรค์สังคม จัดให้มีการอภิปราย เพื่อพัฒนาชาติสืบไปในอนาคต

นอกจากนั้น สมาคมสตรีไทย ซึ่งเป็นองค์การสมาชิกของสภาสตรีแห่งชาติฯ ซึ่งได้ร่วมจัดโครงการรณรงค์ความสะอาดร่วมกับสภาสตรีแห่งชาติฯ ตลอดจนเป็นผู้วางแผนงานรักษาความสะอาดและให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนสตรี ที่บ้านมิ่งคศิลา เพื่อสนองพระดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ตลอดจนงานในวันที่ ๗-๘-๙ มกราคม นี้ คณะกรรมการจัดงานวันเด็กทั้งหมดรวมทั้งวิทยากร บุคลากร หรือสถาบันทั้งที่เป็นของรัฐบาลและเอกชน บริษัท

ห้างร้านต่าง ๆ หลายแห่งได้มีส่วนให้งานวันเด็กของสภาสตรีแห่งชาติ ในปีนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คณะกรรมการจัดงานวันเด็กของสภาสตรีแห่งชาติ ใคร่ขอขอบคุณท่านผู้มีอุปการคุณทุกท่าน ที่ได้กล่าวแล้วในเบื้องต้น และใคร่ขอประทานกราบทูลประกาศเกียรติคุณในความเป็นผู้เสียสละความมีผู้สนใจ ในการกระทำทุกอย่างเพื่อเด็ก ในวันนี้ เพื่อทรงทราบฝ่าพระบาทไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

คำกราบทูล

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา
ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ในพิธีเปิดการประชุมโครงการสตรีอาเซียนครั้งที่ ๒

คุณหญิงอรรณพ พุตระกูล

ประธานสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์

ผู้กราบทูล

ณ โรงแรมบางกอกพาเลซ กรุงเทพฯ

วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๒๖

เวลา ๕.๓๐ น.

ขอประทานกราบทูลทราบบฝ่าพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า ในนามของคณะกรรมการจัดการประชุมโครงการสตรีอาเซียนครั้งที่ ๒ มีความปลาบปลื้มและสำนึกในพระกรุณาธิคุณเป็นอย่างยิ่งที่ได้ฝ่าพระบาทได้เสด็จมาเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดการประชุมโครงการสตรีอาเซียนครั้งที่ ๒ ในวันนี้ ข้าพระพุทธเจ้าขอประทานวโรกาสนี้ กราบทูลให้ทรงทราบถึงความเป็นมาและเป้าหมายของการประชุมโครงการสตรีอาเซียนครั้งที่ ๒ นี้ โดยสังเขป

โครงการสตรีอาเซียนเป็นโครงการหนึ่งภายใต้คณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยการพัฒนาสังคม ดำเนินงานโดยกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ๕ ประเทศคือ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ มาเลเซีย และประเทศไทย และมีแผนการดำเนินงานตามแนวทางที่ได้มีการตกลงไว้ในการประชุมสตรีระหว่างประเทศในโอกาสที่ทศวรรษสตรีขององค์การสหประชาชาติ โดยเน้นหนักทางด้านการศึกษา สุขภาพ และสันติภาพ ทั้งนี้เพื่อจะมุ่งพัฒนาสตรีในกลุ่มประเทศสมาชิกให้มีโอกาสพัฒนาความรู้ ความสามารถ เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพเพื่อเป็นกำลังที่เข้มแข็งในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

การร่วมมือกันในโครงการสตรีอาเซียนของภูมิภาคนี้ เป็นเครื่องแสดงให้เห็นความสามัคคีร่วมใจ ซึ่งจะเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาความก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ของประเทศสมาชิกอาเซียน และยังเป็นรากฐานของสันติภาพของภูมิภาคนี้ด้วย

ในการประชุมโครงการสตรีอาเซียนครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑๘-๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศอินโดนีเซีย ที่ประชุมได้มีมติให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมโครงการสตรีอาเซียนครั้งที่ ๒ ในประเทศไทย สภาสตรีแห่งชาติ ในฐานะที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านพัฒนากิจกรรมและบทบาทสตรี ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๒๔ จึงได้จัดให้มีการประชุมโครงการสตรีอาเซียนครั้งที่ ๒ นี้ขึ้นโดยร่วมเป็นเจ้าภาพกับสำนักงานอาเซียนแห่งประเทศไทย

ในการประชุมโครงการสตรีอาเซียนครั้งที่ ๒ นี้ คณะผู้แทนกลุ่มประเทศสมาชิกจะได้เสนอรายละเอียดและความคืบหน้าของโครงการด้านพัฒนาสตรี ที่ได้เสนอไว้แล้วในการประชุมโครงการสตรีอาเซียนครั้งที่ ๑ เพื่อจะได้พิจารณาหาหลักการร่วมกันในการดำเนินงานอันจะนำไปสู่การปฏิบัติงานร่วมกัน การแสวงหาความช่วยเหลือในระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกจากประเทศที่สาม และจากองค์การระหว่างประเทศต่อไป

นอกจากนี้ ที่ประชุมยังจะได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสตรีในด้านต่าง ๆ เป็นต้นว่า

- มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับแรงงานสตรีย้ายถิ่น
- ศาลครอบครัว
- การทำแท้ง
- ความร่วมมือระหว่างองค์การ
- การฝึกอาชีพ
- การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุ

ในการจัดเตรียมการประชุม สภาสตรีแห่งชาติ ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากสำนักงานอาเซียนแห่งประเทศไทย ผู้ปฏิบัติงานทางด้านพัฒนาสตรีในด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชน ซึ่งเป็นนิมิตหมายอันดีสำหรับงานพัฒนาสตรีต่อไปทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค และระดับโลก

บัดนี้ คณะผู้แทนจากกลุ่มประเทศสมาชิก ผู้แทนองค์การระหว่างประเทศ ผู้แทนหน่วยงานพัฒนาสตรีทั้งในภาครัฐบาลและเอกชน คณะกรรมการสภาสตรีแห่งชาติ และคณะผู้สังเกตการณ์ได้มาร่วมประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน ณ ที่นี้แล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขอประทานกราบทูลอัญเชิญใต้ฝ่าพระบาทพระทานพระดำรัสเปิดการประชุมเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ผู้เข้าประชุมและผู้มาร่วมพิธีเปิดประชุม

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม